DE POTESTATE PAPÆ SUPRA CONCILIUM DISPUTATIO THEOLOGICA. FR...

Paolo Fabulotti, Giovanni Battista Coccini

Digitized by Google

DE POTESTATE PAPÆ SVPRA CONCILIVM

Diſputatio Theologica.

FR. PAVLI FABVLOTTI
ROMANI EX RELIGIONE
SS. BARNABAE ET AMBROSII.

Ad Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum
D. D. FABRITIVM VERALLVM
S. R. E. CARD. AMPLISSIMVM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EM.

VENETIIS, MDCXIII.
APVD BARETIVM BARETIVM.
Ex Superiorum Permiſſu, & Priuilegijs.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO,
ET REVERENDISSIMO
D. D. FABRITIO
S. R. E. CARD. VERALLO
AMBROSIANAE RELIGIONIS
PROTECTORI OPTIMO.

Frater Paulus Fabulottus Romanus eiuſdem Religionis, ſacræque Theologiæ profeſſor. S. P.

PRAECLARVM de ſe quorumlibet hominum iudicium tueri difficile ſemper eſt habitum, difficilius ſapientum; tuum vero Card. Ampliſſime difficillimum mihi videri ſolet. Id autem cum aliàs ſenſi, tum proximè liquidò perſpexi: Cum ad ſacras Apoſtoli-

Digitized by Google

cæ Sedis conſultationes authore te nuper adhibitus alijs omnibus diligentiam, ac fidem vtcumque videbam non improbari meam; tibi vero ſic probarem, vt tibi potius, quàm mihi ſatisfacerem. Quod tibi, non mirum, tui moris eſt virtutis indolem in alijs alere fouendo: quod mihi non omnino placeam in iſta: vel iudicij tui, vel beneficij prolixitate: multo minus mirabuntur, qui ſingularem ſapientiam, ac prudentiam tuam, meamque mediocritatem, imbecillitatemque meminerunt. Hic ſi mea res duntaxat ageretur: in me gauderem videlicet, ac tacitus mecum ipſe, mea fælicitate perfruerer, quam tu facis: tuis iudicijs, & honoribus delectatus vt moribus. At enim quia quanto tua longè notior, & commendatior eſt ad omnes fama prudentiæ, tanto niſi clarius exiſtat, noſtra videtur obſcurior, ſuſpicio doctrinæ: Si mihi placeo, ſi tuo iudicio delector, diligenter mihi prouidendum eſt, ne quantum accedit ad exiſtimationem meam; tantum de tua dignitate decedat: Et non nihil decederet profecto, ſi nullus ingenij, nullus eius doctrinæ fructus exiſteret: in quo cæteri quod ipſe de me iudicium feceris comprobare poſſent: Quæ me res vehementer hortatur, vt diſputationem hanc meam de poteſtate Pontificis in Concilia, compoſitam, atque è media Theologia depromptam, ſub amplitudine tui nominis apparere velim. Quantæ labor operæ ſit, aliorum iudicium fuerit: operis certè fuit ardui: Quid enim dicam,

quantum

quantum animum meum excruciauerit in argumento verſantem multorum controuerſijs, ac diſceptationibus implicatiſſimo? Quod ego dum diligenter expendo, dum multiplicis doctrinæ varietatem vndique perluſtro; dum diſperſas cæterorum Scriptorum ſententias aucupor, colligo, ſepono, compono, peruoluo, pertracto; moleſtiam è moleſtia ſuborientem exorbere coactus ſum: & vt olim Hercules ad nouos ſubinde labores exhauriendos infinita propemodum peragrare debui ſpatia voluminum, non locorum. in litteris omnis antiquitatis, in faſtis, & memoria temporum, in ſacroſanctis, archaniſque Chriſtianæ ſapientiæ monumentis, in authoritatibus Prouincialium, & generalium Conciliorum, in Pontificum reſponſis, atque decretis, in inſtitutis Ciuitatum, in legibus nationum, in conſuetudinibus ipſa vetuſtate ſancitis, in moribus Eccleſiæ tamquam per manus traditis, & antiquitatis commendatione firmatis, noctu, dieque ad ſacietatem vſque elaborandum, atque inſudandum fuit. Dum ad vnamquamque poſitionem ſuarum admolior firmamenta rationum, dum ſapientum teſtimonijs vnaquęque ratio ſtabilitur, dum aduerſariorum fallentes ratiocinationes, fallaceſque calumniæ diluuntur; dum cauillationum artibus, ac præſtigijs aditus vndique præſtruuntur: dum veritas demum ex omni parte propugnatur, concluditur, communitur; à Latinis, à Græcis, à Barbaris, à recentibus, à vetuſtis,

à no-

à noſtris, ab alienis, à profanis, à ſanctis, à ſacris, ab humanis, à diuinis, à communibus, à priuatis authoribus conquirenda fides, vel vt dicam planius, onus Aethna (quod aiunt) grauius ſubeundum fuit. Affirmabunt hoc idem ſi qui cognouerint, ac probauerint conatum meum: dicant etiam qui non probauerint, & cognouerint. In quo non nihil interdum ſubuenire venit in mentem: ne nimia mea diligentia ſubodioſus fuerim; dum (vt initio dicebam) noſtrarum hac quantulacumque litterarum indole conſulitur dignitati tuæ; ne complexus videreris indignum, quem cæteri iudicant imperitum. Illud etiam addo, quod ſi taceam videar ingratus; ſi quidem ingenui ſpecimen ingenij ſemper fuit, vnde profeceris, velle teſtatum. Igitur cum ab ineunte literularum mearum ætatula, Puer in Societatis Ieſu diſciplinam à meis maioribus deductus eſſem: recordor, vt tum erat iudicium illius ætatis, adeo me cupidè, ſtudioſeque Doctiſſimæ, ac Santiſſimę familię conſuetudinem expetiuiſſe: quaſi qui longiſſimam ſitim ſaluberrimis illius ſermonibus ſedare voluiſſem. Quamobrem in omnibus nobiliſſimi Gymnaſij ſpatijs, quod Romæ frequentiſſimum habent, & à nobilitate diſcentium, & celebritate docentium, perdiu, multumque verſatus: quantum à Rhetoricis, Hiſtoriciſque quantum è Philoſophicis, & Theologicis fontibus hauſi, mihique ſepoſui: nunc ætate prouectior in communem vſum non grauatè tanquam ex erogatorio publico,

deriuo,

deriuo. Neque vero verebar ne patrum illorum, Alexandri præſertim de Angelis Doctoris mei, quantum eſt hominum ſuauiſſimi, tum Philoſophorum, & Theologorum diligentiſſimi, doctiſſimiq. modeſtiam hac mea memoris animi teſtificatione, læderem: Sicut eiuſdem olim induſtriam in me docendo nec mea læſit inſcitia, nec beneuolentiam noſtram de tanto viro deminuit tam diuturna taciturnitas. Et quidem quantum ex egregij Doctoris perilluſtri perennitate doctrinæ deduxerim, ad ingenij, ſcriptiq. me veluti pratulum irrigandum: dicerem ſi, vel eius in obſcuro eſſet ingenium, vel non omnes intelligerent, nequaquam tibi Cardinalis Ampliſſime placere potuiſſe; quem non ante Magni nominis Author aliquis elimaſſet ad cultum, & ad gloriam tua inuitaſſet humanitas.

Digitized by Google

Digitized by Google

AN PAPA SIT SVPRA CONCILIVM DISPVTATIO THEOLOGICA.

PROOEMIVM.

NVLLA *fermè diſputatio eſt, his præſertim temporibus, quæ vel ſuſcipiatur libentiùs, vel frequentius exagitetur, quàm de Romani Pontificis auctoritate, ſiquidem Hæretici, qui ſuperioribus ſæculis incarnati Verbi occonomiam, Spiritus ſancti diuinitatem, diuinarum perſonarum trinitatem, aliaq. Chriſtianæ Religionis ſecretiora miſteria oppugnarunt, hac tempeſtate omnes machinas ad euertendam ſummi Pontificis poteſtatem conuerterunt; de Romano Pontifice diſputationes ſuſcipiuntur, nulla eſt magis importuna ea, quæ de Concilÿ, & Papæ auctoritate inſtituitur, quæ multorum nobilitata ſtudÿs, cum in omnium ſermonem quotidie veniat, facere non potui, quin ego quoque Theologcrum poſtremus in eam inuitus ſæ-*

pius inciderim: quare cum multos legiſſem, qui cum laude in hoc argumento verſati ſunt, & collegiſſem plurima, quæ ad illuſtrandam veritatem orthodoxam mirificè faciunt, ſubterfugere non debui dare typis ea, quæ orthodoxos confirmare poſſunt in fide Catholica, & in doctrina, quam Eccleſia Dei ab ipſis Apoſtolis hauſit, & vt cætera mihi deſint, duo certò polliceri poſſum, ſtudium ſinceræ veritatis, & perſpicuam breuitatem, quæ cum in vnaquaque diſputatione maximi fieri ſoleant, mihi ſpem faciunt fore, vt eam lucubratio non ſit inutilis, nec iniucunda futura.

Digitized by Google

DE ORIGINE HVIVS QVAESTIONIS.

CAPVT PRIMVM.

CVM in Concilio Piſano Cardinales, qui in eam vrbẽ conuenerant de tollendo ſchiſmate, quod inter plures Pontifices verſabatur, ſeriò tractarent, inciderunt in eã quæſtionem, vt refert S. Antoninus 3. par. ſum. hiſt. tit. 22. c. 5. §. 2. An Concilio liceret Pontificem etiam inuitum, pontificatu priuare: nam cum nullus eorum, qui ſedebat, vellet deponere Pontificatum, non aliud videbatur eſſe remedium ad tollendum illud ſchiſma, quàm deponere Pontifices, qui illius cauſa erant. In eo igitur Concilio videtur primò orta hac controuerſia, An Concilium ſit ſupra Papam.

Celebratum poſtea fuit Concil. Conſtantienſe, ad quod venerat Ioannes etiam Papa Vigeſimustertius, qui neſcio qua de cauſa occultè cum receſſiſſet à Concilio, illu dque ſine capite manſiſſet, cæperunt Patres eandem diſcutere quæſtionem, An Concilium ſit ſupra Papam. & ſeſſ. 4. vt priuarent Pontifices, propter quos Eccleſia laborabat ſchiſmate, & creare poſſent vnum Paſtorem, cui tota Eccleſia pareret, definiuerunt Concilium generale à Chriſto immediatè habere auctortiatẽ, cui omnes teneantur obedire etiam Papa, ſed ſpontè poſtea deponentibus Pontificatum Ioanne Vigeſimotertio, Gregorio Decimoſecundo, Benedicto Decimotertio, & creato Martino Quinto, reſedit hæc tota controuerſia, nam & quod deffinitum fuerat ſeſſ. 4. quia Concilium eo tempore ſine capite erat, nullius viſum eſt auctoritatis, & poſt creationem Martini Quinti quando Concilium cum ſuo capite vnitum erat, & maximã habebat poteſtatem, nullam hac de re facta eſt amplius mentio.

Sed cum Eugenius Quartus diſſoluere iuſtis de cauſis vellet Concilium, quod Baſileam conuocaret, excitata rurſus controuerſia fuit de auctoritate Concilij ſupra Papam, & Epiſcopi, qui proſequi volebant Concilium inchoatum, iterum in eam diſceptationem venerunt, An teneretur. Concilium obedire Ponti-

ſici, qui volebat illud ſoluere; An Pontifex potius teneretur obedire Concilio legittimè iam congregato, & quoniam in ſchiſmate non videtur aliud eſſe tribunal preter Concilium, in quo de vero Pontifice conſtitui poſſit, multi ſibi perſuaſerunt Papam priuari poſſe à Concilio, quo fundamento exauctorarunt Eugeniũ Quartum verum Pontificem, & crearunt Felicem Quintum. Sed alij cum ſequerentur Eugenium, in duas factiones diuiſa fuit Eccleſia: Itaque qui ſchiſmatis fibras elidere voluerunt nouũ ſchiſma excitarunt; quare & rurſus orta controuerſia eſt, An Concilium ſit ſupra Papam. Sed Felix Quintus cognito ſuo errore abdicauit ſe Pontificatui, & Eccleſia Dei ad ſuam redijt vnitatem.

His igitur occaſionibus orta eſt noſtra controuerſia quæ duplicem habet difficultatem. Prima eſt, An tempore ſchiſmatis, & quando dubium eſt quis ſit verus Papa, Concilium id diffinire poſſit, ita vt Concilium non ſit ſupra certum, & indubitatum Papam, ſed ſupra incertum, & dubium. Secunda eſt, An Concilium ſit ſupra Papam, quem certo conſtat eſſe Papam, & eo tempore, quo nullum eſt ſchiſma, ſed omnes agnoſcunt vnum Paſtorem; de hac ſecunda nos diſputamus, priorem alibi examinabimus.

CAPVT II.

In quo referuntur duæ de propoſita controuerſia contrariæ ſententiæ.

IN propoſita quæſtione Cardinalis Cameracenſis Ioãnes Gerſon, Iacobus Almainus in ſuis tractat. de poteſtate Eccleſiaſt. Nicolaus Cuſanus tract. de concordia canonica. lib. 2. cap. vlt. Card. Florẽt. c. ſignificaſti. extra de elect. Panorm. ibidẽ & Abul. q. 104. ad cap. 18. Sancti Matthei, & alij nonnulli, quos non rectè de Pontificis poteſtate ſentire certum eſt, exiſtimant Concilium eſſe ſupra Pontificem, non ſentiunt hi quidem cum hæreticis noſtri temporis Pontificem Rom. vnum eſſe ex cœteris Epiſcopis, & nihil plus habere auctoritatis, quam quiſq. Epiſcoporum habeat in ſua Eccleſia; ſed fatentur Papam eſſe caput totius eccleſiæ, & ſuperiorem alijs Epiſcopis ſingulariter ſumptus, negant ſolum Papam eſſe ſupra omnes Epiſcopos ſimul in

Con-

Digitized by Google

Concilio congregatos, ſic generales Religionum ſunt ſupra ſingulos, non ſupra Capitulum generale Religionis, & quod conſequens eſt, docent poteſtatem Eccleſiaſticam ſubiectiuè eſſe in Eccleſia, & in Concilio generali, & in Papa tanquam in miniſtro Eccleſiæ; Ideoque mortuo Pontifice, totam poteſtatem Eccleſiaſticam remanere in Concilio, ſicut mortuo Pro Rege tota auctoritas remanet in Rege, cuius miniſter erat Pro Rex; Quare nolente Pōtifice venire ad Conciliū vel mortuo Pontifice, aiunt Concilium habere plenam Poteſtatem, etiam Papalem, poſſeq; diffinire res fidei, concedere indulgētias, & determinare oēs cōtrouerſias eccleſiaſticas. hæc eſt sūma doctrinæ Authorū, quos citauimus.

Contra quos communiter, & vnanimi conſenſu Theologi, Canoniſtæ, Cōtrouerſiſtę, omnes denique ſcriptores Eccleſiaſtici docent Papā eſſe ſupra Conciliū; ita vt repugnante Papa, vel contra dicente, Concilium nihil horum facere poſſit, & in ipſo Concilio Papa ſit Caput Eccleſiæ vniuerſalis ſupra omnes Epiſcopos etiam in Concilio congregatos, & iuriſdictionem Eccleſiaſticam Pontificem recipere proximè & immediate à Deo, non à Concilio, vel à Cetu Epiſcoporum, propterea que Pontificem non eſſe miniſtrum, ſed caput Eccleſiæ, eiuſque auctoritatem neque à Concilio, neque ab alio coarctari, aut limitari poſſe. hæc eſt doctrina Alex. Alēſis, & Belluacen. in ſuis ſummis Alberti, Sancti Thomę Sancti Bonau. Scoti, Ioannis Bacconij, Ioannis Maior. Argentinæ, Durandi, Gabr. Palud. Ricard. in quarto diſt. 19. vbi diſputant de clauibus. Nam quamuis ex profeſſo non tractent hanc queſtionē, quæ eorum tempore nundum erat exorta, ſupponunt tamen hāc doctrinam, tanquam certam, & indubitatam, traduntque omnia, quæ diximus. Poſt Concil. Piſanum ex profeſſo, & magis accurate hanc doctrinam & explicarunt, & probarunt S. Antoninus Arciepiſcopus Florentinus ſecunda par. ſum. Theol. tit. 3. cap. vndecimo & tertia par. ſum. hiſt. tit 22. c. 10 §. 4. Ioan. de Turrecrem. lib. ſecundo, de ſumm. Eccleſ. cap. 93. & cap. 104. & in reſponſ. ad oratores Baſilienſes. Aluar. Pelag. lib. 1. de Planctu Eccl. a cap 6. Domin. Iacobat. lib. decimo, de Concilio art. ſeptimo, qui occaſione Conciliabuli Piſani ex profeſſo, & accurate rem hanc diſcuſſit, Card. Caiet. tom. primo Opuſc. tractatu de auctoritate Papæ. & Cōcilij, & rurſus in Apologia, quam pro eo tractatu ſcripſit Card. Oſius lib. 1. de fide, & ſimbolo cap. 24. Ferrarien. lib. 4. contra gentes cap. 76. Auguſtin. Triumphus lib. de poteſtate Eccleſiæ q. 1. art. 1. 2. & 3. q. 6 art. 6. Melchior Canus lib. 5. de locis theologicis

cap.

cap. 5. Siluest. in ſum. verb. Concilij. q. 2. & 10. Gregorius de Valen. 22. q. 1. diſput. 1. puncto 7. §. 44. Dominicus Soto in 4. diſt. 22. q. 2. art. 2. Vldricus in ſumma Theol. lib. 6. tract. 4. c. 22. Dominicus Bagnes 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 4. Ioannes Azor. par. 1. lib. 4. c. 23. dub. 11. Ex Controuerſiſtis Albertus Pighius lib. 6. de Hierarchia Eccleſiaſtica. Franciſcus Turrianus tribus libris, quos de hac re edidit. Nicolaus Sanderus lib. 7. de viſibili Hierarchia, vbi de Concilio Conſtantienſi diſputat. Thomas Campeg. tract. de poteſt. ſummi Pontifi. a cap. 22. Valdenſis tom. 1. lib. 2. cap. 9. & 11. Alphonſus à Caſtro lib. 4. contra hæreſes. verb. Concilium, hęreſi 1. & lib. 2. de iuſta hæreticorum punitione c. 22. 24. Stapletonius controuerſia 3. lib. 7. cap. 10. Cardin. Bellarm. lib. 1. de Concil. Eandem doctrinam tradent omnes Canoniſtæ in cap. ſignificaſti de electione, & c. ſi Papa, diſt. 40 quos infinitum eſſet enumerare, id circo prætermiſſis Auctoribus, ad rem ipſam veniamus.

CAPVT III.

In quo ponuntur quædam fundamenta ad ſtabiliendam veritatem neceſſaria.

PRO explicatione huius difficultatis. Notandum eſt primo Romanum Pontif. eſſe caput, & Paſtorem non ſolum ſingulorum Eccleſiarum, ſed totius etiam Eccleſię vniuerſalis, Matthæi enim 16. Sancto Petro Chriſtus dixit, & ſuper hãc petram ædificabo Eccleſiam meam, vt intelligeremus Eccleſiam vniuerſam niti auctoritate ſummi Pontificis: Quare Concilium Calcedon. legitime congręgatum in Epiſtola ad Leonem Pontif. data, profitetur Leonem Pontificem caput eſſe etiam totius Concilij, vt infra fuſius probabimus.

Notandum ſecundo ſupremam poteſtatem eccleſiæ non poſſe eſſe in Concilio ſeparato à Pontifice, neque formaliter, neque ſuppletiue: nõ formaliter, quia eccleſia non eſſet Monarchia, ſed Ariſtocratia contra Euangelium, vt optime probant controuerſiſtæ citati; non ſupletiuè, quia Papa non recipit poteſtatem à Concilio, ſed immediate à Deo. Adde, quod Concilium confirmatur

à Papa

à Papa, ſi contineret formaliter poteſtatem Papalem, non egerèt eius confirmatione.

Notandum tertio, quando eligitur Pontifex à Collegio Cardinaliũ, eligi à Cardinalibus perſonam, ſed nõ tradi poteſtatẽ, quæ perſonæ electę à Deo immediatè, & proximè datur; quare diuerſa ratio eſt electionis Sũmi Pontificis, & aliorum Principũ; Quando enim electores creant Regẽ aliquem, vel Principem, nomine populi ſimul eligunt, & conferunt illi auctoritatem, & Rex vel Princeps ab electoribus, & à populo recipit iuriſdictionem, & auctoritatem, iuxta meliorem ſententiam, quam alibi explicauimus. Idcirco in populo eſt auctoritas Principis ſecularis ſuppletiuè, quia ſupplere poteſt officium Principis electi, & deficiente Principe, facere poteſt quicquid neceſſarium eſt ad conſeruationem Regni, vel Reipublicæ, & ſupplere vices Principis: At Collegium Cardinalium, quod eligit Pontificem, nõ poteſt pręſtare officium Pontificis, ergo in Collegio Cardinalium non eſt poteſtas Papalis ſuppletiue, neq. Cardinales tribuunt Pontifici poteſtatẽ, quam non habent, ſed Deus immediate ſuo Vicario confert iuriſdictionem neceſſariam ad gubernationem Eccleſiæ, & ſicut Papa non eſt Vicarius Cardinalium, vel Concilij, ſed D.N. Ieſu Chriſti, ita nec recipit iuriſdictionem à Cardinalibus, vel à Concilio, ſed à Chriſto Domino.

Notandum quarto, quoniam ad rectam gubernationem Eccleſiæ, maximè pertinere noſcuntur Concilia ad Summum Pontificem, cui cõmiſſa eſt cura Eccleſia vniuerſalis, pertinere quando, & vbi opus eſt conuocare Concilium, non nego cogi poſſe Concilium de conſenſu Pontificis etiam ab Imperatore, ſed aio ſine conſenſu Pontificis tacito, vel expreſſo, non poſſe cogi Concilium, & ſi cogatur, non Conciliũ, ſed conciliabulum eſſe: Nam in antiquiſſimo Canone ab ipſis Apoſtolis ſancitum eſt, non licere cuiquam abſque Summi Pontificis conſenſu Concilium cogere, vt teſtatur Sanctiſſimus Pontifex Marcellus primus in Epiſtola ad Epiſcopos Antiochenæ Prouinciæ, & Iulius Primus item Pontifex in Epiſtola prima ad Epiſcopos orientales pro Sancto Athanaſio, & Pelagius Papa Secundus in Epiſtola prima, cap.1. ad Epiſcopos, qui Conſtantinopolim conuenerant. Socrates lib. 2.hiſt.cap.13. Sozomen. lib.3. hiſt. cap.9. Nicephor. lib.9. cap.5. Damaſus Papa Epiſtola tertia, ad Stephanum, quã ſanctionem ab ipſis Apoſtolis, vt diximus, traditam Concilium Nicenum Canone primo renouauit, non debent præter ſententiam inquit

Romani

Digitized by Google

Romani Pontif. Concilia celebrari: Quapropter Dioſcorus Alexandrinus, quia coegerat Concilium ſine auctoritate ſedis Apoſtolicæ, motus fuit in Concilio Calcedon. actione prima ex Epiſcoporum ſede, & in ſeptima Synodo generali actione ſexta iudicarunt Patres Concilium quoddam Conſtantinopol. quia ſine conſenſu Romani Pontif coactum fuerat, illegittimum fuiſſe, & irritum: Et in Concilio Romano quarto, ſub Symaco Pontifice congregato, Epiſcopi à Theodorico Rege vocati, noluerunt Synodum ingredi, priuſquam Rex oſtēderet litteras Pontificis, quibus ſua auctoritate Concilium conuocari teſtificabatur. Denique nullum hactenus in eccleſia Dei Concilium celebratum legimus ſine auctoritate Romani Pontificis, & Conſtitutio Apoſtolica, quam retulimus de non congregando Concilio ſine conſenſu Summi Pontificis à temporibus Apoſtolorum ad hæc vſque noſtra perpetuò, & ſine vlla interruptione ſeruata fuit.

Quare Theodoſius Imperator cum vellet Concilium Epheſum conuocare, multis litteris à Leone Pontifice, vt ſibi id liceret petiuit, & tandem impetrauit, probè intelligens ſine auctoritate Romani Pontificis nullum Colligi poſſe legitimum Concilium ſiue traditioni Apoſtolorum; addere poſſumus rationes quarum Prima eſt, quia Epiſcopi non ſubſunt Principibus Laijcis, ſed ſolo Pontifici; Non poſſunt igitur conuocari a Principe ſæculari, ſed à ſolo Pontifice. Secunda eſt, quod Concilium eſt tribunal Spiritus ſancti, in quo tractantur cauſæ ſpirituales, Principes ſeculares nullū ius habent in rebus ſpiritualibus, vt fuſius probat Gratian. in decreto diſt. 17. ergo nullam auctoritatem habent conuocandi Concilia. Notandum quinto quamuis ſolus Pontifex, vt vidimus, cogere poſſit Concilium, quia tamen commodius, & maiori cum tranquillitate Chriſtianæ Reipublicæ celebrantur Concilia, ſi fiant approbātibus etiam Principibus ſæcularibus, conſueuerunt Romani Pontifices quibus cordi eſt pax Reipublicæ Chriſtianæ, conſulere Principes Chriſtianos, quando conuocare voluerunt Concilia, non quia non poſſent ſua auctoritate ea cogere, ſed vt maiori celebrarentur frequentia, & vt à Principibus ſæcularibus defenderentur etiam armis ſi quid exortum eſſet tumultus.

Notandum ſexto, Epiſcopos in Concilijs non eſſe conſiliarios ſolùm, ſed etiā Iudices; & ſi enim Pontifex præſidet Concilio, & ſit ſupra Concilium Epiſcopi tamen ſunt veri Iudices; propterea que cauſæ definiuntur in Concilijs ſuffragijs Epiſcoporum, Pontifex eſt ſupremus, Epiſcopi ſunt veluti Senatores, qui dependent

à Prin-

Digitized by Google

à Principe, habent tamen facultatem Iudicis, & procedunt ſententialiter, quorum iudicium, approbante Pontifice, habet vim legis; Quemadmodum igitur Senatores ſunt veri Iudices, quibus nihilominus præeſt Princeps, ita Epiſcopi in Cōcilio Iudices ſunt, quamuis illis præſit Pontifex.

Notandum vltimo Papam dupliciter præſidere in Concilio, vel per ſe, vel per Legatos ſuos; Legatos legimus aliquando miſſos cum inſtructione Apoſtolica ſedis, ſicut factum eſt in Concilio 4.6.7. aliquādo autem ſine inſtructione, quomodo miſſi fuerunt ad Concilium Trident. Quotieſcunque Concilium agit contra conſenſum Legatorum ſedis Apoſtolicæ, certum eſt non præſidere Pontificem, quoties legati, qui habent inſtructionem, agunt contra facultatem, quam à ſede Apoſtolica acceperunt, toties Concilium ſine auctoritate Pontificis decernere cenſetur. Hæc infra ſuis locis fuſius explicāda & probāda ſunt, ſed hoc initio breuiter notanda fuerunt, vt recte intelligeretut ſtatus quæſtionis.

CAPVT IV.

Quo teſtimonio ſcripturarum oſtenditur Papam eſſe ſupra Concilium.

HIS iactis fundamentis propoſito quæſito reſpondendum eſt. Si ſumatur Pontifex ex vna parte, & Concilium, hoc eſt omnes Epiſcopi in Concilio congregati ex altera parte, Papā eſſe ſupra Concilium, quod probandum eſt, tum ex ſacris ſcripturis, tum ex Concilijs generalibus, tum ex varia doctrina, quam hactenus ſancta Eccleſia ſecuta eſt. & vt à diuinis literis, vt par eſt, ordiamur.

Multis quidem Sacrarum ſcripturarum, & perſpicuis teſtimonijs demonſtrare nobis liceret Papā eſſe ſupra Concilium, ſed vt breuitati conſulamus, duob. contenti erimus, quæ cōuincere poſſunt etiā proteruos. Primò igitur Matthæi 16. Vnigenitus Dei Filius, verbum Patris cum ſuam Eccleſiam ſtabilire vellet, illud fundamentū iecit. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Qui locus euidenter probat quod volumus, ſi oſtenderimus nomine Eccleſiæ intelligi etiam Concilium, & per Petram, ſupra quam Chriſtus ait ſe fundaturum ſuam eccleſiam,

intelligendum eſſe Sanctum Petrum, & eius ſucceſſores: Nam ſi nomine Eccleſiæ Chriſtus Dominus intelligit etiam Concilium, & illud ait inniti auctoritati Summi Pontificis, manifeſtum eſt Concilium à Pontifice mutuari auctoritatem, nō Pontificem accipere auctoritatem à Concilio. Et vt incipiamus à primo, Concilium eſſe Eccleſiam repręsētatiuè, nemo ambigere poteſt: Nam cum veniſſent ad Regem Salomonem Principes Tribuum, & Duces familiarum, vt deferrent Arcam fęderis in templum, dicit ſcriptura lib. 3. Reg. cap. 8. Salomonem ſtetiſſe in conſpectu Eccleſiæ Iſrael, ideſt in cætu Principum, & Ducum familiarum Iſrael, & paulò ſupra, Conuertitque Rex faciem ſuam, & benedixit omni Eccleſiæ Iſrael, & octaua Synodus generalis act. 5. Concilium generale vocat conſenſum totius Eccleſiæ, S. Athanaſius in Epiſtola de Synodis Ariminen. & Seleucien. & in Epiſtola ad Epiſcopos Aphricæ, Epiphanius in Ancorato in fine. S. Auguſtin. libro 1. contra Donatiſtas cap. 18. lib. 2. cap. 4. lib. 4. cap. 6. Gelaſius in Epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ. Gregor. lib. 1. Epiſtola 24. Cōcilium generale appellant Eccleſiam, & S. Chryſoſt. Matthæi 18. explicans illa verba, ſi peccauerit in te frater tuus, dic eccleſiæ, intelligit de Epiſcopo. & S. Cypria. lib. 4 epiſt. 9. dicit Eccleſiam eſſe in Epiſcopo. Cum igitur in Concilio ſint omnes Epiſcopi, ſine dubio in Concilio eſt vniuerſa eccleſia auctoritatiuè ſaltem, & repręſentatiuè, Quapropter Martinus Quintus, in fine Concilij Conſtant. iubet interrogari ſuſpectos de hæreſi, an credant Cōcilium generale repręſentare Eccleſiam. Denique qui contendunt in Concilio ſupremam eſſe poteſtatem Eccleſiaſticam, non poſſunt negare Concilium eſſe Eccleſiam ſaltem auctoritatiuè, & repræſentatiuè.

Supereſt explicare, quid Chriſtus Dominus quando dixit, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, nomine petræ ſignificare voluerit, atque vt prætermittamus deliramenta Caluini lib. 4. inſtit. c. 6. §. 6. & c. 8. §. 11. 12. 14. 15. Lutheri lib. de poteſtate Papæ Centuriatorum lib. 1. centuria 1. cap. 4. & aliorum hæreticorum noſtri temporis, communis interpretatio Catholicorum de Principe Apoſtolorum Sancto Petro intelligit hæc verba, ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, nam cum lingua Syriacha Cephas ſignificet petram, & hæbraica lingua non reperiatur iſta differentia generis, quæ grecè, & latinè eſt inter Petrū, & petram, quacumque ex his linguis Chriſtus vſus ſit, non dixit, tu es Petrus, ſed tu es petra, & ſuper hanc petram ædificabo Eccle

ſiam

ſiam meam. Quare non alium ſenſum habere hæc verba poſſunt, quàm ſuper hanc petram de qua locutus erat, ædificabo Eccleſiam meam, nam tot modis Chriſtus hoc loco Petri perſonam deſignauit, vt nō pluribus circunſtantijs quod Caetanus notauit deſcribere certum hominem ſoleant Notarij illi, qui inſtrumenta publica omni cautela conficiunt: nam & expreſſit perſonam ſingularem pro nomine tibi dico, addit nomen inditum à natiuitate, quo ab omni populo nominabatur, Beatus es Simon (adiunxit nomen patris) filius Ionæ, apponit nouum nomen, vt illi intelligeremus dictum ſuper hanc petram, cui dictum fuit tu es petra. Sed non poteſt melius probari hæc verba ad Principem Apoſtolorum referenda eſſe, quam auctoritate omnium Sanctorum Patrum, à quibus ſine dubio petendus eſt germanus ſcripturarum ſenſus. Quare ſi omnes Patres Græci, & Latini hæc verba appropriarunt Sancto Petro, hic eſt ſine dubio germanus huius loci ſenſus. Origen. homil. 5. in Exodum, vide inquit magno illi Eccleſiæ fundamento, & Petræ ſolidiſſimæ, ſuper quam fundauit Eccleſiam, quid dicatur à Domino, Modicæ fidei, quare dubitaſti, ſuper illam petram ait Eccleſiam fundatam, cui dictum fuit, modicæ fidei, quare dubitaſti. Sancti Athanaſ. in Epiſtola ad Felicem Papam, quam nomine proprio, & nomine Concilij Alexādrini ſcripſit, Sanctum Petrum, dixit, mundi eſſe fundamentum, cui ſuper impoſita eſt Eccleſia. S. Baſilius lib. 2 contra Eunomium, Petrus, inquit, propter fidei excellentiam Eccleſiæ ædificationem in ſe ipſum ſuſcepit idem habet in homil. de pænit. Cum audiſſet, inquit, petra es, laudem tulit, & ſi enim petra eſt, non vt Chriſtus petra. Chriſtus enim eſt verè petra immobilis, Petrus vero propter petram eſt immobilis; Donat enim Ieſus dignitates ſuas, non exinanitus, & exhauſtus ipſe, ſed habens largitur, lux eſt, & vos eſtis lux mundi, Sacerdos eſt, & facit Sacerdotes, &c. Sanct. Gregor. Nazian. oratione de moderatione ſeruanda in diſputationibus, Petrus inquit, petra vocatur, atque Eccleſiæ fundamenta fidei ſuæ credita habet. S. Epiphanius in Ancorato Dominus inquit, conſtituit Petrum primam Apoſtolorum petram firmam, ſuper quam Dei ædificata eſt Eccleſia.

Nilus epiſt. ad Euſebium, hoc videre eſt in Petro primo lapide Eccleſiæ, qui poſitus eſt poſt pœnitentiam vertex, caput, & faſtigium Chori Apoſtolorum. S. Chryſoſt. homil. 55. in Matth. Dominus, inquit, ait, tu es Petrus. & ego ſuper te ædificabo Eccleſiā meam. homil. 4. in cap. 6. Eſaiæ, Quid autem, inquit, Petrus baſis

Digitized by Google

Eccleſiæ, ille vehemens amator Chriſti, ille ſermone indoctus, & Rethorum victor, ille imperitus, qui Philoſophis obturauit os, ille, qui Grecanicam ſapientiam, non aliter quam Aranearum telā diſſoluit, &c. homil. 2. in Pſal. 50. Simon ob robur cōfeſſionis vocatus eſt Petrus, dicente Domino, tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædif. &c. Cyrill. lib. 2. in Ioan. c. 12. Nec Simon fore illi nomen, ſed Petrus prædicit, vocabulo ipſo commode ſignificans, quod in eo tanquam in petra, lapideq. firmiſſimo ſuam eſſet ædificaturus Eccleſiam. Pſellus apud Theodoretum in Cantica Cantic. explicans illa verba, c. 5. Cant. Crura eius ſicut columnæ marmoreæ per crura inquit, Petrum intellige, Apoſtolorum Principem, ſuper quem Dominus in Euangelio ſe Eccleſiam ſuam ſe edificaturum promiſit Theodoretus Epiſt. ad Monacos Conſt. in Epiſtola ad Eulalium Epiſcopum Armæniæ Perſicæ. Theofilatus ad c. 22. Sancti Lucæ ita Chriſtum facit cum Sancto Petro loquentem, poſt me Eccleſiæ petra es, & fundamentum. Clemens Romanus in Epiſtola ad Iacobum fratrem Domini, Simon Petrus, qui veræ fidei merito, & integræ prædicationis obtentu fundamentum eſſe Eccleſiæ definitus eſt, & cap. Sanctus Dioniſius Epiſtola ad Thimot. Sancto Petro dictum eſt, ait ſuper hanc petram. &c. Hyppolitus lib. de conſummatione mundi de Sancto Petro intelligit hæc verba, Petrus petra fidei, & magiſter Eccleſiæ. Tertull. lib. de præſcriptionibus, latuit, inquit, aliquid Petrum ædificandæ eccleſiæ petram dictum, lib. de pudicitia, eccleſia quæ ſuper illum ædificata fuit, &c. Euthymius in com. ad hunc locum, tu es Petrus, inquit, vt qui fidei petra futurus es, & ſuper hoc robur ædificabo, ſiue ponam fundamentum credentium. Cyprianus epiſtola ad Quinctum, Petrum Dominus primum eligit, & ſuper eum ædificauit Eccleſiam ſuam. & epiſtola ad Cornelium, Petrus, ſuper quem ædificata ab eodem Domino fuerat Eccleſia. Rurſus in epiſtola ad Tubaianū, Petro Dominus ſuper quem ædificauit Eccleſiam, & unde vnitatis originem inſtituit, poteſtatem ipſam dedit, vt id ſolueretur in cęlis, quod ille ſoluiſſet in terris, & in lib. de vnitate Eccleſiæ, initio, loquitur, inquit, Dominus ad Petrum, ego dico tibi tu es Petrus, & ſuper iſtam petram ædificabo Eccleſiam meam. lib. de exhortatione Martirij c. 11. Eccleſia vna ſuper Petram Domini voce fundata. Firmilianus Ceſareæ Capadociæ Epiſtola ad Ciprianum, quæ eſt 75. inter epiſtolas Cypriani, quantus vero error ſit, & quanta eius cecitas, qui remiſſionem peccatorum dicit apud ſynagogas

gas

gas hæreticorum dari poſſe, nec permanet in firmamento Eccleſiæ, quæ à Chriſto ſuper Petram ſolidata eſt, hinc intelligi poteſt, quod ſoli Petro Chriſtus dixit. Quæcumque ligaueris ſuper terram, &c. & S Cyprianus eandem interpretationem repetit lib. 1. Epiſtola 3. lib. 4. epiſtola 9. tract. 2. de habitu virginum ſerm. 3. de patien. Hylarius in c. 16. Matthæi, ò, inquit, in nuncupatione noui nominis fęlix Eccleſia fundamentum, dignaque ædificatione illius petra, quæ inferorum leges diſſoluerit, ò beatus Cœli Ianitor. lib. 6. de Trinit. poſt Sacramenti confeſſionem inquit, B. Simon ædificationi Eccleſiæ ſubiacens, &c. & in Pſalm. 131. Petrum primum Dei confeſſorem, Eccleſiæ fundamentum nuncuparet. S. Ambroſ. ſerm. 47. de fide Petri, denique inquit pro ſolennitate eccleſiarum petra dicitur. Sicut ait Dominus, tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam; petra enim dicitur, eo quod primus in actionibus fidei fundamenta poſuit, & ſaxum immobile totius operis Chriſtiani compagem, molemque continet. Idem S. Ambroſ. ſermone 68. de natali Apoſtolorum Petri, & Pauli, & in Hymno, quem ſuo tempore cantari olitum ſcribit S. Auguſtin. lib. 1. Retract. c. 21. hoc ipſa petra Eccleſiæ canente, culpam diluit. S. Hieron. in c. 16. Matthæi, ſecundum, inquit, metaphoram petræ rectè dicitur ei, ſuper te ædificabo Eccleſiam meam, & in epiſtola ad Damaſum Papam, de nomine hipoſtaſis loquens de ſede Sancti Petri, ſuper hanc petram, inquit, ſic ædificatam Eccleſiam Chriſti. & lib. 1. cōtra Iouinianum epiſtola ad Marcellum, quæ eſt contra montanum. S. Auguſtin. ſerm. 15. de Sanctis, Petrum, inquit, fundamentum Eccleſiæ Dominus nominauit, ſupra quod eccleſiaſtici ædificij altitudo conſurgit, lib. 1. Retract. c. 21. hanc eandem affert interpretationem. Maximus ſerm. 1. de S. Petro, & Paulo, per Chriſtum Petrus factus eſt petra, dicente ei Domino, tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. S. Paulinus in Epiſtola ad Seuerum, Petra eſt Chriſtus, ſed etiam diſcipulo ſuo huius vocabuli gratiam non negauit, cui ait, ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. S. Leo ſerm. 2. de ſua aſſumptione, Manet ergo, inquit, diſpoſitio veritatis, & B. Petrus in accepta fortitudine petræ perſeuerans, ſuſcepta Eccleſiæ gubernacula nō reliquit; ſic enim præ cæteris eſt ordinatus, vt dum petra dicitur, dū fundamentum pronunciatur, dum Ianitor regni Cœlorum conſtituitur, qualis ipſe cum Chriſto eſſet ſocietas, per ipſa appellationum miſteria nouerimus. Idem ſcribit ad Epiſcopum Vienn. & in epiſtola ad

Gemi-

Digitized by Google

Geminianum. Sanctus Gregorius in Epiſt. trigeſimaſeptima, ad Eulogium, Quis neſciat Sanctam Eccleſiã in Apoſtolorum Principis ſoliditate firmatam? Nec eſt permittendus Theophanes cognomento Ceramẽs Archiepiſcopus Tauromeniæ in Sicilia, auctor in ſacris litteris apprimè verſatus in ſerm. de Sanctis Apoſtolis. Ego vero, inquit, dico tibi, quòd tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, tu inquam, qui Petrus es, petra fies fidei, & eccleſiæ firmatæ fundamentum, &c. Accedat vltimo loco Euſebius Epiſcopus Alexandrinus, de quo meminit Antherus Pontifex in ſua epiſtola, qui in homil. de reſurrectione explicans illa verba, dicite diſcipulis meis, & Petro, vt non timeret Petrus, inquit, ne propter negationẽ, dignitatem Apoſtolici principatus amiſiſſet, cum inquit, ne timeas, nihil tibi de gloria Chori Apoſtolici minui, non te à dignitate remoui, non feci te ſecũdum, infra alterum, non dedi alteri claues, ne timeas Petre, qualis eras, talis es, quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cęlis, ne timeas Petre, quod promiſi impleo, ſuper te ædificabo eccleſiam meam.

Hactenus retulimus fideliter, & verbatim ſententias Sanctorum Patrum, qui illa verba, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, ad Principem Apoſtolorum Sanctum Petrum retulerunt. Sed quoniam S. Hylarius lib. 6 de Trinit. Adrianus Primus, Nicolaus Primus, Agatho, Leo Primus, Niſſenus Gregor. libro contra Iudæos, S. Ambroſius com. in Epiſt. ad Galat. cap. 4. Si Sancti Ambroſij ſunt Commentarij illi, quod non credo, hæc verba, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, interpretantur ſuper hanc fidem, qua Apoſtolus dixerat, tu es Chriſtus Filius Dei viui: Nunc oſtendendum eſt, neque hos Patres à communi interpretatione receſſiſſe, qui nihil aliud docuerunt quam eccleſiam fundatam eſſe ſuper fidem, & immobilitatem Petri, Cum enim Petrus quatenus homo infirmum, & caducum eſſet fundamentum, & deficere poſſet, voluerunt exprimere hi Patres rationem, propter quam in Petro fundata eſt Eccleſia, quæ eſt fides Petri infallibilis, Ideo dixerunt Eccleſiã ædificatam eſſe ſuper fidem Petri, hanc eſſe horum Patrum mentem nemo ambiget, qui loca citata legere voluerit: Nam cum ijdem, qui dicunt Eccleſiam fundatam eſſe ſuper fidem Petri, diſertis verbis doceant, vt ſupra retulimus fundatam eſſe ſupra Petrum, & Petrum eſſe illam petrã, ſupra quam Chriſtus fundauit eccleſiam ſuam, vel fatendum eſt ſecum pugnare, quod de ſapientiſſimis viris non eſt credẽdum,

vel

Digitized by Google

vel ita intelligendi ſunt, quando aiunt Eccleſiam fundatam in fide Petri, vt fundata velint etiam in Sancto Petro, & in fide quidem, quia eſt quaſi ratio, vt Sanctus Petrus ſit fundamentum Eccleſiæ, & ob quam vocatur petra firma, & immobilis; in Sancto Petro autem quia pro eo Dominus rogauit, ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua. Rectè igitur dicitur Eccleſia fundata in Petro, & in fide Petri, & quidem fides illa, quòd Chriſtus ſit Filius Dei viui, in omnibus Catholicis reperitur, non omnes tamen fundamentum ſunt Eccleſiæ. Cur ita? Quia ſolo Petro promittitur illa fides firma, & immobilis, quæ deficere non poſſit, idcirco ſoli Sancto Petro dicitur ſuper hanc petrã ædificabo Eccleſiam meã, ad alios perueniet quidem fides, ſed non perueniet inconcuſſum robur, & firmitas fidei, ſolus Petrus eſt petra, ſuper quam Dominus ædificauit Eccleſiam ſuam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, & ſoli Petro dicitur, tibi dabo claues regni Cęlorũ.

Cum demonſtratum luculenter hactenus ſit petram illam, ſuper quam Dominus ſuam fundauit Eccleſiam eſſe Principem Apoſtolorum, cui ob præclaram fidei teſtificationem, tu es Chriſtus filius Dei viui, Redemptor noſter ſupremam poteſtatem contulit in Eccleſiam vniuerſam, dicẽdo, tu es petra, & ſuper hanc petram firmam, & inconcuſſam ædificabo Eccleſiam meam. Nec vlla tergiuerſatione negari poſſit Concilium generale verè eſſe Eccleſiam euidenter apud eos, qui conſequentia, & repugnantia intelligunt, probatum eſt, non eſſe in Concilio ſupremam poteſtatem Eccleſiaſticam, ſed in Pontifice Romano Sancti Petri ſucceſſore, cui tamquã fundamento innititur tota Eccleſia, quique vniuerſam Eccleſiaſticã ſtructuram fulcire, & ſolidare debet. Nam ſi Concilium ſupra Pontificem haberet poteſtatem, non eſſet eccleſia fundata ſupra petram, ſed petra ſupra Eccleſiam fundata eſſet, nec auctoritas Pontificis ſuſtentaret Eccleſiam, ſed auctoritas Eccleſię ſuſtentaret Pontificem, non eſſet Pontifex firmamentum ædificij eccleſiaſtici, ſicut in ſapientia Salomonis legimus, Rex ſapiens ſtabilimentum populi, ſed Eccleſia eſſet firmamentum auctoritatis Pontificiæ. Aut igitur fatendum eſt Pontificis poteſtatem eſſe etiam ſupra Concilium, aut profitendum inanem fuiſſe Chriſti Domini pollicitudinem, tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, qui nec inconſiderate, nec fruſtra dixit Eccleſiam meam, ſed admonere nos voluit tamdiu Eccleſiam aliquam eſſe Eccleſiam Dei, quamdiu ſuper Petrum ædificata eſt; perinde enim fuit dicere, & ſuper hanc petram ædi-

ficabo

Digitized by Google

ficabo Eccleſiam meam, ac dicere nõ erit Eccleſia mea, nec ego ero eius Deus, niſi agnoſcat Petri poteſtatem, & obedientiam, & exiſtimabimus adhunc Concilium illud, quod ſupra Pontificem ſibi arrogat poteſtatem, quod à Romano Pontifice obedientia diſcedit eſſe verum, & legittimum Concilium, aut Eccleſiam Dei viuentiſſime non ita, ſed conciliabulum erit demoniorum, & Eccleſia malignantium. Quod ſi adhuc aliquis eſt adeo obfirmato animo, vt nundum Euangelio cedat, quæramus ex eo quare Chriſtus nomen mutarit Simoni, cum dixit ei, tu vocaberis Cephas, quod nomen idem interpretans poſtea, à petra, quam Syri, & Hebrei propter linguæ viciniam, Cepham vocant, vt beatus Hieronimus in com. epiſt. ad Galat. tradit. Cur inquam commutato nomine poſt illuſtrem illam fidei confeſſionem, Simonem Chriſtus appellauit Cepham, non eſt longius petenda reſponſio. Dominus ipſe declarat cur ita vocauerit, dicens, & ſuper hanc petram, &c. perinde ac ſi diceret, hoc nomen Petrus, vel petra tibi impono; quia ſuper te, tãquam ſolidiſſimam petram ædificabo Eccleſiam meam. Sic enim cum Deus mutauit nomen Abrahe, dicens, tu vocaberis Abraham, continuo cauſam reddidit, quia patrem multarum gentium conſtitui te, hoc enim ſonat nomen Abraæ, Patrem multitudinis. Ita planè cum Simoni dixit, tu es Petrus. & ſuper hanc patrem ædificabo Eccleſiam meam, &, cauſalis, vt alibi ſæpe, quia te conſtitui petram immobilem, ſuper te ędificabo Eccleſiam meam. Quod ſi omnes fatemur fide Abraam meruiſſe vt fuerit pater multarum gentium, cur non credemus illuſtri illa fide, tu es Chriſtus filius Dei viui, qua excelſiſſimum ſanctiſſimæ Trinitatis myſterium attigit, in cuius nomine per Batiſmum regeneramur, ac membra Eccleſiæ efficimur, quam Chriſtus Patris Sapientia admirari potuit illis verbis, caro, & ſanguis non reuelauit tibi, quam tantopere commendauit verbum æterni Patris, dicendo, Beatus es Simon Bariona, ſanctum Petrũ meruiſſe, vt fieret pater, & rector omnium credentium, totique Eccleſiæ Catholicæ præficeretur. Si Deus adeo fidem Abraam honorauit, vt illos tantum ſuos eſſe voluerit, qui eſſent filij Abraam, cur non credimus ita Chriſtum admirabilem illam Petri fidẽ honorare voluiſſe, vt illam ſolam Eccleſiam ſuam eſſe voluerit, quæ eſſet Petri, & Petro Vicario ſuo obtemperaret. Abeant nugæ à rebus grauiſſimis, abſcedant inanes ſophiſtarum argutiæ Chriſti Euangelium deprauantes, recedant fallaces concluſiunculæ detorquentes Chriſti verba in alienos, & abſonos ſenſus, tollatur

odium

odium Romani Pontificis, nullus omnino reperiatur tota terrarum orbe, qui Euangelio credat, & non credat Pontificem eſſe ſupra Concilium.

Aperte omnino Dei filius docuit poteſtatem Pontificis in vniuerſam Eccleſiam verbis illis, tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Sed quoniam mirifice hunc locum illuſtrant ea, quæ Lucæ c. 22. Chriſtus dixit Sancto Petro, ego rogaui pro te Petre, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos; non pigebit me hæc quoque verba paucis explicare.

Quęro igitur, cum Chriſtus orauit ne deficeret fides Petri, exauditus ne eſt pro ſua reuerentia, an non? Si non exauditus eſt, fruſtra orauit, non bene petiuit, quis iſta concedat, niſi qui neget Chriſtum Dei filium? Exauditus igitur eſt, nunquam defecit fides Petri ad firmandum ſuos fratres, ad hunc enim finem oraſſe, ne eius fides deficeret, ipſemet teſtificatus eſt illis verbis, tu autem conuerſus confirma fratres tuos. Potuiſſet Chriſtus quidem pro fidei omnium orare, ne vllius fides deficeret, ſed pro fide Petri immediate orare voluit, pro fide vero omnium mediante Petro, vt à Petro tanquam à ſolidiſſima petra, & fundamēto tota Eccleſiaſtica ædificatio dependeret, & Eccleſia fundata eſſet in ea petra, cui dixerat, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Exauditus ergo fuit Dei filius pro ſua reuerentia, & Petrus poteſtatem accepit firmandi fratres in fide, quam & exercuit etiam in Concilio. Cum enim ſurrexiſſent quidam ex hereſi Phariſęorum dicētes oportere ſeruare legem Moyſis, coacto Hieroſolimis Concilio, quamuis adeſſet Iacobus illius vrbis Epiſcopus, Petrus tamen, pro quo Dominus orauerat ne deficeret fides eius, primus ſurgens dixit, Viri fratres vos ſcitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire gentes verbum Euangelij, & credere, & qui nouit corda, Deus teſtimonium perhibuit, dans illis Spiritum ſanctum ſicut & nobis, & nihil diſcreuit inter nos, & illos, fide purificans corda eorum: nunc ergo quid tentatis Deum imponere iugum ſuper ceruices diſcipulorum, quod neque Patres noſtri, neque nos portare potuimus: ſed per gratiam Domini noſtri Ieſu Chriſti credimus ſaluari quemadmodum & illi. Poſtquam Sanctus Petrus perorauit, tacuit omnis multitudo. Sic Apoſtolus confirmauit fratres ſuos in veritate Euāgelica, ſic confirmatus eſt Sanctus Iacobus illius Eccleſiæ Epiſcopus, vnus ex omnibus, qui poſt Sanctum Petrum, dixit, non inquietandos

Digitized by Google

eos, qui ex gentibus conuertuntur ad Deum, ſic omnes Apoſtoli, omnes Presbyteri, omniſq. Eccleſia in eo Concilio congregata, firmitatem ſuæ Sententiæ duxit ex Petri doctrina cum oraculis Prophetarum conſentiente, quam formam vniuerſa Concilia ritè deinceps habita, tenuerunt, vt eorum Decreta non niſi auctoritate Pontificis firma eſſent, & quæ à Romano Pontifice confirmata eſſent, nulla temporum diuturnitas infirmaret, vt ſcripſit ante Septingentos annos Benedictus Tertius ad Igmarum Remenſem Archiepiſcopum, & Leo magnus ad Martinianum Imperatorem de Concilio Calcedonen. Ecce tibi petra firma, ac ſolida, ſuper quam Dominus ſuam ædificauit Eccleſiam. Ecce fundamentum quod Eccleſiaſticum ſuſtinet ædificium, ideſt poteſtas quam Apoſtolus accepit ad firmandos fratres in fide, quam fruſtra mortales infirmare conantur, Dei ſtructura eſt, Dei ædificatio eſt, Chriſtus eſt, qui Pontifici dicit, Confirma fratres tuos. Chriſto igitur aduerſantur quicunq. aiunt non à Pontifice confirmandos eſſe Epiſcopos in fide, ſed Pontificem à ſuis fratribus in Concilio fulciri debere, ac ſubſtentari. Chriſtus eſt qui ſuo vicario ait, Confirma fratres tuos, & quis dixit Epiſcopis confirmate Chriſti Vicarium? quis Epiſcopis poteſtatē dedit in ſummum Pontificem? nemo ſanè, niſi quos odium Romani Pontificis obcęcauit, & quos ſtudium contradicendi Romanis Pontificibus dementauit. Nos vero concludamus cum Euangelio, Eccleſiam Catholicam ſuper eum eſſe ædificatam, cui Dominus mandauit, vt fratres in fide inſtar petræ fulciret, ac ſolidaret. Si enim credimus vt credere debemus, Petro conceſſam hanc auctoritatem firmandi fratres in fide, conſequens eſt, vt confiteamur ſuper Petri auctoritatem, pro qua orauit Dominus tanquam ſuper firmiſſimam petram ædificatam eſſe Eccleſiam. Super Petrum igitur habentem auctoritatem ad firmandos in fide fratres, ædificata eſt Eccleſia. Et ex his duobus Euangelij locis firmiſſimum habemus Eccleſiæ fundamentum Rom. Pontif. quem Chriſtus, qui ei dixit tu es Petrus, firmat, ac ſuſtinet, ne labi poſſit in errorem, ideoque primum, ac principale Eccleſiæ fundamentum Chriſtus eſt.

Digitized by Google

CAPVT V.

In quo referuntur Concilia, in quibus definitum fuit Pontificem eſſe ſupra Concilium.

VENIAMVS quæſo ad Cōcilia ipſa, quibus Aduerſarij ſupremam tribuunt poteſtatem, & quorum Decretis omnibus etiam Papæ parēdum eſſe contendunt, videamuſq. quid ipſa Concilia in hac quæſtione ſentiant. Nam ſi aduerſarij ſibi conſtare volunt, qui contendunt Concilium habere ſupremam auctoritatem in Eccleſia Dei, hāc controuerſiam ipſis Concilij decretis terminandam eſſe non negabunt. Si igitur oſtendere poterimus Concilia definiuiſſe Pontificem ſupra Concilia eſſe, præciſus erit omnis contentionis finis. Non referamus vnum; aut alterum Concilium, ſed plura, non recentiora ſolum, ſed etiam antiquiora, & quatuor illa, quibus tanquam Euangelijs Sanctus Gregorius honorem haberi voluit, ne vllus relinquatur contradicendi locus. Incipiamus ergo à recentioribus, & paulatim ad antiquiora aſcendamus.

Principio igitur, cum Concilium Baſileenſe poſtquam ab Eugenio Quarto Summo Pontifice receſſerat, deffiniuiſſet Concilium generale eſſe ſupra Papam, Concilium Lateran. à Iulio Secundo, inchoatum, & à Leone Decimo, abſolutum, ſeſſ. 11. in Bulla Leonis Decimi ab vniuerſo Concilio approbata, declarat Baſileenſem Conuentum, poſtquam ab obedientia Romani Pontificis receſſit, non fuiſſe Concilium, ſed Conciliabulum, & Cōuenticulum, illamque Conſtitutionem nullius eſſe roburis, ſed ſolum Romanus Pōtifex tanquam ſuper omnia Concilia auctoritatem habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac diſſoluendorum plenum ius, & poteſtatem habere, idque ne dum Sacræ ſcripturæ teſtimonio dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Roman. Pontificum, ſed etiam propria eorumdem Conciliorum confeſſione manifeſtè conſtaret.

Nemo negare poteſt hoc fuiſſe Concilium generale, nam vt Concilium ſit generale, non eſt neceſſe vt in eo ſint omnes Epiſcopi totius orbis terrarum. Multa enim in Eccleſia ſunt celebrata Concilia generalia, at nullum hactenus Cōcilium celebratum

C 2 fuit,

fuit,in quo fuerint omnes omnino Epiſcopi, neque eſt neceſſe vt ex ſingulis ſaltem nationibus ſit aliquis Epiſcopus: Si quidem in primo Concilio Niceno ex tota Italia nullus fuit Epiſcopus. In ſecundo, & tertio Concilio generali nullus fuit Epiſcopus occidentalis,ſed ſatis eſt vt ſit omnibus Prouincijs intimatum,omnibuſque liber ſit ad illud acceſus, & vt in eo præſideat Epiſcopus vniuerſalis. Hoc Concilium intimatum fuit à Iulio Secundo toti Eccleſię, vt videre eſt in eius Bulla initio Concilij præſcripta patuit,& ſub Iulio Secundo, & ſub Leone Decimo omnibus,qui ac cedere voluerunt. & in ea ſeſſ.11. refertur aduenisse de nouo Ora tores Patriarchæ Moronitarum Montis Libani, in ea præſidebat Pontifex Romanus Epiſcopus Eccleſiæ vniuerſæ. Fuit igitur ſine dubio Concilium vniuerſale,& œcumenicum. Addo,Concilium etiam ſi non ſit generale,ſi approbatum ſit à Summo Pontifice, eiuſdem eſſe auctoritatis ac Concilium generale. Primò, Concilium Arauſicanum nationale fuit,& non generale,at Concilium Arauſicanum apud omnes Catholicos eam habet auctoritatem, quam Concilia generalia, eoque Theologi vtuntur in materia de gratia tanquam Concilio generali,non alia ſanè de cauſa, niſi quia comprobatum fuit à Summo Pontifice.

Secundo Cornelius Papa in Concilio Epiſcoporum ſolius Italiæ,vt ſcribit Euſeb.lib.7.hiſt.c.2.3.4. damnauit Anabaptiſtarum hæreſim, quam damnationem tanquam Concilij generalis tota Eccleſia ſuſcepit. Concilium Lateranen. non poteſt negari approbatum fuiſſe à Summo Pontifice,habet igitur apud Catho licos Concilij generalis auctoritatem.

Denique Eccleſia Gallicana, cui, in ea Bulla, in qua definitur Papam eſſe ſupra Concilium,cōceduntur multa Priuilegia, quibus nunc etiam fruitur,non poteſt illius Concilij,vel illius Bullæ auctoritatem vocare in dubium, niſi labefactando Priuilegia, quibus vtitur; ſed debet aut ſua deſerere Priuilegia, aut tueri illius Concilij,& Conſtitutionis auctoritatem.

Iam vero qui fatentur Concilium hoc Lateran. fuiſſe generale, & Summis Pontificis auctoritate munitum, dicere non poſſunt hanc Conſtitutionem non eſſe ab omnibus receptam, & idcirco non eſſe omnino certam, & indubitatam: Nam Conſtitutiones Conciliorum non dependent ab approbatione populi, ſed vigorem habent à poteſtate,quam Chriſtus Dominus ſuæ reliquit Eccleſię,quod oſtendo. Primò, quia illi,qui aiunt Concilium habere ſupremam poteſtatem in Eccleſia,cui omnes tenentur

tur

tur obedire, etiam Papa, non poſſunt ſine contradictione aſſerere Caſtigationes Concilij dependere ab approbatione populi; Si enim populus approbare, & improbare poteſt ſtatuta Concilij, manifeſtum erit non eſſe penes Concilium ſupremam poteſtatem, ſed penes populum. Aut igitur hi pugnantia loquuntur, aut fateri neceſſariò habent ſtatuta Conciliorum vim non habere ab approbatione populi. Secundò qui contendunt Concilium eſſe ſupra Papam, docent (vt vidimus) Concilium à Deo immediatè, & proximè habere poteſtatem ſupra totam Eccleſiam; qui à Deo habet poteſtatem in populum, non dependent à populo in vſu ſuæ poteſtatis, ſed à ſolo Deo, à quo poteſtatem habet. Populus igitur ſequi debet ſtatuta Concilij, non probare, nec improbare, quod hoc poſſumus exemplo probare, & explicare. In Romana Repub. in qua vt ſcribit Iuſtinian. in inſtit. tit. de iure naturali gentium, & ciuili §. Conſtat autem, quia populus erat liber, non poterant Magiſtratus condere leges pro ſuo arbitratu, & prout ei videbatur expedire Reipublicæ, ſed proponere eas debebant populo, qui & probabat, & reprobabat arbitratu ſuo, ita vt leges, quas populus non probaſſet nullæ, & caſſæ, quas vero populus acceptaſſet, firmæ, & ratę eſſent. Propterea Magiſtratus in ea Repub. dicebatur rogare legem, non ferre, quapropter lex definitur quod populus Romanus Magiſtratu interrogante, veluti conſule conſtituit. Poſtea tranſlata fuit poteſtas cõdendi leges de conſenſu populi ad Senatum, & à Senatu ad Imperatorem, & Principem. Vnde Iuſtin. loco citato, ſed & quod Principi placuit, inquit, legis habere vigorem cum lege Regia, quæ de eius Imperio lata eſt, populus ei, & in eum omne imperium ſuum, & poteſtatẽ contulerit. Quare cum à populo Imperatori conceſſa ſit facultas ferendi leges, & Conſtitutiones, nobiles Theologi, & Iuriſconſulti non ſine fundamento exiſtimarunt leges Imperatorias ab acceptatione populi dependere, ita vt populo non conſentiente, vel non admittente legẽ ab initio, lex nullius ſit valoris, & roboris. Ita Ioannes Maior in 4. diſt. 14 q. 4. §. contra ſecundũ. Io. Driedo, lib. 1. de libert. Chriſtiana c. 5. Felinus, c. 1. de tregua, & pace, num. 12. Dominicus c. in iſtis, §. lege. D. 4. Gulielmus Benedictus c. Rainutius. de teſtam. num. 231. Rebuff. tom. 1. Conſtitutionum Gallicarum in Procemio, num. 11. 12. Quare cum à populo Principes habuerint poteſtatem omnem, & imperium, non ſine ratione doctiſſimi viri dixerunt Sanctiones Principum à populi approbatione dependere. Illi autem qui cõtendunt Concilium non

à po-

Digitized by Google

à populo, ſed à Deo immediatè, & proxime habere ſupremam poteſtatem in vniuerſam Eccleſiam, non video qua ſpecie probabilitatis dicere poſſint, Conſtitutiones Conciliorum dependere ab acceptatione populi. Omnino pugnantia hęc ſunt, Concilium à Deo proximè recipit poteſtatem in totam Eccleſiam, & ſtatuta Concilij dependent ab acceptatione populi. Quæ cum omni meridiana luce clariora ſint, veniamus ad eos, qui cum inficiari non poſſint hoc Concilium eſſe generale, & legittimum, aiunt non eſſe definitiuè, ſed diſputatiuè locutum.

Nam hæc cum ita ſint, aliqui, vt eludant ſacroſancti Lateran. Concilij apertiſſimam Conſtitutionem, qua ſancitum eſt Papam eſſe ſupra Concilium, aiunt, eo loco Concilium loqui diſputatiuè non diffinitiuè: multis enim auctoritatibus, & exemplis probat Papam eſſe ſupra Concilium, quod facere non ſolent Concilia, quando volunt aliquid definitiuè conſtituere, quorum incredibilis temeritas omnes Conciliorum Conſtitutiones labefactans minime ferenda eſt. Primo, quia ſi huiuſmodi cauillum ſemel admittamus, omnis ſcripturarum, & Conciliorum auctoritas eludetur. Quiſq. enim quando alicuius Concilij auctoritate vrgetur, pro ſuo arbitratu pronunciare poterit Concilium diſputatiuè loqui, non definitiuè, & ita omnia eludere Concilia, eaque approbare vbi placent, & reprobare, ac reijcere quando animaduerterit ſuæ ſententiæ aduerſari. Secundo in ea Conſtitutione à toto Concilio approbata, Leo X. ait ſequi ſe reuocando decretũ Concilij Baſileenſ. exemplum Leonis Primi, qui in Calcedonẽſi Concilio irritauit acta ſecundi Concilij Epheſini, quod approbauerat hæreſim Eutichetis. At Leo Primus definitiuè damnauit Eutichetis errorem, & approbationem Secundi Concilij Epheſini, ergo & Leo Decimus diffinitiuè in ea Bulla damnauit Cõſtitutionem Concilij Baſileen. aſſerentem Concilium eſſe ſupra Papam. Tertiò in hunc finem Lateranen. Concilium conuocatum fuit, vt diſcuteretur hæc controuerſia, An ſ. Concilium ſit ſupra Papam. Nam cum aliquot Cardinales, & Epiſcopi, qui erant Iulio Secundo infenſi, freti auctoritate Imperatoris, & Galliæ Regis, & eorum ſententia, qui aiunt Concilium eſſe ſupra Papam, Piſam conuocarunt Concilium repugnante Papa, dicentes Concilium non dependere a Papa; Iulius Secundus indixit Concilium Lateran. generale, vt controuerſiam, quæ eo tempore Eccleſiam vexabat, An Concilium ſit ſupra Papam componeret, quam litem Concilium diremit, definiendo Papam habere auctoritatem ſuper om-

nia

Digitized by Google

nia Concilia. Quis igitur dicat Concilium locutum eſſe diſputatiuè in cauſa, propter quam principaliter cõuocatum fuit? Quarto cum Concilium Baſil. poſtquam ab obedientia Eugenij Quarti receſſerat, definiuiſſet Concilium eſſe ſupra Papam, Leo Decimus in ea Bulla dicit velle ſe contra Baſileen. Concilium; decernere Pontificem eſſe ſupra Concilium: Ergo loquitur definitiuè ſicut definitiuè locutum fuerat Concilium Baſil. Quinto in ea Bulla conceduntur multa Priuilegia Regno Franciæ, Galli igitur qui fruuntur Priuilegijs à Bulla Conceſſis, nec admittunt in ea Pontificem locutum eſſe diſputatiuè, quando eis concedit Priuilegia; Ergo neque dicere poſſunt loqui diſputatiuè quando definit Papam eſſe ſupra Concilium. Sexto Concilij definitio vel clara eſt, & manifeſta, vel dubia, & ambigua. Si primum, qui aiunt Concilium eſſe ſupra Papam, aduerſantur manifeſtè definitioni Concilij; Si ſecundum, aliquis debet eſſe Iudex, qui exponere poſſit mentem Concilij. Non poſſunt hoc facere priuati Doctores, qui inter ſe non conueniunt, nec poteſt eſſe alius, quam Summus Pontifex: hic igitur eſt ſupra Concilia, & ſicut explicare poteſt verum ſenſum Conciliorum poſtquam diſſoluta ſunt, ita in ipſis Concilijs habet verum ſenſum, & mentem Concilij iudicare, nec Concilium poteſt ab eius ſententia diſcrepare. Dices ergo, ſi ita manifeſtè Concilium Lateranenſe definiuit Papam eſſe ſupra Concilia, Hæretici omnes eſſent, qui contrarium opinantur. At hoc eſt falſum. Nam multi hoc tempore ſequuntur eam ſententiam, quæ ait Concilium eſſe ſupra Papam, qui ſunt Catholici, nec ab Eccleſia tanquam hæretici damnantur. Multique Authores citati pro priori ſententia, quam cap. 2. retulimus, non numerantur inter hæreticos. Reſpondeo eos, qui exiſtimarunt Concilium eſſe ſupra Papam ante Conſtitutionem Concilij Lateran. non fuiſſe hæreticos, quia non exiſtimarunt id ab Eccleſia fuiſſe definitum, eos vero, qui poſt hoc Concilium idem ſunt opinati, neque fuiſſe hæreticos, quia parati fuerant ſuam ſententiam, & interpretationem, quam Concilio Lateran. adhibuerũt, iudicio ſubijcere vniuerſalis Eccleſiæ. Hæreticus enim nullus eſt, niſi ſit pertinax, at qui paratus eſt definitioni Eccleſiæ obedire, pertinax nõ eſt, ergo neque hæreticus eſt. Eos vero, qui cum pertinacia contra Conſtitutionẽ Concilij defendere conantur Concilium eſſe ſupra Papam, non dubito grauiſſime errare.

Secundum Concilium, quod docuit Papam eſſe ſupra Concilium, eſt Conſtantienſe, cui valde aduerſarij fidunt: Nam cum

tempore

tempore ſchiſmatis, quando nimirum erat ſine capite ſeſſ. 4. definiuiſſet Concilium generale poteſtatem à Chriſto immediatè habere, cui quilibet, & cuiuſcunque ſtatus, ac dignitatis, etiam ſi Papalis exiſtat, obedire teneatur, creato Martino Quinto, & dum ſuo capite vnitum, in Bulla eiuſdem Martini de conſenſu Concilij ædita, pręcipit interrogari eos, qui de hæreſi fuerunt ſuſpecti. An credant Romanum Pontificem in Dei Eccleſia habere ſupremam poteſtatem, ſi Concilium eſſet ſup ra Papam, nemo Catholicam fidem profitens teneretur credere Papam ſupremam habere poteſtatem in Eccleſia, ſed potius credere deberet Concilium habere ſupremam poteſtatem in Eccleſia.

Supponit igitur hoc Concilium Papam eſſe ſupra Concilium, & tacitè retractat quod ſeſſ. 4. declarauerat. Ex quo apparet quanto melius nos Concilij Conſtantien. auctorit. comprobemus noſtram ſententiam, quam aduerſarij ſuam. Illi namq. vtuntur auctoritate Concilij ſeſſ. 4. quando diſceſſerat à ſuo capite, nec erat legittimum Concilium, nos vero doctrinam ſequimur Concilij in poſtrema Conſtitutione, quem fecit, quando ne aduerſarij quidem negant illud verum fuiſſe, ac legittimum Concilium.

Tertiu m Concil. quod agnouit ſupremam auctoritatem Pontif. Romani, eſt Lateranenſe ſub Alexandro Tertio & citatur, c. licet, extra de electio. Nam cum idem Alexander Tertius approbante Concilio, decreuiſſet Papam eligi debere à duabus partibus Cardinalium, declarat hac Conſtitutione nullum generare præiudicium electionibus aliorum Epiſcoporum, in quibus ſecundum Canones maioris, & ſanioris partis debet ſententia præualere: Quia inquit, quando in eis dubium venerit, ſuperioris; poterit iudicio definiri; In Romana vero Eccleſia aliquid ſpeciale conſtituitur, quia ad Superiorem recurſus haberi non poteſt. Hic eſt caſus expreſſus, in quo Aduerſarij contendunt Concilium eſſe ſupra Papam, quando controuertitur eius electio, in eo Concilio negat ad ſuperiorem poſſe dari recurſum. Ergo Pontifex nullum habet ſuperiorem. Pugnat ergo è diametro eorum ſententia, qui Concilium aiunt eſſe ſupra Papam, cum doctrina Concilij Lateranen. aſſerentis à Pontifice nullum dari recurſum ad ſuperiorem. Sanè ſi Concilinm eſſet ſupra Papam, ſicut Papa eſt ſupra Epiſcopos, ſicut quando aliqua oritur dubitatio circa electionem Epiſcoporum, recurſus ad Summum Pontificem datur, ita quando aliqua de Pontificis electione eſſet controuerſia, dari

poſſet

poſſet recurſus ad Concilium. Sed hoc negat Lateranenſe Concilium, ergo reijcit aduerſariam ſententiam.

Quartum Concilium pro auctoritate Papæ ſupra Concilium eſt ſeptima Synodus generalis, quæ actione ſexta declarauit, non poſſe eſſe legitima Concilia generalia, quibus deeſſet auctoritas primæ ſedis. Nam aduerſarij contendunt Concilium legitimum eſſe etiam ſine Papa, & ideo eſſe ſupra Papam. Et hæc ſynodus negat eſſe legitimum Concilium ſine Papa, ergo negat Concilium eſſe ſupra Papam. Quomodo enim eſt ſupra Papam, quod ne eſſe quidem poteſt ſine Papa?

Quintum Concilium, quod profeſſum eſt Papam eſſe ſupra Concilia, eſt Calcedonenſe. Primo in toto hoc Concilio Legati Leonis Primi ſubſcribunt. Secundo act. 2. referuntur multæ Epiſtolæ ex varijs locis ad Concilium miſſæ hoc titulo notatæ, Sanctiſſimo, ac beatiſſimo vniuerſali Patriarchæ Magnæ Romæ Leoni, & Concilio vniuerſali congregato in Calcedonenſi Ciuitate. Nec vllus ex tanto Epiſcoporum numero fuit, qui dixerit vel ſolo Concilio ſcribendas eſſe litteras, vel Concilium in litterarum titulis præponendum eſſe Pontifici Romano. At ſi Pontifex ſubeſſet Concilio ſicut alij Patriarchæ, non erat illis in litteris Patriarcha Romanus nominandus potius quam Antiochenus, vel alius quicunque. Agnouerunt igitur Epiſcopi in eo Concilio congregati, & alij qui ad Concilium ſcripſerunt, auctoritatem Pontificis Romani eſſe ſupra Concilium tertio act. 3. Legati Leonis tanquam ſupremam auctoritatem in Concilio habentis, protulerunt nomine Papæ definitiuam ſententiam in Dioſcorum his verbis. Sanctiſſimus ac Beatiſſimus Papa, caput vniuerſalis Eccleſiæ per nos Legatos ſuos ſancta ſynodo conſentiente, Petri Apoſtoli præditus dignitate, qui eccleſiæ fundamentum, petra fidei, & Cęleſtis regni Ianitor nuncupatur, Dioſcorum Epiſcopali dignitate nudauit, & ab omni Sacerdotali opere fecit extorrem. Quid poterat dici clarius? Quis eſt caput in Concilio, qui fert ſententiam, an qui eam ferenti conſentit? Quando vnquam minor tulit ſententiam preſente maiore? Cur Legati Pontificis potius quam alij Epiſcopi in Patriarcham pronunciant ſententiam? Eant nunc aduerſarij, & dicant contra omnia antiqua tabularia, textum eſſe corruptum quis hoc credat? & cum in ſingulis, actionibus hoc Concilium profiteatur ſe ſub eſſe Romano Pontifici quis dicat totum Concilium eſſe confictum, niſi qui planè deſſipiat? Quarto. Non minus clarè hoc Concilium in Epiſtola, quam ad Leonem dedit, teſtatum eſt Papam caput eſſe Epiſcoporum etiam in Con-

cilio congregatorum, ſic enim ait. Quibus tu quidem. Sicut membris caput præeras in his, qui tuum tenebant ordinem, & beneuolentiam præferens hoc ipſum profeſſus eſt ipſe Leo Papa in Epiſtola 47. in his fratribus Paſchaſino inquit, & Lucio Epiſcopis, Bonifacio, & Baſilio Presbiteris, qui ab Apoſtolica ſede directi ſunt, me Synodo veſtra fraternitas exiſtimet præeſſe, & præſidere. Quarto cũ in Secundo Concilio Epheſino factione Dioſcori Alexandrini occiſus fuiſſet Sanctus Flauianus Epiſcopus Conſtan. legati Romani Pontifi. fugati, & hæreſis Eutichetis approbata, Leo primus Pontifex max. cõuocauit Concil. Calcedonenſe cui per ſuos Legatos præfuit, tanquam Concilij Caput, ſupremamque poteſtatem obtinens, damnauit hæreſim Eutichetis, & declarauit Concilium Secundum Epheſinum illegittimum eſſe, eo quod Legatis Apoſtolicis minimè obtemperare voluiſſet, vt patet ex Epiſtola ipſius Leonis 22. 23. 24. 25. ex Euagrio lib. 1. c. 9. & 10. Breuiario liberati c. 12. actis ipſius Calcedonenſis Concilij.

Ex quibus habemus quòd Summus Pontifex noua Concilia conuocat aduerſus ea, quæ ab Apoſtolica ſede defecerunt, preeſt per ſuos Legatos Concilio, damnat Concilia ea, quæ à ſede Apoſtolica receſſerunt, eaque nulla eſſe declarat, & illegittima; reprobat hæreſes etiam à Concilijs comprobatas. Hæc autem eſt ea auctoritas, quam nos dicimus Papam ſupra Concilium habere.

Sextum Concilium, quod docuit Papam eſſe ſupra Cõcilium, eſt Sardicenſe celebratum anno Domini 347. Socrates lib. 2 c. 15. Sozom. lib. 3. c. 11. Sulpit. lib. 2. Sacræ hiſt. in ciuitate Sardica, quæ eſt confinis Illyrij Mitiæ, atque Thratiæ conuocatum à Iulio Primo Pontif. maximo, vt ſcribit Socrat. lib. 2. c. 16. qui refert Epiſcopos orientales accuſantes Iulium Pontificem, quòd ſatis temporis non dediſſet ad congregandum Concilium, & ipſum Sardicenſe Concil. in Epiſtola ad omnes Epiſcopos, opera Conſtantis, & Conſtantij Imperatorum, hac occaſione. Cum S. Athanaſius ex Concilio Antiochæno, in quo ab Arianis multis calumnijs impetitus fuit, appellaſſetque ad ſedem Apoſt. & Iulium Pontificem Arianis hæreticis id fieri poſſe negantibus, ille decretis Concilij Nicæni, quod docet ex antiqua Apoſtolorum traditione, ſemper licuiſſe ad Romanum Pontificem prouocare, ſe defendit, & Romam ad Iulium Pontificem ſe contulit, qui iuſſit Euſebianos, (qui Sanctum Athanaſium accuſabant) Romam venire, quibus venire recuſantibus, Iulius probè cauſa cognita, Sanctum Athanaſium, ſocioſque eius abſoluit, & in ſua ſedes, a quibus

bus deiecti fuerant in Concilio Antiocheno, reſtituit. Quod indignè ferentibus Euſebianis, & quotidie nouas Sancto Athanaſio inſidias ſtruentibus, Iulius per Imperatores procurauit, vt in Sardicam Ciuitatem Illyrici generale Concilium conuocaretur, in quo Oſius præfuit Cordubæ Epiſcopus, & Sedis Apoſt. Legatus. Qui ſingula decreta Concilio proponit approbāda. Et quoniam Euſebius, præcipuus auctor factionis, quæ S. Athanaſium proſequebatur, duas ſedes mutauerat, & tandem ad Conſtantinopolitanum Epiſcopatum aſcenderat, Can. 1. Concilium prohibuit Epiſcopos tranſire ab vna, ad aliam Eccleſiam. Manifeſta inquit, eſt cauſa, quare Epiſcopatus mutant, Cum nullus in hac re inuentus ſit Epiſcopus, qui de maiori ciuitate ad minorem tranſiret. Vnde apparet auaritiæ ardore eos inflammari, & ambitioni ſeruire, vt dominationem agant. Rurſus quia Euſebiani, & Ariani Epiſcopi longè à ſuis Eccleſijs vagabantur, Can. 2. Concilium prohibuit Epiſcopos per alienas Diœceſes vagari, his verbis. Illud quoque neceſſario adijciendum eſt, vt Epiſcopi de ſua Prouincia ad aliā Prouinciam, in qua non ſunt Epiſcopi non tranſeant, niſi forte à fratribus ſuis ſint inuitati, ne charitatis ianuam claudere videamur. Denique quia Euſebiani negabant S. Athanaſium legitimè potuiſſe à Concilio Antiocheno ad Apoſtolicam Sedem prouocare, illumque ſua Sede priuarunt, & Gregorium quemdam ſuo loco Epiſcopum inſtituerant, Can. 4. Concilium ita definit. Quod ſi aliquis Epiſcopus adiudicatus fuerit in aliqua cauſa, & putat ſe bonam cauſam habere, vt iterum iudicium renouetur, ſi vobis placet Sancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus, vt vel ab his ſcribatur, qui examinauerunt, vel etiam ab ijs Epiſcopis qui in propinquo morantur Romano Epiſcopo; Et ſi iudicauerit renouandum eſſe iudicium, renouetur, & det iudices. Si autem probauerint talem cauſam, vt ea non refricentur, quæ acta ſunt, quæ Romanus Epiſcopus decreuerit, confirmata erunt. & Can. 5. Addendum eſt huic ſententiæ, quam plenam Sanctitate protuliſtis, vt cum aliquis Epiſcopus depoſitus fuerit eorum Epiſcoporum iudicio, qui in vicinijs commorantur locis, & proclamauerit agēdum ſibi negotium in vrbe Roma, alter Epiſcopus in eadem Cathedra (poſt appellationem eius, qui videtur depoſitus) omnino non ordinetur, niſi cauſa fuerit in iudicio Romani Epiſcopi determinata. Rurſus can. 8. Placuit, inquit, vt ſi Epiſcopus accuſatus fuerit, & iudicauerint Congregati Epiſcopi Regionis ipſius, & de gradu ſuo illum deiecerint, ſi appellauerit qui deiectus eſt,

& ad Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum confugerit, audirique ab eo voluerit, ſi iuſtum putauerit vt renouetur iudicium, vel diſcuſſionis examen, ſcribere his Epiſcopis dignetur, qui in finitima, & propinqua Prouincia ſunt, vt ipſi diligenter omnino requirant, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod ſi is qui rogat cauſam ſuam iterum audiri, deprecatione ſua monuerit Epiſcopum Romanum, vt è latere ſuo Presbyterum mittat; erit enim in poteſtate Epiſcopi quid velit, & quid exiſtimet, & ſi decreuerit mittendos eſſe, qui præſentes cum Epiſcopis iudicent, habentes eius auctoritatem, à quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio; Si vero crediderit Epiſcopos ſufficere, vt negotio terminum imponant, faciet, quod Sapientiſſimo Concilio ſuo iudicauerit. Ita Concilium Sardicenſe omnes cauſas Epiſcoporum reuocauit non ad generale Concilium, ſed ad Romanum Pontif. omneſque eccleſiaſticas controuerſias arbitrio Summi Pontif. Sancti Petri ſucceſſoris terminandas eſſe decreuit, qui ſupremam in Eccleſia Dei poteſtatem habet. Porro ſi Concilium eſſet ſupremum Eccleſiæ tribunal, haberetque etiam ſupra Pontificem poteſtatem, non terminarentur cauſæ Eccleſiaſticæ ad Summum Pontif. ſed in Concilio. Et ſanè ſi Patres Concilij Sardicenſis ita exiſtimaſſent, ideſt Concilium generale eſſe ſupra Papam, ſicuti Pontificem Romanum exiſtimarunt ſupra ſingulos eſſe Epiſcopos; & ſupra Synodos Prouinciales quemadmodum declarauerunt à Synodo Prouinciali licere ad Romanum Pontif. confugere, & Epiſcopis omnibus, ac Synodis Prouincialibus ſtandum eſſe iudicio Summi Pont. ita declaraſſent a Pontifice Roma. licere prouocare ad generale Concilium, & Pontifici Romano parendum eſſe Concilio, nec vnquam dixiſſet Eccleſiaſticas controuerſias iudicio Romani Epiſcopi eſſe determinandas. Suppoſuerunt igitur illi Patres tanquam certum, & indubitatum, & ab ipſis Apoſtolis traditum Romanum Pontifi. in Dei Eccleſia ſupremam habere poteſtatem, cui omnes parere teneantur, etiã Epiſcopi in generali Cõclio congregati. Propter quod S. Athanaſiũ iure à Iulio Põt. abſolutum, & ſuæ ſedi reſtitutum eſſe declararunt in Epiſtola ſinodoria ad omnes Epiſcopos, quam quidem tu leges in fine illius Concilij. Ego autem veniam ad Concilium Nicenum, cuius ſanctionibus S. Athanaſius munitus, à Concilio Antiocheno ad ſedem Apoſtolicam appellauit, quam Appellationem Concilium Sardicen. Legittimam iudicauit, & Niceni Concilij decreta de appellando ad Rom. Ponti. renouauit. Vltimo denique pro aucto-

ritate

Digitized by Google

ritate Summi Pōtif. ſupra Concilium, ſtat Nicenum Concil. quod non multo poſt Apoſtolorum tempora celebratum fuit in Eccleſia Dei, & inter omnia Concilia maximam ſemper obtinuit auctoritatem. In hoc Concilio velint, nolintque aduerſarij legunt can. 1 non debere præter Romani Pontificis ſententiam Concilia celebrari. & can. 2. Omnes Epiſcopos iure ad Apoſtolicam Sedem poſſe prouocare, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni omnia iudicia Epiſcoporum antiqua Apoſtolorum traditione eſſe reſeruata: Quæ tria ità redarguunt eos, qui contendunt Concilium eſſe ſupra Papam, vt illos oſtendant Sanctorum Apoſtolorum traditionibus, quas Sācta ſemper Eccleſia ſeruauit, & ſeruat, aduerſari. Primo ſi non licet celebrare Concilium præter Romani Pontif. ſententiam, ideſt repugnante, vel contradicente Pontif. Romano, neque licet cogere Concilium, neque inchoatum proſequi reſiſtente Romano Pontifice; nihil enim aliud eſt celebrare Concilium, quam cogere, & coactum proſequi. Si neque cogi, neque continuari Concilium poteſt, niſi quando, & quamdiu Chriſti Vicarius iudicauerit expedire, Quis adeo tardus eſt, vt non videat vtrum Papa ſupra Concilium ſit, an Concilium ſupra Papam, & vtrum Papa parere Concilio debeat, an Concilium Papæ. Secundo per can. 2. Concilij Nicæni omnes Epiſcopi abſolutè, & indefinitè ad Pontificem Romanum poſſunt prouocare. Ergo in Concilio etiam appellare poſſunt ad Sancti Petri ſedem, quod ſi eſſet Concilium ſupra Papam, non liceret à Concilio confugere ad Romanum Pontif. ſed potius contra, vt aduerſarij contendunt, à Pontifice ad Concilium appellandum eſſet. Nemo autem dicat Concilium Nicænum ſtatuiſſe licere Epiſcopis ad Apoſtolicam Sedem appellare, ſed indefinitè, idque intelligendum extra Concilium, non in Concilio. tum quia ſi Cōcilium voluiſſet ſolis Epiſcopis extra Concilium exiſtentibus licere ad Summum Pontificem prouocare, id & ſciuiſſet, & potuiſſet exprimere: Tum quia S. Athanaſius, qui in Concilio Nicæno fuit, vigore huius decreti à Concilio Antiocheno ad Iulium Summum Pontificem appellauit, vt teſtatur inter alios multos Concil. Florentinum ſeſſ. 20. Concilium Carthag. 6. tum quia S. Flauianus Epiſcopus Conſtantin. auctoritate huius decreti Nicæni Concilij à Concilio ſecundo Epheſino appellauit ad Leonem Primum Pontif. vt ipſe Leo ſcribit Epiſtola 25. à quo Concilio eodem tempore appellauit ad eundem Leonem Theodoretus Epiſcopus Cypri, auctore Liberato in ſuo Breuiario c. 12. Tertio, quod Concilium

lium Nicænum ſcribit omnia iudicia Epiſcoporum ipſa Apoſtolorum traditione eſſe diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ reſeruata, è directo pugnat cum eo, quod Aduerſarij dicunt, iudicia ſcilicet Epiſcoporum eſſe ſupra Summum Pontificem. Si enim Epiſcoporum iudicia ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni ſunt reſeruata, quomodo Epiſcopi Apoſtolicam Sedem iudicare poſſunt, aut Papam ad Concilium vocare, & de eo pro arbitratu ſuo diſponere? Prorſus ſunt hæc inter ſe pugnantia, & planè contraria.

Hæc ſane manifeſta ſunt, & clara illud potius alicui dubium videbitur; An hi Canones ſint Concilij Niceni. Nam cum conſtet Nicænum Concilium tota Græcia, & Aegypto ab Arianis, quorum hæreſim ipſum Nicenum Concilium prohibuit, fuiſſe exuſtum, magnaque ſit de huius Concilij decretis controuerſia, cogimur pauca quædam pro decretis Niceni Concilij afferre, ne facile ſit his, qui veritatem oderunt, eludere Canones citatos, negando eos eſſe Concilij Nicæni. Primo quamuis hoc Concilium fuerit tota Græcia, & Aegypto combuſtum, ego tamen non lego ita fuiſſe exuſtum, vt nullum omnino eius veſtigium ſuper fuerit, nullumve exemplar. Patres ſane Concilij ſexti Carthag. qui in Græciam miſerunt pro Concilio Nicæno, exiſtimarunt illud adhuc ſupereſſe. Si ab Arianis fuit planè abſumptum, vnde accepit S. Baſilius, quod ſcribit Epiſtola 78 in Concilio Nicæno, alia conſtituta eſſe ad correctionem noxiorum, alia ad præmunitionem eorum, quæ in futurum ſuboriri poſſent. Vnde accepit S. Hieronimus, quod ait in præfatione in Iudith, librum illum eſſe Canonicum, quia Synodus Nicæna in numero ſanctarũ ſcripturarum legitur computaſſe. Vnde accepit S. Ambroſ. quod in Epiſtola ad Eccleſiam vercellenſem teſtatur in Synodo Nicæna prohibitos bigamos ordinari. Vnde S. Auguſtinus Epiſtola 110. accepit Canones Nicenos, quos citat. Vnde accepit Leo quæ ſcribit Epiſtola 53. 54. 55. aduerſus Anatolium Conſtantinop. Epiſcopum ius ſibi ſupra Alexandrinam, & Antiochenam Eccleſias vſurpantem, id pugnare Concilij Niceni decretis. Vnde Zozimus Papa in ſua Decretali Canonem Concilii Nicæni, quem refert de appellando ad Romanam ſedem. Vnde Iulius Primus accepit Epiſtola 2. Canones Concilij Nicæni, quos deſcribit. Quomodo Theodoretus lib. 2. hiſt. c. 4. de Iulio Papa, qui S. Athanaſium in ſuam reſtituit ſedem, ita ſcribit. Iulius Eccleſiæ canonem ſecutus, eos iuſſit Romam venire, & D. Athanaſium, quò pro ſe in iudicio reſponderet vocauit. Quomodo Innocentius Papa in cauſa S. Chryſoſtomi

apud

Digitized by Google

apud Sozom. lib 8. hiſt. c. 26. probat decretis Concilij Niceni, omnes Epiſcoporum cauſas ad ſe pertinere. Quomodo S. Leo Epiſtola 53. contra Anatolium Conſtatin. qui auctoritate Concilij, quod Conſtãtinopolim celebrauerat, & in quo Alexandrinus, & Antiochenus Patriarchæ ſe Conſtantinopolitanæ ſedi ſubdiderant, cauſam ſuam defendebant, ſcribit. Nulla ſibi de multiplicatione Synodalia Concilia blandiantur, neque trecentis illis decem & octo, quantumlibet numeroſior numerus Sacerdotum, vel comparare ſe audeat, aut præferre, cum tanto diuinitus Nicænæ Synodus priuilegio ſit conſecrata, vt ſiue per pauciores, ſiue per plures eccleſiaſtica celebrentur iudicia, omni penitus auctoritate ſit vacuum quicquid ab illorum fuerit conſtitutione diuerſum. Si incerti ſunt, & dubij Nicæni Canones, cur ego aliorum quorumcunque Conciliorum decretis præferuntur? Vnde tantum obtinent auctoritatis, vt nullo illis Concilio poſſit derogari. Cur S. Gregorius Nicæno Concilio tanquam Euangelio fidẽ haberi voluit? Redeamus itaque ad rem noſtram. Cum Sancti Baſilius, Ambroſ. Auguſtinus. Hieronymus, Gregorius, Leo Primus, Iulius Primus, Zozimus Primus, Theodoretus, Innocentius, Concilia Carthag. 3. Florentinum, & alia exiſtimarunt ſatis habere auctoritatis ad probandum qui libri ſint Canonici, & qui non, non eſſe bigamos ordinandos, omnibus Epiſcopis licere ad Romanum Pontif. confugere, Eccleſiam Alexandrinam primam eſſe poſt Romanam, & alia huiuſmodi, Quis audeat aſſerere ita Concilium Nicænum interijſſe, vt nullum eius extet veſtigium? Quis dicat omnia Concilij Nicæni decreta dubio eſſe, & incertæ fidei? Secundò, quamuis alij Canones Nicæni incerti eſſent, & dubij, Canones tamen de primatu Romani Pontificis ſupra vniuerſam Eccleſiam apud omnes conſtat eſſe Concilij Nicæni.

Nam numerant alij Canones 20. alij 24. alij 40. alij 70. alij 80 Nicænos, ſiue quia plures ad pauciores reuocare placuit, ſiue quia vſus excluſit multos, Seruatis 20. tantùm, vt ſcribit Gloſſa c. Vnigeniti, D. 16. de qua re S. Athanaſ. ſcribit in Epiſtola ad S. Marcum Papam. Nullus tamen citatos Canones à Concilio Nicæno dimouit, variis quidem verbis à varijs referuntur, omnes tamen eundem ſenſum Concilii Nicæni, eandemque Sententiam referunt, ab aliis primo, ſecundo, aut tertio loco, ab aliis ſexto numerantur, à nemine tamen prætermittantur. Quod argumentum eſt Nicænos Canones non iiſdem verbis, quibus à Concilio traditi ſunt, extare, ſed ſententiam Nicæni Concilii certam eſſe apud

omnes,

Digitized by Google

omnes,& indubitatam. Nam & in Arabico libro vetuſtiſſimo Bibliotecæ Marcelli Secundi Pontificis legitur, Canon 44. de ſuprema auctoritate Romani Pontificis in omnē Eccleſiam. Et in altero exemplari Arabico, quod in Eccleſia Alexandrina Io. Baptiza Romanus Sacerdos Societatis Ieſu inuenit, & alii, qui fuerūt Alexandriæ legerunt, idem Decretū Concilij Niceni reperitur. Idem habent omnia quotquot reperiuntur Græca exēplaria, etiā quæ inter Latinos nunquam peregrinata fuerunt. Quare in Concilio Florent. in quo diligenter inter Græcos, & Latinos de primatu Romani Pontif. diſceptatum eſt, nō ſunt auſi Græci hos Canones negare eſſe Concilij Nicæni, nec proferre potuerunt vllū exemplar dicti Concilij, in quo nō contineretur ſuprema Poteſtas Romani Pōtificis. feciſſent autē id ſanè libenter ſi hi Canones eſſent incerti, aut dubij. Quid multa? Centuriatores Rom. Pont. coniurati hoſtes, qui centuria 4. Cap. 7. temerè vt ſolent, pollicentur ſe oſtenſuros hos non eſſe Canones Nicæni Concilij, centuria tamen quinta fatentur Concilij eſſe Nicæni, ſed conantur varijs interpretationibus deprauare, a nullo autem meliori fide recipere poſſumus Canones Nicænos, quàm à S. Athanaſio, qui & eidē Concilio Nicæno interfuit, vt ipſemet teſtatur in Epiſtola ad S. Marcum Papam, & in Apolog. 2. & Iulius Papa Epiſt. ad Epiſcopos Orientales, qui cum ab Antiocheno Concilio damnatus fuiſſet appellauit ad Romanum Pontif. quod hæretici id iure fieri poſſe cum negarent, decretis Nicæni Concilij ſe defendit. Hic igitur oculatus teſtis Concilij Nicæni & Epiſt. 2. ad Felicem Papam ſcribit in Concilio Nicæno nominatim expreſſos eſſe Primates, qui Epiſcopos audire deberent, & concludit. Vos ergo qui in Summa ſpecula gratia Dei eſtis poſiti, oportet eis attendere, & opitulari, qui in fratres ſeditiones, & ſcandala excitant. Dicant aduerſarij quo iure S. Athanaſius ad Pontif. Romanum appellauit, niſi Concilij Nicæni decretis? Dicant cur in Epiſtola ad Sanctum Marcū Papam petit Canones Concilij Nicæni niſi quia in eiuſdem Concilii decretis continetur Papæ ſuprema poteſtas ſuper omnes Epiſcopos, & Concilia, quibus iure ſe ad Rom. Pontificem appellaſſe oſtendere volebat eadem tempeſtate, qua recens adhuc erat Concilii Nicæni memoria, & multi erant ſuperſtites eorum, qui in eo fuerant. Iulius primus Summus Pontifex ſcripſit Epiſtolam ad Epiſcopos orientales, qui Antiochiæ ſine ſedis Apoſtolicæ auctoritate Concilium conuocarant, eoſque acriter reprehendit quòd contra Decretum Conci-

Digitized by Google

lij Nicæni, ſine Romani Pontificis conſenſu Concilium celebrarint, & recitat hos Canones Nicænos citatos, quibus poteſtas ſuprema Rom. Pontificis continetur. Citaſſetne Sanctus Pontifex Canones incertos, & dubios ijs, qui eidem Concilio Nicæno interfuerant, & qui potuiſſent illum falſitatis conuincere, viuis, & ſpectantibus teſtibus? Citaſſet incertos Canones Arianis Epiſcopis, quibus cum illis magna erat de S. Athanaſij cauſa, controuerſia, quique illi imposturæ crimen obijcere potuiſſent Cur Ariani qui alia omnia in ſua Epiſtola ad Iulium Papam reſpondent, non negant illos eſſe Canones Nicæni Concilij? non eſſe has litteras nuper confictas, ſed eſſe Iulij Summi Pontif. teſtantur omnes hiſtorici. Socrat. lib. 2. hiſt. c. 13. Iulius, inquit, Epiſcopis, qui Antiochiæ conuenerunt per litteras reſpondit, ac primum docet quantum moleſtiæ, & acerbitatis eorum Epiſtola ipſe attuliſſet, deinde eos contra Eccleſiæ Canones egiſſe, qui illum ad Concilium non vocaſſent, quippe cum Canon Eccleſiaſticus vetet ne decreta abſque Epiſcopi Romani ſententia Eccleſijs ſāciantur. & c. Sozomen. lib. 3. hiſt. cap. 9. Iulius ad eos, inquit, qui Antiochiæ in vnum conuenerāt, ſcripſit, atque adeo incuſauit, quòd clam contra Concilij Nicæni fidem, nouas res moliti fuerant, quodque contra leges Eccleſiæ ipſum ad Concilium non vocarant: Nam legem eſſe ad Sacerdotii dignitatem ſpectantem, quæ illa vota irrita eſſe pronunciat, quæ præter Romani Epiſcopi ſententiam conſtituuntur. Theodoretus lib. 2. hiſt. c. 4. Nicephorus lib. 9. hiſt. c. 8. & decimo, teſtantur Iulium Pontificem Orientalibus Epiſcopis obijeciſſe, quòd contra Nicæni Concilii decreta, Antiochenū Concilium ſine conſenſu Romani Pontif. coegiſſent. Extat præterea Epiſtola Epiſcoporum Aegypti ad Felicem Vndecimum, qua fatentur in Concilio Nicæno vetitum fuiſſe Concilia celebrari præter Rom. Pontificis ſententiam. Scimus inquiunt, in Nicæna magna Synodo 318. Epiſcoporum ab omnibus concorditer eſſe roboratum non debere abſque Romani Pont. ſententia Concilia celebrari, nec Epiſcopos damnare. Licet hæc, & alia quam plurima neceſſaria, ab hæreticis, qui quotidie nos infeſtant, ac perdere nituntur, vt facilius nos capere poſſint, ſint ſynodica Capitula incenſa, nobiſque ſublata, Sanctus tamen Marcus Papa in Epiſtola ad Sanctum Athanaſium, & Epiſcopos Aegypti, qui exuſtis per Aegyptum decretis Nicæni Concilii à Pontifice Romano ea petiuerant, reſpondet, ſe in Sedis Apoſtolicæ Archiuijs inueniſſe Capitula Nicæna, quæ Sancto Syluestro fuerant miſſa, ſignata,

& integra, quæ (inquit) propter auctoritatem, & ſubſcriptionem tantorum Patrum, & eius magni Concilii minimè miſimus, ſed pro eiſdem coram apocriſarijs veſtris alia ſimilia, eundem numerum, eadem verba, & ipſam ſubſcriptionem continētia vobis reſcribere, & ſub certa ſtipulatione, & confirmatione mittere curauimus. Quarum litterarum Sancti Marci meminerunt Marianus Scotus in Cronica anno 331. Iouo Carnutenſis p.4.c.108. 109. Gratianus D. 16. Nicolaus item Primus in celeberrima illa Epiſtola ad Michaelem Imperatorem, citat eoſdem Canones Nicænos. Leo præterea in Epiſt. ad Marcianum Auguſtum, & in Epiſt. ad Concil. Calcedonenſe. Verum ne ipſos Rom. Pontifices, quorum cauſa agitatur, teſtes adhibere videamur, Epiſcopos potius, & Concilia, quibus aduerſarii poteſtatem tribuunt ſupra Papam, audiamus. Igmarus Romenſis Archiepiſcopus valde grauis, & vetus auctor in ſua tractatione quorundam capitum Eccleſiaſticorum cap. 57. Nicæni quoque inquit, Canones Romani Pontif. priuilegſum ratum eſſe voluerūt, cum ad exemplum eius etiam omnium priuilegia ordinarunt obſeruanda. Euſebius quoque Emiſſenus apud Socratem lib. 2. c. 11. & Theodoretus Epiſcopus Cypri Epiſtola ad Leonem Papam, agnouerūt hos eſſe Canones Nicænos. Refert illos tanquam Concilii Nicæni Canones Dionyſius cognomento Exiguus, vir vtriuſque linguæ doctiſſimus, quem Caſſiodor. inſtitu. diuin. lect. mirificè Laudat, & Concilio Calcedonen. act. 16. cum Paſchaſinus Romanæ ſedis Legatus retuliſſet Canones Nicenos de auctoritate Summi Pontificis, non ſolum eos approbauit, ſed iuxta hos Canones Nicæni Concilij, quibus conſtitum eſt non licere celebrare Concilia ſine Romani Pontif. auctoritate, declarauit illegitimum, & inualidum fuiſſe Concilium ſecundum Epheſinum; quia ſine auctoritate Pont. Romani, & repugnantibus Sedis Apoſtolicæ Legatis fuerat celebratum. Quo loco nemo non videt apertè eorum damnatam eſſe ſententiam, qui aiunt Conciliū eſſe ſupra Papam. Nam ſi Calcedonenſi Concilium damnauit ſecundū Concilium Epheſinum hac ſolum de cauſa, quia Romano Pontifici nolunt parere, quia reſtitit eius Legatis, quia ſine auctoritate eiuſdem Pontificis Rom. celebratum fuit, ſimul etiam damnauit ſententiam eorum, qui aiunt poſſe Concilia celebrari abſque Rom. Pontificis conſenſu. qui docent Romanum Pontificem Concilio obedire teneri, nec illi reſiſtere poſſe. Concilium denique Florentinum ſeſſ. 20. in quo fuerunt etiam Græci, cognouit eoſdem Canones eſſe

Con-

Digitized by Google

Concilij Nicæni, quibus & Græcis perſuaſit primatum Romanæ Sedis, & Papæ ſupremam poteſtatem in Eccleſiam vniuerſam. Atque ex his perſpicuam habemus Concilij Nicęni ſententiam de ſuprema Romani Pontif. poteſtate in Dei eccleſia: Nam quāuis variæ ſint Concilij Nicæni decretis ſententiæ, omnium tamen qui huius Concilij meminerunt, teſtificatione conſtat, in Nicæno Concilio ſtatutum fuiſſe, non licere Concilia celebrari abſque Romani Pontif. ſententia, contra id, quod aduerſarij contendunt Concilium poſſe repugnante Papa celebrari, Papamque eidem obedire debere. Sed adhuc ſcrupulus vnus alicuius animum pulſare poteſt, quem euellere debemus ne aduerſarijs aliquid diſſimulaſſe videamur quod pro eis facere exiſtimant. Nam in Carthaginen. Concilio Sexto cum Fauſtinus Romanæ Sedis legatus nomine Zoſimi Pontificis propoſuiſſet vt Canones ſeruarentur Concilij Nicæni, Patres Iuſſerunt proferri Decreta dicti Concilij inter quæ, cum referretur Decretum de appellando à Synodo Prouinciali ad Romanum Pontificem, illi negarunt in Concilio Nicæno tale Decretum reperiri. Cæterum ſe inquiſituros vera dicti Concilij exemplaria, & veros Canones Nicænos ſeruaturos. Non igitur conſtat apud omnes hos Canones Nicænos eſſe, de quibus tantum Concilium dubitauit, quæ res non eſt magni momenti in Cauſa noſtra, nihil enim aliud oſtendit niſi Patres Concilii Carthagin. non habuiſſe integros Canones Nicænos, ſed truncos, & mancos, quod nulla ex parte labefactat id, quod nos hactenus docuimus. Non enim diximus omnes mortales eos Canones habuiſſe integros, atque incorruptos, ſed ſemper eos ipſos, Canones pro Nicænis habitos. Fatemur igitur Patres Cōcilij Carthag. non habuiſſe hunc Canonem, & dubitaſſe an is eſſet Concil. Nicęni, ſed negamus eos habuiſſe integrum Concilium Nicænum, quod ipſi Patres optimè intelligentes, miſerant Conſtantinopolim, Alexandriam, atque Antiochiam pro veris exemplaribus, in quibus vbi cognouerunt veritatem, agnouerunt etiam ſupremā Romani Pontificis auctoritatem, & receperunt Canones Nicænos. Immo hinc colligi poteſt hos Canones exploratiſſimæ eſſe fidei, quod cum diu de illis Eccleſia Aphricana dubitaſſet, conuicta tandem rei euidētia, & Nicæna ſtatuta recepit, & ſupremam Pontif. Romani agnouit poteſtatem. Quare cum adeo exploratæ fidei ſint Canones citati, cum ab vniuerſa Eccleſia à Concilij Nicæni tempore ad noſtram vſque ætatē recepti, & comprobati fuerint, quid ſuper eſt, niſi vt exploſis nouatoribus fateamur, quod

Sancta Dei Eccleſia per omnes ætates ad noſtra vſque tempora profeſſa eſt, Romanum Pontificem ſupra omnia eſſe Concilia, nec præter dicti Pontificis Romani ſententiam Concilia poſſe celebrari.

CAPVT VI.

In quo ex eo quòd Summus Pontif. à nemine iudicari poteſt, oſtenditur ſuprema eius poteſtas Eccleſiaſtica.

EX alio adhuc principio in ipſis etiam Conciliis ſtabilito, euidenter deducitur Papam eſſe ſupra Concilium. Summus enim Pontifex à nemine in terris iudicari poteſt, at ſi Concilium eſſet ſupra Papam, ab ipſo Concilio Papa iudicari poſſet, Cōcilium ergo nō eſt ſupra Papam. Cætera quidem manifeſta ſunt, ſed quomodo probabimus Summum Pontif. à nemine poſſe in terris iudicari? Ipſorum Conciliorum teſtimonijs, quibus ſic (vt aduerſarij docent) habent ſupremam in Eccleſia poteſtatem, omnes fidem preſtare debent, ſi non habent ſupremam auctoritatem, præſens compoſita eſt controuerſia. neque quicquam nobis probandum amplius reſtat. In Concilio igitur Sinueſſano ſub Marcellino Papa, cum ageretur de perſona ipſius Pontificis, Patres omnes vno ore dixerunt, prima ſedes à nemine iudicatur. Paulo poſt Celebratum Concilium fuit Romanum ſub Syluestro Pontifice, in quo, Canone vltimo decretum fuit, Nemo iudicabit primam Sedem. Concilium Romanum Quintum, ſub Simacho Papa, approbauit tanquam ſua decreta, librum Ennodij Diaconi, in quo libro hæc verba legimus, Aliorum hominum cauſas voluit Deus per homines terminari, Sedis vero ipſius Præſulem, ſuo ſine quæſtione ſeruauit arbitrio, voluitque Petri Apoſtoli ſucceſſores cęlo tantum debere innocentiam. Concilium Calcedonen. act. 3. damnauit Dioſcorum Patriarcham Alexandrinū, quia in Concilio ſecundo Epheſino auſus fuerat damnare Romanum Pontificem. Vnde Nicolaus Primus in celebri illa, & ſæpius citata Epiſtola ad Michaelem Imperatorem ſcribit Dioſcorum fuiſſe in Concilio Calcedon. damnatum non tam ob hæreſim, quam ob horrendam præſumptionem, qua in Concilio Epheſino auſus fuerat dictare ſen-

tentiam

Digitized by Google

tentiam aduerſus Pōtif. Romanum. Conſtat autem Patriarcham Alexandrinum, primum eſſe poſt Romanum Pontificem, Et Canone ſexto Concilij Nicæni, & S. Leonis Papæ teſtificatione in epiſt. 52. 53. 54. 55. Si igitur Pont. Romanus non poteſt ab Alexandrino Patriarchà iudicari; & ex Concilio conſtat à nemine poſſe iudicari, & in ſexta Synodo generali act. 7. ſcribitur, Romanum Pontif. de omnibus Eccleſiarum Præſulibus iudicaſſe, de eo vero neminem vnquam iudicaſſe, & cum Carolus Magnus Romam anno Domini 800. veniſſet, multaque Leoni Tertio Sūmo Pontifici obijcerentur, conuocatum fuit Concilium Epiſcoporum, vt de cauſa Pontificis cognoſcerent, qui vna voce reſponderunt, cuiquam non licere Summum Pontificem iudicare, vt refert Platina in vita Leonis Tertij: Annales Francorum Eginarchus in vita Caroli Magni, Paulus Aemilius lib. 3. hiſt. Franc. Concil. Lateranenſe ſub Alexandro Tertio, vt refert c. licet extra de elect. diſertis verbis ait, Pontificem Romanum à nullo ſuperiore poſſe iudicari. Hoc vero quæritur, quando quæritur an Concilium poſſit Papam iudicare, deponere, damnare eo modo, quo Piſanum Concilium, Conſtantienſe, & Baſileenſe iudicare, & damnare voluerunt Papam, eo modo, quo Concilium Antiochenum damnauit Iulium Primum Pontif. Romanum, Concilium Epheſ. 2. damnauit Sanctum Leonem Papam? Ergo ipſorum Conciliorum teſtificatione Concilia non ſunt ſupra Pontificem Romanum. Ita porrò Concilium non eſt ſupra Papā, vt neque poſſit ille ſe Concilio ſubijcere. Duo enim ſunt in Iudice, poteſtas cognoſcendi cauſam, & vis coactiua, qua eos cogere poteſt, quorum cauſas diſcuſſit ad exequendam ſententiam à ſe latam. Primum reperitur in arbitris, à partibus electis ſine ſecundo. & Pontifex etiam poteſt eligere arbitros in ſuis cauſis, ſed non poteſt ſe ſubijcere iudici, qui vim habent coactiuam, & cui ipſe teneatur obtemperare, quia poteſtas Papæ ſupra omnes eſt de iure diuino, Sed Papa non poteſt tollere ius diuinum, ergo non poteſt ſe Concilio ſubijcere, vel illud Conſtituere iudicē cum vtraque Iudicis poteſtate.

Præterea ſequeretur ſi Papa poſſet ſe Iudici alicui ſubijcere, aliquem illi eſſe ſuperiorem, quod implicat contradictionem: Nam qui dat Iudici poteſtatem eſt ſuperior, implicat igitur vllum Pontifici eſſe ſuperiorem.

CA-

CAPVT VII.

Quo ſuprema Pontificis poteſtas Eccleſiaſtica ex iure appellationis probatur.

SATIS opinor oſtendimus c.6.Nicæni,& Sardicenſ.Concilij decretis,Sancti Athanaſij, Marcelli,Chryſoſtomi, & aliorum Epiſcoporum exemplis, licere à Concilijs ad Pontificem Romanum prouocare. Sed quoniam eo loco Conciliorum ſolum teſtimonijs probabamus ſupremam Papæ auctoritatem, obiter,& occaſione ſolum Conciliorum Nicæni, & Sardicen.decretorum, de prouocationibus ad Romanum Pontificem egimus, non erit ab re paulò accuratius de iure appellãdi ad ipſum Rom.Pont.diſſerere, quod mirificè declarat ſupremam Papæ auctoritatem Eccleſiaſticam, de qua agimus.

Principio igitur ſupponendum eſt Primo in Hierarchia Eccleſiaſtica ſemper fuiſſe varios, & diſtinctos ordines Diaconorum, Presbyterorum,Epiſcoporum.Nam S. Dionyſius c.5. Eccleſiaſticæ Hierarchiæ facit tres ordines,Pontificum,Sacerdotum, miniſtrorum,Canones Apoſtolici,S.Ignatius in Epiſtola ad Antiochenos, S.Ambroſ. in cap.4. Epiſtolæ ad Ephe.S. Epiphanius in ſuo Panario ſub fine,Cornelius Papa apud Euſeb.lib.6.hiſt.c.33.Concilium Romanũ ſub Sylueſtro Papa celebratum c.3. Concilium Carthag.4. Can. 2. & omnes Patres, omniaque Concilia diſtinguunt Clericos ab Epiſcopis,quia omnes Epiſcopi neceſſario ſunt Presbyteri,ſed non omnes Clerici ſunt Epiſcopi interdum & in ſacris litteris,& apud vetuſtos Eccleſiæ ſcriptores, Epiſcopi appellantur Presbiteri.Epiſt.1.ad Thimot.c.4. Noli negligere gratiam Dei,quę in te eſt,quæ data eſt tibi per impoſitionem manus Preſbiteri. i. Epiſcopi.Thimotheus enim erat Epiſcopus,at Epiſcopus à Presbytero ordinari nõ poteſt, ſed ab Epiſcopo debet ordinari. Immo grauiſſimi Auctores ſcripſerunt ſæpe in Sacris litteris & apud Sanctos Patres confundi hoc nomen Epiſcopi,& Presbyteri, omneſq. Presbyteros vocatos eſſe Epiſcopos in Eccleſia,Epiſt. ad Philippen.c.1.Paulus,& Thimotheus ſerui Ieſu Chriſti omnibus Sanctis qui ſunt Philippis cũ Epiſcopis.i.Presbyteris, & Dia-

conibus.

Digitized by Google

con ibus. S. Hiero. in Epiſtola ad Titum c. 1. idem eſt Presbyter inquit, qui & Epiſcopus. Et antequam Diaboli inſtinctu ſtudia in Religione fierent, & diceretur in populis, Ego ſum Pauli, ego Apollo, ego Cæphę, communi Presbyterorum Conſilio Eccleſia gubernabatur, &c. Ordinem autem Epiſcoporum conſtat ſemper diſtinctum fuiſſe ab ordine Presbyterorum, quod fusè probat S. Epiphanius hæreſi 75. contra Ærium hæreticum. qui docuit Epiſcopos à Presbyteris non diſtingui. S. Auguſtinus lib. de Hęreſibus c. 53. S. Ignatius in Epiſtola ad Philadelphos, Clemens can. 40. Apoſtolorum, S. Dionyſius c. 5. Eccleſiaſticæ Hierarchiæ, Ireneus lib. 3. c. 3. Tertullia. lib. de Baptiſmo, S. Damaſcenus Epiſtola 3. S. Hierony. Epiſtola 85. ad Euagrium, Quid facit inquit, Epiſcopus excepta ordinatione, quod Presbyter non faciat? S. Leo Epi. 88. ſecundo ſupponendum eſt inter ipſos etiam Epiſcopos eſſe aliquem Ordinem ſuperioris, & inferioris. Nam vt Politia Eccleſiaſtica melius ſeruaretur, alij vni Ciuitati ſunt præfecti, qui ſunt ſimplices Epiſcopi, Alij vni Prouinciæ ſunt præfecti, quales ſunt Archiepiſcopi, Alij ſunt pręfecti vni Regioni, quales Patriarchæ ſunt, quibus plures ſubſunt Archiepiſcopi, Denique omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, præeſt Patriarcha Romanus, Epiſcopus vniuerſalis Eccleſiæ, qui eſt Summus Pontifex; Quam Politiam à Chriſto Domino inſtitutam, & ab Apoſtolis ſeruatam accuratè deſcribit S. Anacletus Pontifex Epiſt. 3. Epiſcoporum verò ordo vnus eſt, licet ſint Primates illi, qui primas Ciuitates tenent, qui in quibuſdam Locis Patriarchæ, à nonnullis vocantur. Illi autem qui in Metropoli à B Petro Apoſtolo, ordinante Domino, & à prædeceſſore noſtro S. Clemente, ſeu a nobis conſtituti ſunt, non omnes Primates, vel Patriarchæ eſſe poſſunt. Sed vrbes illæ, quæ præfatis, & priſcis temporibus Primatum tenuere, Patriarcharum, aut Primatuum nomine fruantur, Reliquæ vero Metropoles Archiepiſcoporũ, & Metropolitanorum, & non Patriarcharum, aut Primatuum nominibus vtantur; quia hæc eadẽ, & leges ſeculi, in ſuis continent Principibus. Aliæ autem primæ Ciuitates, quas vobis conſcriptas in tomo quodam mittimus, à Sanctis Apoſtolis, & à Beato Clemente, ſiue à nobis primates prædicatores acceperunt. Hæc vero Sacroſancta Romana, & Apoſtolica Eccleſia, non ab Apoſtolis, ſed ab ipſo Domino Saluatore noſtro primatum obtinuit, & eminentiam poteſtatis ſuper vniuerſas Eccleſias, ac totum Chriſti populi gregẽ aſſecuta eſt, &c. & paulò infra idem Pontifex, ſic ſcribit.

Prima ergo ſedes eſt cæleſti beneficio Romanæ Eccleſiæ, quã Beatiſſimi Petrus, & Paulus ſuo martirio conſecrarunt. & infra. Secunda ſedes apud Alexandriam B. Petri nomine à Marco eius diſcipulo, atque Euangeliſta conſecrata eſt; quia ipſe, & in Aegypto primum verbum veritatis directus à Petro prædicauit, & glorioſum ſuſcepit martirium, cui venerabilis ſucceſſit Abilius. Tertia autem ſedes apud Antiochiam, eiuſdem B. Petri nomine habetur honorabilis; quia illic priuſquam Romam veniret, habitauit, & Ignatium Epiſcopum conſtituit, & illic nomen Chriſtianorum nouellæ gentis exortum eſt, reliquos vero vt prædiximus in quodam tomo prolixitatem vitantes, epiſtolæ vobis conſcriptas direximus. Inde namque, & Beati Apoſtoli inter ſe ſtatuerunt, vt Epiſcopi ſingularum gentium, ſcirent qui inter eos primus eſſet, quatenus ad eum potior eorũ ſolicitudo pertineret: Nam & inter Beatos Apoſtolos quædam fuit diſcretio, & licet omnes eſſent Apoſtoli, Petro tamen à Domino eſt conceſſum, & ipſi inter ſe idipſum voluerunt, vt reliquis omnibus præeſſet Apoſtolis, & Cephas, ideſt caput, & principium teneret Apoſtolatus, qui & ad eandem formam ſuis ſucceſſoribus, & reliqui Apoſtoli Epiſcopis tenendam tradiderunt. &c. Hanc eandem Eccleſiaſticam Hierarchiam explicat S. Anacletus epiſt. 2. Prouinciæ inquit, multò ante Chriſti aduentum diuiſæ ſunt, & poſtea ab Apoſtolis, & à Beato Clemente prædeceſſore noſtro ipſa diuiſio eſt renouata, & in capite Prouinciarum, vbi dudum Primates legis ſeculi erãt, ac prima iudiciaria poteſtas ad quos, qui per reliquas Ciuitates commorabantur, quando eis neceſſe erat, qui ad aulam Imperatoris, vel Regum confugere non poterant, vel quibus non erat permiſſum, confugiebant pro oppreſſionibus, & iniuſtitijs ſuis, ipſoſque appellabant, quoties opus erat, ſicut in lege eorum præceptum erat, ipſis quoque in Ciuitatibus, vel locis noſtris Patriarchas, vel Primates, qui vnam formam tenent, licet diuerſa ſint nomina, leges diuinæ, & Eccleſiaſticæ poni, & eſſe iuſſerũt, ad quos Epiſcopi ſi neceſſe fuerit, confugerent, eoſque appellarent, &c. Quare Stephanus Primus Epiſt. 2. Reliqui vero inquit, Cæteras Metropolitanas Ciuitates adepti, non Primates, ſed aut Archiepiſcopi, aut Metropolitani vocentur. Vrbes enim & loca, quibus Primates præſidere debent, non à modernis, ſed etiam multis ante aduentum Chriſti ſunt ſtatutæ temporibus, Quarum Primates etiam Gentiles pro maioribus etiam negotijs appellabant. In quibus Vrbibus poſt Chriſti aduentum, Apoſtoli, & eorum ſucceſſo-

ceſſo-

Digitized by Google

ceſſores Patriarchas, vel Primates poſuerunt, ad quos Epiſcoporum negotia, ſalua in omnib. Apoſtolica auctoritate, & maiores cauſæ poſt Apoſtolicam Sedem ſunt referendæ. Et Leo Nonus ſapientiſſimus Pontifex in Epiſtola ad Epiſcopos Aphricanos, ſicut omnis, inquit, mundana poteſtas his gradibus dignitatum à ſe inuicem diſtat, ideſt vt primus ſit Auguſtus, vel Imperator, deinde Cæſares, deinde Reges, Duces, comites, Tribuni, &c. ita & Eccleſiaſtica poteſtas ordinata à Sanctis Patribus inuenitur, dicente Beato Clemente, in illis ciuitatibus; in quibus olim apud Ethnicos primi eorum flamines, atque Primi legis Doctores erant, Primates, vel Patriarchæ poſiti ſunt, qui aliorum iudicia, & maiora negotia iuſte definirent, qui etiam non vni Prouinciæ, ſed multis vel pluribus præeſſent. Tum vbi Archiflamines erant Paganorũ, ibi Archiepiſcopi ſunt inſtituti Chriſtianorum, qui ſingulis Prouincijs præeſſent. Vbi vero erat Metropolis, quæ interpretatur mater Ciuitas, Metropolitani ſunt cõſtituti, Metropolitani quippe erant, qui de tribus, aut quatuor Ciuitatibus intra aliquam Prouinciam præſidebant, qui quidem aliquando Metropolitani tantum nominabantur, aliquando vero Archiepiſcopi. Vbi autem minores ciuitates habuerunt, hij ſolummodo flamines vel comites, Epiſcopi ſunt inſtituti, &c. Quibus explicatis abundè probata fuerit ſuprema Chriſti Vicarij poteſtas, ſi oſtenderimus ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine ab ipſo Apoſtolorum tempore deducta, ſemper licuiſſe in quacunque cauſa ad Summum Pontif. appellare, à Romano autem Pontifice nulli vnquam licuiſſe ad aliud tribunal appellare, quod ſatis, ſuperque probant Canones Concil. Nicæni, Sardicen. & Calcedon. quos cap. 6. citauimus, qui Apoſtolorum antiqua conſuetudine docent omnes cauſas Eccleſiaſticas ad Romanum Pontif. reuocari poſſe. Sed quia de Eccleſiaſtica conſuetudine agimus, conſulamus primo illos primos Patres, qui Apoſtolorum tempore vixerunt, quique ab ipſis Apoſtolis proximè & immediatè Eccleſiaſtici regiminis formam acceperunt, deinde alios, qui à primis illis eandem gubernationis formam, quaſi per manus acceperunt. Verum quia in immenſum hoc caput excreſceret, ſi hanc Apoſtolorum traditionem, & antiquam Eccleſiæ conſuetudinem ab Apoſtolorum temporibus, ad noſtram vſque ætatem deducere vellemus, Satis fuerit quingentos primæ chriſtianæ Religionis annos percurrere, & primis, ijſdem annis oſtendere in Eccleſia ſemper ſtetiſse ius appellandi ad Romanum Pont. nam ſequentibus etiam tem-

F po-

Digitized by Google

poribus licuiſſe ad eundem Pontificem Rom. prouocare, ſicut obuium cuique eſt probare, ita non facile reperietur vllus, qui id audeat inficiari. Incipiamus itaque à S. Anacleto, qui à Beato Petro Apoſtolo ordinatus fuit Presbyter, Auctore Damaſo in eius vita S. Anacletus Epiſt. 3. inquit, ſi quæ vero inter vos cauſæ difficilliores ortæ fuerint, ad huius Sanctæ Sedis apicem eas, quaſi ad caput referte, vt Apoſtolico terminentur iudicio: quia ſic Dominum velle, ab eoque ita conſtitutum eſſe antedictis teſtimonijs declaratur. Euariſtus, qui eodem tempore rexit Eccleſiam, Epiſtola 2. Audiuimus, inquit, quoſdam à vobis diffamatos, & dilaceratos Epiſcopos, ideo hoc vobis ſcribimus, vt ſciatis nõ licere, &c. Sixtus Primus non multo poſt ſcripſit Epiſtola 2. in qua ſic ait, Si quis veſtrum pulſatus fuerit aliqua aduerſitate, ſcienter hanc Sanctam, & Apoſtolicam appellet ſedem, vt ad eam, quaſi ad caput ſuffugium habeat, ne innocẽs damnetur aut Eccleſia ſua detrimentum patiatur. Si autem ei neceſſe fuerit, eamque appellare minime auſus fuerit, vocatus à Sancta ſede, non renuat venire ſed confeſtim vt ei fuerit nũciatum, venire feſtinet, & cauſas pro quibus coactus eſt, prudenter diſponat.

Iginius qui 20. fermè annis poſt Sixtum Petri tenuit ſedem, Epiſt. 1. ad omnes fideles, ait, Nos quidem ex omni parte carpendo occaſiones abſcindimus, nos ſupernæ memores diſciplinæ, quibuſcunque cadentibus dexteram porrigimus, & à ruinæ præcipitio quos poſſumus, releuamus, ac defenſionis adminiculum totis viribus præbere cupimus. Eleutherius Papa, qui ſedit Antonino Commodo Imperatore circa annos Domini 171. qui litteras à Britanno Rege accepit, quibus Chriſtianam Religionem petebat, Epiſt. ad Epiſcopos Galliæ, De accuſationibus ergo inquit, Clericorum ſuper quibus cõſulti ſumus, quia omnes eorum accuſationes difficile eſt ad Apoſtolicam ſedem deferre, definitiua Epiſcoporum iudicia huc tantum deferantur, vt huius Sanctæ ſedis auctoritate finiantur, ſicut ab Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus multorum Epiſcoporum conſenſu iam definitum eſt, &c. Eleutherio in ſede Apoſtolica ſucceſſit S. Victor circa annum Domini 186. qui Theophilo Epiſcopo Alexandrino ſic ſcribit. Ita conſtitutum liquet à tempore Apoſtolorum & deinceps placuit, vt accuſatus, vel iudicatus à Comprouincialibus in aliqua cauſa Epiſcopus licenter appellet, & adeat ſedis Apoſtolicæ Pontificẽ, qui aut per ſe, aut per Vicarios ſuos eius negotium tractari procuret, & dum iterato iudicio Pontifex cauſam ſuam agit, nullus

alius

alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Epiſcopus. & infra. Si quis putauerit ſe à proprio Metropolitano grauari, apud Patriarcham, vel Primatem Diæceſcos, aut penes vniuerſalis Eccleſiæ ſedem iudicetur. His ſucceſſit Zepherinus circa annum Domini 198. qui hæc ſcribit Epiſcopis Siciliæ. Quilibet Epiſcopus accuſatus, ſi neceſſe fuerit eligat à quibus eius cauſa iuſtè iudicetur, nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quàm ipſi per ſe eligantur, & regulariter vocato ad ſuorum primo Conuentum Epiſcoporum, per eos eius cauſa iuſte audiatur, & rationabiliter diſcernatur, finis vero eius cauſæ ad Apoſtolicam ſedem deferatur, vt ibidem terminetur, nec antea finiatur, ſicut ab Apoſtolis, aut eorum ſucceſſoribus olim ſtatutum eſt, quàm eius auctoritate fulciatur, ad eam quoque ab omnibus, maximè tamen ab oppreſſis appellandum eſt, & concurrendum quaſi ad matrem, vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & à ſuis oppreſſionibus releuentur quia non poteſt, nec debet mater obliuiſci filios ſuos. Iudicia enim Epiſcoporum, maioreſque Eccleſiæ cauſæ, à ſede Apoſtolica, & non ab alia, ſicut Apoſtoli, & ſancti ſucceſſores eorum, cum alijs Epiſcopis, ſunt terminandæ; quia licet in alios transferantur Epiſcopos, Beato tamen Petro Apoſtolo dictum eſt Quæcumque ligaueris ſuper terram, erunt ligata & in cęlis, &c. Non ita multo poſt ſedit Fabianus, vir doctrina, & martyrio inſignis, circa annum Domini 237. qui Epiſt. 3. Placuit, inquit, ſi Epiſcopus accuſatus appellauit ad Apoſtolicam ſedem, id ſtatuendum, quod eiuſdem ſedis Pontifex cenſuerit. Cornelius etiam Papa, qui circa annum Domini 251. geſſit Pontificatum Epiſt. 2. Nullus inquit Sacerdotum cauſam ſuam alieno cõmittat iudicio, niſi ad Sedem Apoſtolicã fuerit appellatum. &c. Stephanus item primus Epiſt. 2. vt ſupra retulimus, ait. Reliqui vero, qui Cęteras Metropolitanas Ciuitates adepti ſunt, non Primates, ſed aut Archiepiſcopi, aut Metropolitani vocentur. Vrbes enim & loca quibus Primates præſidere debent, non à modernis ſed à multis annis etiam ante Chriſti aduentum ſunt ſtatutæ temporibus, quarum Primates etiam Gentiles pro maioribus etiam negotijs appellabant in ipſis vero vrbib. poſt Chriſti aduentum, Apoſtoli, & ſucceſſores eorũ Patriarchas, vel Primates poſuerunt, ad quos Epiſcoporum negotia (ſalua in omnibus Apoſtolica auctoritate) & maiores cauſæ poſt Apoſtolicam ſedem ſunt referẽdæ. &c. Et Sixtus Secundus Pontifex vir doctiſſimus, nec minus ſeculari, quam Eccleſiaſtica doctrina clarus Epiſt. 1. Sancta, inquit, in hac

ſede dudum à multis Epiſcopis conſtitutum erat,& modo ad veſtrum,& cœterorum auxilium eſt denuo roboratum, vt omnes Epiſcopi,qui in quibuſdam grauioribus pulſantur, vel criminantur cauſis, quoties neceſſe fuerit, liberè Apoſtolicam ſedem,atque ad eam quaſi ad matrem confugiant,vt ab ea piè fulciuntur, defendantur & liberentur, cui diſpoſitioni omnes maiores cauſas Eccleſiaſticas, & Epiſcoporum iudicia,antiqua Apoſtolorum & eorum ſucceſſorum,atque Canonum auctoritate reſeruauit. &c.Marcellus quoque primus Epiſt. 1.ad Epiſcopos Antiochenæ Prouinciæ loquens de ſede Romana,ait. Nec ab eius diſpoſitione deuiare oportet, ad quam cuncta maiora negotia diuina diſponente gratia, iuſſa ſunt referri,vt ab ea regulariter diſponantur, à qua ſumpſere principium. Si veſtra Antiochena,quæ olim prima erat, Romanæ ceſſit ſedi,nulla eſt, quæ eius non ſubiecta ſit ditioni,ad quam omnes quaſi ad caput,iuxta Apoſtolorũ. eorumque ſucceſſorum conſtitutiones, Epiſcopi qui voluerint, vel quibus fuerit neceſſe,ſuffugere,eamq. appellare debẽt,&c. Melchiades Papa Epiſt. 1.Si viderit,inquit,quiſq. veſtrum ſe prægrauari,hanc appellet ſedem,huc recurrat,vt ſemper inſtituta fuit conſuetudo non multo poſt Pontificatũ Melchiadis,ſub Syluestro Papa celebratum fuit Concilium Nicænũ.in quo fuit renouatum Decretum de appellationib.ad Summum Põtificem,& rurſus idẽ ius appellationis fuit in Concilio Sardicenſi confirmatũ vt ſupra retulimus S.Athanaſ.in Cõcilio Antiocheno decretis Concilij Nicæni oſtẽdit ſe iure ad Rom.Pontificẽ appellaſſe.Et Epiſt.2.ad Felicem Papam auctoritate Nicæni Canonis probat ſe Patriarchã Alexandrinum & reliquos Epiſcopos Aegyptios à Põtifice Rom.qui ipſis Præerat,contra Arianos debere defendi. Nos, inquit,ad quos tua maximè ſpectat cura præcipuè tuum mereri debemus iudiciũ, & nõ ab alijs deuorari.&c. Rurſus ob id,inquit, vos prædeceſſoreſq. veſtros,Apoſtolicos;videlicet Præſules in ſummitatis arcæ conſtituit Dominus,omniumque Eccleſiarum Curam habere præcepit vt nobis ſecuritatis,&c.& hereſi 68. Vrſacius,inquit, & valens pœnitentiam agentes,vna cum libellis profecti ſunt ad B.Iulium Roman.Epiſcopũ pro ratione reddenda pro ſuo errore,& delicto,& de ſentẽtia Dionyſij Epiſcopi Alexandrini, quidã inquit,ex Eccleſia rectè quidẽ ſentientes,ſed ignari eius cauſæ cur ita ab eo ſcriptum eſſet. Romã aſcenderunt, ibique cum apud Dionyſiũ Preſulem Romanum accuſauerũt,&c. Et Iulius Pontifex in ſua Epiſt. ad Epiſcopos Arianos, quam S.Athanaſius verbatim recitat in 2

Apolo-

Apologia, ad ſe cauſã reuocauit Athanaſij, Marcelli & aliorũ Romamq. citauit Euſebiũ, & reliquos, qui in Antiocheno Concilio dictum S. Athanaſiũ condemnauerunt, eoſq. fermè duobus annis expectauit, quibus non apparentibus, S. Athanaſ. abſoluit, & ſuæ Eccleſiæ Alexandrinæ reſtituit, de qua re ita Iulius ſcribit in Epiſt. ad Epiſcopos orientales, quã recitat etiã idem S. Athanaſ. in ſua Apologia 2. Tanquam, inquit, omniũ curã gerentes propter ſedis propriæ dignitatẽ, ſuſcepimus eos in cõmunionẽ (loquitur de S. Athanaſio, & ſocijs, quos Cõcil. Antiochenum damnauerat) ſingulisq. cum ſuis rebus auctoritate huius ſedis proprias reddidimus Eccleſias: quoniã huic ſedi ſanctæ propter prauorum hominũ inſidias, ipſo Domino inſtituente, & Sanctis Apoſtolis, eorũq. ſucceſſoribus per ſingula Concilia roborantibus, hoc ſemper licuit, atque licebit Domino auxiliante in perpetuum. Rurſus idem Iulius Pontifex in Epiſtola 1. ſic ait. Quoniam inter beatiſsimos Apoſtolos in ſimilitudine honoris fuit quædã diſcretio poteſtatis, & cum omniũ par eſſet electio, vni tamen datũ eſt vt ceteris præemineret, de qua forma Epiſcoporum orta eſt diſtinctio, & magna ordinatione prouiſum eſt, ne omnia ſibi omnes vindicarent, ſed eſſent in ſingulis Prouincijs ſinguli, quorũ inter fratres haberetur prima ſententia, & rurſus in maioribus Vrbibus conſtituti, ſolicitudinem ſuſciperent ampliorem, per quos ad vnam B. Petri ſedem vniuerſalis Eccleſiæ curam conflueret, & nihil vnquam à ſuo capite diſſideret. Poſt hæc tempora Epiſcopi Aphricani in Concilio Mauritaniæ congregati, ad Romanum ſummũ Pontificẽ, de quibuſdam Epiſcopis, qui inconſulto Pontifice Romano quoſdam Coepiſcopos damnauerant, ſcripſerunt, petẽtes vt per iniuriã damnatos defenderet. Quibus Damaſus reſpondet omnia, quę ſignificaſtis non licere oſtendere, niſi vos tam pleniter inſtructos eſſe ſcirem, quod cuncta ſuper quibus conſuluiſtis illicita eſſe non dubitetis. Diſcutere namque Epiſcopos, & ſummas Eccleſiaſticorum negotiorum cauſas Metropolitano vna cũ ſuis Comprouincialibus, ita vt nemo ex eis deſit, & omnes in ſingulorum concordent negotijs licet, ſed definire eorũ cauſas, atq. Ecclecaſticorum ſummas querelas cauſarũ, vel damnare Epiſcopos abſq. huius Sanctæ Sedis auctoritate minime licet quam omnes appellare ſi neceſſe fuerit, & eius fulciri auxilio oportet. Nam vt noſtis, Synodum fieri ſine eius auctoritate non eſt Catholicũ, nec Epiſcopos niſi in legitima Synodo, & ſuo tẽpore Apoſtolica vocatione congregata, definitè damnari poteſt, neq; vlla vnquam Concilia rata leguntur,

quæ

quæ non ſint fulta auctoritate Apoſtolica, &c. Et poſt multa mo nentes quoque inquit, inſtruere debetis memoratos vicinos veſtros, vt à talibus ſe ſubtrahant, & quæ illicita contra fratres ſuos egerunt citò corrigant, & quos, nobis inconſultis læſerunt, nobis conſultis plena ſatisfactione ſanent, & citò eos ſibi reconcilient, ſi noluerint Apoſtolicæ Sedis ſuſcipere cenſuram; Nam ſi quid in eis forte, aut contra eos emerſerat, noſtrum fuerat examen expectandum, vt noſtra aut condemnarentur auctoritate, aut fulcirentur auxilio, vt ſemper fuit huic ſedi conceſſum Priuilegiũ, &c. Depoſuerat ab Epiſcopatu Conſtantinop. Sanctum Io. Chryſoſtomum Theophilus Epiſcopus Alexandrinus in Concilio multorum Epiſcoporum. Appellauit Chryſoſtomus ad Innocentium Rom. Pontificem, cui hæc ſcribit Epiſt. 1. Obſecro vt ſcribas, quod hæc tam iniquè facta non habeant robur, illi vero qui iniquè egerunt, penæ Eccleſiaſticarum legum ſubiaceãt. Refert Epiphanius hæreſi 42. Marcionem hæreticum, excõmunicatum à ſuo Epiſcopo in Põto veniſſe ad Pium Primũ, vt ab eo abſolueretur. Theodoretus Cyri Epiſcopus in Concilio Epheſino ſecundo depoſitus, ad Leonem Magnum appellauit. Ego vero, inquit, in Epiſt. ad Leonem, Apoſtolicæ veſtræ ſedis expecto ſententiam, & ſupplico, atque obſecro veſtram ſanctitatem, vt mihi opem ferat, & mihi iuſtum, appellanti & rectum præbeatis iudicium. & infra. veſtram expecto ſentẽtiam. Et ſi iudicaueritis, ac me ſtare iuſſeritis; ſtabo, nec vlli deinceps moleſtiam exhibebo, ſed quod flecti non poteſt Dei, & Seruatoris noſtri expectabo iudicium. Quẽ S. Leo in ſuam reſtituit ſedem, mandauitque Antiocheno Patriarchæ, vt eum ab Alexandrino defenderet, ac tueretur, cuius reſtitutionem Concilium Calcedon. approbauit act. 1. Ingrediatur inquiunt Patres, Reuerendiſſimus Epiſcopus Theodoretus, vt particeps ſit ſynodi, quia ei Epiſcopatum reſtituit Sanctiſſimus Archiepiſcopus Leo. Idem S. Leo Epiſt. 82. ad Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonicenſium, qui Romani Pontificis vices gerebat in oriente, ita ſcribit. Quanta fraternitati tuæ à Beatiſſimi Petri Apoſtoli ſede commiſſa, & qualia etiam noſtro tibi fauore ſint credita, ſi vera ratione proſpiceres, & iuſto examine ponderares, multũ poſſemus de iniunctæ tibi ſollicitudinis deuotione gaudere: quoniam ſicut prædeceſſores mei prędeceſſorib. tuis, ita etiam ego dilectioni tuę priorũ ſecutus exemplum, vices mei moderaminis delegaui, vt curã, quam vniuerſis Eccleſijs principaliter ex diuina inſtitutione debemus, imitator noſtrę mãſuetudinis effectus adiuuares, & lon

ginquis

ginquis à ſede Apoſtolica Prouincijs, præſentiam quodammodo noſtræ viſitationis impenderes, quia de cōtinenti, opportunoque proſpectu promptum tibi eſſet cognoſcere quid, in quibuſque rebus, vel tuo ſtudio componeres, vel noſtro iudicio referuares: Nā cum maiora negotia, & difficiliores cauſarum exitus liberum tibi eſſet ſub noſtræ ſententiæ expectatione ſuſpendere, nec ratio tibi, nec neceſſitas fuit, id quod menſuram tuam excederet deuiandi, abundant enim apud te monitorum ſcripta noſtrorum, quibus te de omnium actionum temperantia frequenter inſtruximus, vt commendatas tibi Eccleſias per exhortationem Charitatis ad ſalubritatem obedientiæ prouocares &c. Et in fine Epiſtolæ monet vt ad ſe remittat difficilliores quæſtiones. Si autem inquit, in eo quod cum fratribus tractandum, definiendumve credideris, diuerſa eorum fuerit à tua voluntate ſentētia, ad nos omnia ſub geſtorum teſtificatione referantur, vt remotis ambiguitatibus, quod Deo placet decernatur, ad hunc enim finem omnem affectum noſtrum, curamque dirigimus, vt quod ad vnitatem cōcordiæ, & quod ad cuſtodiam pertinet diſciplinæ, nulla diſſentione violetur, nulla deſidia negligatur. &c. Iterum in Epiſt. 89. ad Epiſcopos Galliæ ſcribit ſententias Epiſcoporum Galliæ ſæpe à ſe confirmatas, & infirmatas fuiſſe, Nobiſcum, inquit, fraternitas veſtra recognoſcat Apoſtolicam ſedem à veſtræ etiam Prouinciæ Sacerdotibus fuiſſe conſultam, & pro diuerſarum appellatione cauſarum, aut retractata, aut confirmata fuiſſe iudicia. Gelaſius Papa Epiſt. ad Epiſcopos Dardaniæ. Apoſtolica ſedes, inquit, frequenter vt dictum eſt, more maiorum etiam ſine vlla Synodo præcedente, & ſoluendi quos Synodus inique damnauerat, & damnandi nulla exiſtente Synodo quos oportuit, habuit poteſtatem Sanctæ quippe memoriæ Athanaſium Synodus orientalis addixerat, quem tamen exceptum Sedes Apoſtolica, quia damnationi Græcorum non conſenſit, abſoluit. Sanctæ memoriæ nihilominus Ioannem Conſtātinopolitanum Synodus etiam Catholicorum Præſulum certè damnauerat, quem ſimili modo Sedes Apoſtolica etiam ſola, quia non conſenſit, abſoluit. Itemq. S. Flauianum Pontificem Græcorum congregatione damnatum, pari tenore, quoniam ſola Sedes Apoſtolica non cenſuit, abſoluit potiuſquam qui illic receptus fuerat Dioſcorum ſecundæ ſedis Præſulem ſua auctoritate damnauit, & impiam Synodum non conſentiendo ſubmouit, & auctoritate vt Synodus Calcedonenſis fieret, ſola decreuit. &c. cum orta fuiſſet inter Epiſcopos Paleſti-

Digitized by Google

næ magna de Principatu controuerſia, non ad Concilium confugerunt, neque ad Patriarchā Antiochenum, ſed ad Leonem Romanū Pontificem, vt videre eſt apud eundē Leonem Epiſt.62. qui eam cauſam ad ſe aduocauit. qui rurſus Epiſt.87. cauſam Lupicini Epiſcopi iuſſit cognoſci in Aphrica. & Epiſt.84. abſoluit Secundū Epiſcopum. Denique Eccleſia Aphricana cum diu hac de re dubitaſſet, tandem Bonifacio Secundo veritate perſpecta, ad vnionem cum Eccleſia Romana redijt, vt idem Bonifacius ſcribit Epiſtola ad Eulalium Patriarcham Alexādrinum. Quia vnumquodq. ſalubriter tūc completur officium, cum vnus fuerit ad quem poſſit recurri præpoſitus, vita noſtra charitatem tuam lætari volumus, ne qui particeps ſolicitudinis fuit, gaudiorum fluctus reddatur extorris. Et ideo Carthaginenſem Eccleſiam ad communionem noſtram rediiſſe tradentibus ſignificamus colloquijs, & mandatorum quæ Legatis noſtris dedimus ſeriem in omnibus fuiſſe completam. Et paulo poſt. Aurelius enim præfatę Carthaginenſis Eccleſiæ olim Epiſcopus cum collegis ſuis inſtigante Diabolo ſuperbire temporibus prædeceſſorum noſtrorum Bonifacij, atque Cœleſtini, contra Romanam Eccleſiam cępit. Sed videns ſe modo pec catis Aurelij Eulalius à Romanæ Eccleſiæ communione ſegregatum, humilians ſe recognouit pacem, & communionem Romanæ Eccleſiæ petens ſubſcribendo vnà cum collegis ſuis damnauit Apoſtolica auctoritate omnes ſcripturas, quæ aduerſus Romanæ Eccleſiæ priuilegia factę quoquo ingenio fuerunt. Hæc Bonifacius.

Sed dices S. Cyprianus in Epiſt. quam ex Concilio Aphricano ſcripſit ad Quinctum, ſic ait. Neque enim quiſquam noſtrum Epiſcopum ſe eſſe Epiſcoporum conſtituit, aut tirannico terrore ad obſequendi neceſſitatem collegas ſuos adigit, quando habeat omnis Epiſcopus pro licentia libertatis, & poteſtatis arbitrium ſuum proprium tanquam iudicari ab alio non poſſit, cum nec ipſe poteſt alteram iudicari, ſed expectemus vniuerſi iudicium Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui vnus, & ſolus habet poteſtatem & præponendi nos in Eccleſię gubernatione, & de actu noſtro iudicandi. Non igitur poteſt Papa iudicare Epiſcopos. Reſpondeo Cum S. Auguſtino lib.3. de Baptiſmo c.3. S. Cyprianum loqui de criminibus occultis, quæ à ſolo Deo iudicantur, non de cauſis temporalibus & manifeſtis, in quibus Epiſcopi à Pontifice, & à Concilijs iudicari poſſunt. qui locus explicabitur infra cap.10. Poſſem nunc & ſequentia ſęcula percurrere, & hoc ius appellandi ad Rom.

Pon-

Digitized by Google

Pontificem ad noſtra vſque tempora deducere,ſed non eſt neceſſe. Cum enim conſtet illum eſſe Eccleſiaſtici regiminis veram formam,quam Chriſtus Dominus inſtituit ; quam Apoſtoli ipſi ſuis ſucceſſoribus ſeruandam tradiderunt. Hæc autem ea ſit, quã primis Chriſtianæ Religionis temporibus Eccleſia ſemper tenuit nihil cauſæ eſt cur plura congeramus ad oſtendendum licuiſſe ſemper ad Romanum Pontif.prouocare. At quoniam demonſtrauimus multos Epiſcopos à Concilijs damnatos,à Romanis Pontificibus fuiſſe abſolutos , nunc paucis doceamus alios Epiſcopos fuiſſe ab eiſdem damnatos,nec potuiſſe ad Concilium appellare, hinc namque intelligere licebit vtrum in Eccleſia vlla ſit maior poteſtas quàm Papæ. Primo,Nicolaus Primus in Epiſtola ad Michaelem Imperatorem toties à nobis citata , enumerat octo Patriarchas Conſtantinop.à Romanis Pontifi.depoſitos, inter quos fuit Anthimus,quem repugnãte Imperatore,& extrema minitante depoſuit Agapetus Papa,ſuiſque manibus Mennam conſecrauit,vt narrat Liberatus in Breuiario c.21.Zonaras in vita Iuſtiniani,& alij.Secũdo, Gelaſius in Epiſt.ad Epiſcopos Dardaniæ refert à ſede Apoſtolica damnatũ fuiſſe Dioſcorũ ſecundæ ſedis Præſulẽ.

Tertio,Damaſus depoſuit Flauianum Patriarcham Alexandrinum repugnãte Theodoſio Imperatore;vt referunt Socrates lib. 5.hiſt.c.15. Sozomenus lib.8.hiſt c.3.Theodoretus lib.5.hiſt.c.23 Pro quo Theophilus Alexandrinus Patriarcha Romam Legatos miſit,vt apud Romanum Pontif.intercederent, nec vnquam ad ſuam potuit redire ſedem,niſi poſtquam Rom. Pontificis ſatisfecit,ab eoque abſolutionẽ accepit,ad quem multos Epiſcopos poſtea miſit, & præcipuos Antiochenæ Eccleſiæ Preſbyteros.Quarto,Sixtus Tertius depoſuit Polichronium Patriarcham Hieroſolymitanum miſſo Hieroſolymam Leone, qui tunc Diaconus erat Eccleſiæ Romanæ, & poſtea ſummus Pontifex creatus fuit. Quare cum Romanus Pont.omnes Patriarchas, Alexandrinum. ſ.Antioch. Conſtantinop.& Hieroſolymitanum depoſuerit, qui primi ſunt inter alios Epiſcopos , nec illi vnquam quamuis Imperatorum fauore pollerent, ad Concilium appellarint, & à Concilio ſæpe minores Epiſcopi ad Papam appellauerint, nullus inficiari poteſt , apud veteres maiorem fuiſſe Romani Pont. auctoritatem , quàm Concilij adeoque id per ea tempora exploratum , & manifeſtum fuiſſe omnibus, vt ne Græci quidem à Latina Eccleſia in multis diſſidentes, auſi ſint in dubiũ reuocare , vt Patriarchæ alioquin magnæ auctoritatis, & potentiæ in propria cauſa

nunquam Romanum Pontificem ad Cōcilium prouocare tentauerint. Ex his itaque quæ hactenus retulimus omni meridiana luce illuſtrior reſplendet, & patet ſuprema Romani Pontif. auctoritas Eccleſiaſtica. Nam cum illa in vnaquaque Republica ſit ſuprema poteſtas, ad quam omnes cauſæ referuntur, ad quam ab omnibus alijs licet prouocare, & à qua nemo appellare poteſt ad aliud tribunal, ſed eius arbitrio omnes cauſæ debeant terminari. Et ex ijs, quæ hactenus retulimus Chriſti Domini conſtitutione, Apoſtolorum traditione, perpetua Eccleſiæ conſuetudine, conſtet omnes cauſas Eccleſiaſticas reuocari poſſe ad Romanum Pont. ab omnibus Eccleſiæ tribunalibus, licere ad Roman. Pontificem prouocare, nullum tamen eſſe tribunal, ad quod à Summo Pontifice liceat appellare, nullumque reperiri apud veteres Eccleſiæ ſcriptores, qui tam diſertis verbis, & toties de appellatione ad Rom. Pontificem ſcripſerunt, mentionem fecerit de prouocationibus à Romano Pontif. ad aliud tribunal, fatendum neceſſario eſt Romani Pontificis auctoritatem in Eccleſia eſſe ſupremam. Quod ſi aliquis abijciat argutulus nos hactenus nihil aliud probaſſe niſi cauſas Epiſcoporum extra Concilium exiſtentium ad Romanum Pont. poſſe reuocari, hoc vero non oſtendere Pontificem eſſe ſupra Concilium, vel ſupra Cætum Epiſcoporum in Concilio exiſtentium, ſed ſolum eſſe ſupra ſingulos Epiſcopos extra Concilium agentes.

Huic nos reſpondemus, ſatis à nobis demonſtratum eſſe Pontificem Rom. ſupra Concilium eſſe. Primo enim auctores citati ſcribunt cauſas Eccleſiaſticas etiam Epiſcoporum apud Sedem Apoſtolicam terminari, & à Pontifice Romano. Si Concilium eſſet ſupra Pontificem, non dicerentur cauſæ à ſede Apoſtolica terminari, ſed in Concilio. Secundo ſi Concilium eſſet ſupra Pontificem, non liceret appellare à Concilio ad ipſum Pontificem, & nos oſtendimus Sanctum Athanaſium à Concilio Antiocheno appellaſſe ad Iulium Papam, S. Ghriſoſtomum à Concilio Conſtantinopolitano, ad Innocentium, S. Flauianum Epiſcopum Conſtinop. appellaſſe à Concilio Epheſino ſecundo & ſuam appellationem fuiſſe in Concilio Calcedon. act. 1. approbatam. Oſtendimus igitur Pontificem ſupra Concilium eſſe.

Præterea ad Nicolaum Primum appellauit Ignatius Epiſcopus Conſtantin. in Concilio Conſtantinop. ad Martinum. Maximus, Baſilides, & Martialis Epiſcopi Hiſpaniæ ad Stephanum Pontificem, vt refert S. Cyprianus lib. 1. Epiſt. 4. Nec refert quod propter

Ido-

Idololatriam fuerãt depoſiti, id enim magis declarat ius appellandi ad Rom. Pontificem etiam in cauſis valde perſpicuis, & manifeſtis, idque declarat ius appellandi Rom. Pontif. patuiſſe nõ ſolum innocentibus, ſed etiam noxijs, & facinoroſis. Feliciſſimus, & alij ad Cornelium Papam apud S. Cyprian. lib. 1. Epiſt. 3. ex Concilio Aphricano tertio cum citati Auctores ex profeſſo agant de Hierarchia Eccleſiaſtica, & de regimine Eccleſiæ, totamque auctoritatẽ reuocent ad Summum Pontificem, neque vllus progrediatur vlterius, aut auctoritatẽ, & iudicium Pontificis reuocet ad Concilium, vel aliud tribunal, euidenter oſtendimus poteſtatem Pontificis eſſe ſupremam, eaque nullam eſſe ſuperiorem, ad quam liceat prouocare. Quid ad hæc? Quid aduerſarij reſpondere poſſunt? An omnes quotquot Politiam Eccleſiaſticam ſcripſerunt, etiam illos, quos Apoſtoli ipſi docuerunt, deceptos eſſe? An ſanctiſſimos Pontifices decipere voluiſſe, qui pro veritate martirium ſubire non dubitarunt? An falſatas eſſe Pontificum Epiſtolas, & confictas? Quis credat tot, & tam multas potuiſſe falſari? Habent præterea multos, ac grauiſſimos teſtes litteræ Iulij, S. Athanaſij, Socratem, Sozomenum, Theodoretum, Concilium Sardicenſe, Litteræ Leonis ſexcentos Patres & amplius in Concilio Calcedon. Patres Concil. Florentini, Patres Concil. Lateran. Litteræ Innocentij, & aliorum alios innumeros, & grauiſſimos viros. Quæ igitur tanta erit impudentia, quæ tam cæca temeritas, quæ tam profligata conſcientia, quæ audeat eam formam Eccleſiaſticæ Politiæ negare? quam vniuerſa Eccleſia per totum Orientem, ac occidentem tenuit, quam neceſſitas cauſarum Eccleſiaſticarum poſtulat, quam ordo Eccleſiaſticus totus requirit, quam omnes Eccleſiaſtici ſcriptores tradiderunt, quam Apoſtoli ipſi ſeruarunt, quam Chriſtus Dominus inſtituit, quam ad priſcam Eccleſiæ conſuetudinem ex Apoſtolica traditione profectam, maxima atque vetuſtiſſima Concilia referunt, quam iudicialis norma veterum tribunalium commendat, quam Eccleſiaſticę literæ diligentiſſimè nobis deſcribunt, aut abroganda omnino eſt omnibus ſcriptoribus fides, & pecudum more, quæ ſolum pręſentia ſpectant, viuendum aut agnoſcenda Romani Pontificis ſuprema Eccleſiaſtica poteſtas, quæ ex omnibus veterum Litterarum monumentis, tam clara, & illuſtris collucet, vt etiam in nolentium oculos incurrat.

CAPVT VIII.

Quo probatur auctoritas Papæ ſupra Concilium ex eo quòd Concilium ſine Papa errare poteſt.

NIHIL apud Catholicos certum eſt magis, quam eſſe in Eccleſia Iudicē aliquem cōtrouerſiarum fidei, cui fideles omnes obedire teneātur. De qua re diſputant accuratè Io. Driedo lib. 2. c. 3. de Eccleſ. dogmatibus Io. Cochleus lib. de ſcripturæ Eccleſię auctoritate. Hoſius Cardinalis li. 2. & 3. contra Prologomena Brētij. Petrus Soto in Apologia ſuæ confeſſionis contra eundem Brentium. Michael Medina lib. 7. de recta in Deum fide. Melchior Canus lib. 2. de Locis theologicis c. 6. 7. 8. Cardin. Bellarm. lib. 3. de verbo Dei c. 3. & ſequentibus.

Sanè Deus, qui voluit mortales omnes vnam fidem tenere catholicam, & Religionem Chriſtianam nouit, ſine dubio multas futuras inter homines controuerſias de rebus fidei, & ijs, quæ ad Religionem pertinent. Debuit igitur iudicem aliquem inſtituere qui huiuſmodi controuerſias componere, & pro ſua auctoritate decernere poſſet. Hic iudex non poteſt eſſe ſola diuina ſcriptura, quæ cum varios ſenſus recipiat, & vni vno, alij alio modo videatur intelligenda, & ipſa declarare non poſſit quiſnam ſit verus, & germanus ſenſus neceſſe fuit alium conſtituere iudicem controuerſiarum fidei. Quare ſicut in vna quaque Republica quamquā optimis legib. inſtituta, præter leges neceſſarius eſt Iudex, qui & leges interpretetur, & eas ſeruari curet. Ita in Eccleſia Sancta Dei præter ſacras ſcripturas, neceſſariò inſtituendus fuit Iudex vnus Controuerſiarum fidei, qui veros diuinarum ſcripturarum ſenſus teneret, eoſque populos poſſet edocere. Quam multæ ſunt ſententiæ de vno ſenſu illorum quatuor verborum quæ Chriſtus in illa vltima Cœna protulit, ſcilicet. Hoc eſt corpus meum. Lutherus in lib. quod verba Cænæ adhuc firmiter ſtent, decem contrarias, & inter ſe pugnantes refert ſententias.

Anno Domini 1577. quidam prodit Libellus, in quo 200. horum verborum numerantur hæreticorum interpretationes. Aliter Andreas Carolſtadius, Aliter Buccerus, Aliter Zuuinglius,

Aliter

Aliter Io. AEcolampadius, Aliter Io. Caluinus, Aliter Io. Langus, aliter Lutherus intelligit. Quare niſi aliquis ſit, qui ſcripturarum verum ſenſum tradat, recta fides ſtare non poteſt.

Nec verò vnuſquiſque Iudex eſſe poteſt de vero ſenſu ſcripturarum: quia tot capita, tot ſententiæ. Lutherani non conueniunt cum Sacramentarijs; Sacramentarij non conueniunt inter ſe, vt vidimus. Aliquis ergo neceſſarius fuit iudex in Eccleſia Religionis, & eorum quæ fidei ſunt, qui ſi rectè ſcripturas interpretari debet, ſi veram conſeruare fidem, ſi ab Eccleſia errores excludere, ſi verum ſcripturarum, germanumque ſenſum tradere habet, talis ſit neceſſe eſt, vt non poſſit errare, ſed Sancto ſibi aſſiſtente Spiritu, non aliter ſcripturas interpretari poſſit, & fidei dogmata, quam idem Spiritus Sanctus intelligat, & interpretetur. Nã regulam in vnoquoq. genere oportet eſſe certam, & infallibilem. Porrò ſi Eccleſiaſticus Iudex debet eſſe regula fidei, & catholicæ veritatis, oportet vt à veritate deflectere non poſſit. Quæ cum ita ſint, vt intelligamus vtra poteſtas maior ſit, Concilij, an Papæ, inquiramus vtra magis certa ſit, & infallibilis, & illico intelligemus an Papa ſit ſupra Concilium, an contra, Concilium ſit ſupra Papam. Supremus Iudex Eccleſiaſticus, (vt oſtendimus) talis eſſe debet, vt in tradendis dogmatibus fidei errare non poſſit, quo genere argumentationis S. Gregorius lib. 4. Epiſt. 32. ad Mauritiũ, demonſtrat Epiſcopum Conſtantinop. ſupremam non habere poteſtatem in Eccleſia, quia multi Epiſcopi Conſtantinop. fuerunt hæretici, & hæreſim ſunt profeſſi, vt Macedonius, Neſtorius, & alij. At ille cui Eccleſia vniuerſa debet obedire non poteſt errare. Epiſcopus igitur Conſtantin. in Eccleſia non eſt ſupremus. Quare ſi oſtendere poterimus Concilium ſine Pontifice errare poſſe, & ſæpe erraſſe, ſine dubio demonſtratum erit, Concilium in Eccleſia ſupremam minimè habere auctoritatem, ſed aliam eſſe poteſtatem ſuperiorem, quam Concilium ſequi debet, ne à recta aberret fide, & a veritate recedat. Verum quonam modo oſtendemus Concilium ſine Pontifice poſſe errare? Exemplis clariſſimis, & euidentiſſimis, de quibus nulla ſit controuerſia apud rerum Eccleſiaſticarum mediocriter peritos. Primo itaque errauit Concilium Epheſinum ſecundum quod ſimillimum fuit in omnibus Concilio Baſileenſi, & Conſtantienſi, quæ ſibi auctoritatem ſupra Papam arrogare voluerunt, & quorum occaſione excitata fuit hæc quæſtio, An Concilium ſit ſupra Papam. Nam coactum fuit auctoritate Leonis Primi, vt conſtat epiſt. 24. 25. dicti Leonis,

petente

petente Theodoſio Iuniore Imperatore, ſicut Conſtantienſe conuocatum fuit auctoritate Ioannis Vigeſimitertij petente Sigiſmundo Imperatore, & Baſileenſe auctoritate Eugenij Quarti. Poſtea receſſit ab obedientia Romani Pontificis, fugatis eius Legatis, qui noluerunt aſſentire hæreſi Euthichetis, & Dioſcori, ſicut Conſtantienſe receſſit ab obedientia Ioannis Vigeſimitertij, eumque fugauit, & Baſileenſe ab obedientia Eugenij Quarti. Poſtremò approbauit hæreſis Eutichetis. Tūc hęreſis inquit quidam denudata penitus facie exultans, & inſultans in ſynodo tanquam in ſcena meretricia fronte geſtiuit. Sicut Concil. Conſtantien. definiuit Concilium generale immediatè à Chriſto habere auctoritatem, cui omnes obedire teneantur, etiam ſi Papalis dignitatis exiſtat, & errorem Euthichetis ab Epheſina ſynodo ſecundo approbatum, damnauit poſtea Concilium Calcedon. act. 5. & in ſecunda definitione fidei. Quinta Synodus generalis act. 1. col. 8. cano. 8. Sexta Synodus act. 11. 13. 18. Lateranen. Concil. ſub Martino Primo conſult. 5. à can. 4. vſque ad 9. & Lateran. ſub Innocentio Tertio, vt refertur in c. firmiter. extra de Summa Trinit. & fide Catholica. Concil. Florentinum in Litteris vnionis, & Concil. Lateranen. ſub Leone Decimo definitionem reuocauit Concil. Conſtant. ex ijs ergo habemus Concilium Epheſ. 2. erraſſe approbando manifeſtam hæreſim, ac proinde conſtat Concilium non eſſe regulam infallibilem fidei, ſed aliam eſſe regulam ſuperiorem, & magis infallibilem in Eccleſia, quam omnes ſequi tenemur, ſi veram fidem tenere cupimus. Secundo errauit Concilium Antiochen. anno Domini 345. ſub Conſtantio Imperatore celebratum, quod Ariani eſſe generale contendunt, in quo damnatus fuit Sanctus Athanaſius, & approbata hæreſis Ariana, ac reprobatū Concilium Nicænum primum, & Combuſtum. Socrat. lib. 2. c. 5. Sozom lib. 3. c. 5.

Tertio errauit Concil. Mediolanenſe Epiſcoporum pluſquam 300. tempore eiuſdem Conſtantij anno 354. quod probauit eandem Arianorum hæreſim. Ruffinus lib. 10. c. 20. Socrat. lib. 2. c. 29.

Quarto errauit Concilium Ariminenſe 600. Epiſcoporum, tempore eiuſdem Conſtantij anno Domini 363. in quo eadem Ariana hæreſis approbata fuit, & ex Symbolo nomen Omouſios ſublatū. S. Hieronym in Cronico, & contra Luciferianos. Ruffinus. lib. 10. c. 21. Socrat. lib. 2. c. 29. & alij. Quinto errauit Concilium Conſtantinop. tempore Conſtantini Copronomi celebratum à 338. Epiſcopis anno Domini 754. in quo contradicente Stephano Tertio Ro-

mano

Digitized by Google

mano Pontif. decretum fuit abolendas eſſe omnes ſacras imagines, eaſque idola appellandas, & earũ cultores eſſe idolatras. Zonaras in Annalibus. Paulus Diaconus lib. 21. 22. rerum Romanarum. Hæc Synodus reprobata fuit in Septima Synodo generali act. 6. & in alijs multis Concilijs approbatus fuit cultus Sacrarum imaginum, & deletum decretum Concilij Conſtantinop. Sexto errauit alterum Concil. Conſtantinop. Sub Nicolao Primo & Michaele Imperatore celeberrimum numero Epiſcoporum Nicæno primo comparatum, quod congregatum fuit auctoritate Sedis Apoſtolicæ, & ad illud miſſi fuerunt Legati ſedis Apoſtolicæ Rodoaldus, & Zacharias Epiſcopi, qui contra mandatum Pontificis, vel muneribus corrupti, vt Nicolaus ſcribit in Epiſt. ad Michaelem Imperatorem, vel minis victi, ſubſcripſerunt damnationi S. Ignatij, & confirmationi Photij Conſtantinop. Epiſcopi, & damnauerunt virum innocẽtem, & Sanctum. Propterea Nicolaus Primus & alij ſcriptores Eccleſiaſtici vocant Latrocinale Concilium illud. Septimo errauit Concil. Carthagin. ſub Cypriano Epiſcopo circa annum Domini 254. in quo fuerũt 85 Epiſcopi, quorum plerique Martires, aut Cõfeſſores fuerunt. vt patet ex Epiſtola S. Cypriani, & tamen errauit definiendo hæreticos ad fidem redeuntes eſſe rebaptizandos, & apud hæreticos nõ eſſe verum baptiſmum.

Octauo, Quinta Synodus Romana ſub Symmacho dicit, Concilia, quæ auctoritatem Papæ non habent, valetudinem perdidiſſe. Ideo Sanctus Proſper in Chronico anno 420. hæreſim Pelagianam in Concilio Aphricano à 217 Epiſcopis damnatam, dicit, non prius ab Eccleſia reprobatam, quam Zoſimus Papa decreta illius Concilij probaſſet, & S. Auguſtin. lib. 2. Retract. cap. 50. ſcribit hæreſim Pelagianam damnatam à Zoſimo, & ab Innocentio Pontificibus, cooperantibus Concilijs Aphricanis, & non à Concilijs Aphricanis. Intelligebat enim Concilium ſine Pontifice poſſe errare, nec facere plenam fidem Pontif. cum Concilio non poſſe errare.

Hactenus euidenter oſtendimus Concilium ſine Pontifice poſſe errare, & ſæpius erraſſe, ac propterea Concilio conuenire non poſſe ſupremam illam, & infallibilem poteſtatem Eccleſiaſticam, quam Redemptor noſter ſuæ Eccleſiæ, ſuiſque cultoribus promiſit. Nunc oſtendendum eſſet Papam in rebus fidei non poſſe errare, ſed non eſt neceſſe id enim ante nos accuratè innumeri, grauiſſimique Doctores docuerunt S. Thom. 2. 2. q. 1. art. 2. Thomas, Vvaldenſis lib. 2. Doctrinalis fidei c. 47. 48. Ioan. de Turrecr. lib. 2.

Summæ

Summæ Eccleſiaſticæ.c.109.& ſequen.Io. Driedo lib.4.de Eccle-ſiaſticis dogmat.p.3.c.3. Caetanus Opuſc. de Poteſtate Papæ, & Concilij.c.9.Ekius lib.1.de primatu Petri c.18.Ioan.à Louanio lib. de perpetua Cathedra Petri c.11.Hoſius lib.2.contra Prologomena Brētij,Petrus à Soto in ſua Apologia part.1.c.1.83.84.85.Melchior Canus lib.8.de locis Theologicis c.7.Gregorius de Valentia. 2.2 q.1.de obiecto fidei,puncto 7.q.5.propoſit.1.Bannes 2.2.q.1. ar.10.Bolter.lib.4.de Summo Pontif. c.3.id aperte colligitur ex verbis Chriſti Domini Luc.22.Ego pro te rogaui, vt non deficiat fides tua, & tu aliquādo conuerſus confirma fratres tuos,illius.n. eſt confirmare fratres in fide,pro quo Chriſtus orauit.Orauit autē pro Petro,non pro Concilio,non pro Epiſcopis. Fides ergo Petri eſt infallibilis,non Concilij.Vnde S.Auguſtin.lib. de correptione, & gratia,c.8.dixit.Quando rogauit vt non deficeret fides eius, rogauit vt haberet in fidem liberrimam,fortiſſimam,inuictiſſimam, & perſeuerantiſſimam voluntatem.S. Chriſoſt.homil.83.in Matth.inquit. Non dixit Chriſtus non me negabis,ſed non deficiet fides tua. Cura enim ipſius,& fauore factum eſt, ne omnino Petri fides euaneſceret. Theophilactus.Luc.21. Quia te habeo, inquit, Principem diſcipulorum, confirma cæteros, hoc enim decet te, qui poſt me Eccleſię Petra es,& fundamentū.Lucius Papa,& martyr in Epiſt.1.ad Epiſcopos Hiſpaniæ,& Galliæ,inquit. Eccleſia Romana,Apoſtolica eſt,& mater omnium Eccleſiarum, quæ à tramite Apoſtolicæ traditionis numquam erraſſe probatur, nec hæreticis deprauata nouitatibus ſuccubuit,ſecundum ipſius Domini pollicitationem dicentis, Ego rogaui pro te Petre &c.

Fælix Papa Primus in Epiſt.ad Benignum. Eccleſia,inquit, Romana,in exordio normam fidei Chriſtianæ recepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorū Chriſti Principibus, & illibata manet, iuxta illud, Ego rogaui pro te.&c.S.Leo ſerm.3.de ſua aſſumptione ad Pontificatum, Pro fide Petri,inquit,ſupplicatur,tanquam aliorum ſtatutus certior ſit futurus,ſi mens Principis victa non fuerit in Petro, ergo omnium fortitudo munitur, & diuinæ gratiæ ita ordinatur auxilium,vt firmitas,quæ per Chriſtū Petro tribuitur, per Petrum Apoſtolis cæteris conferatur. Agatho Papa in Epiſtola ad Conſtant.Imperat. quæ lecta fuit in Sexta Synodo generali act.4. & 8. & ab omnibus approbata.

Hæc eſt,inquit, fidei regula,quam & in proſperis, & in aduerſis viuaciter tenuit Apoſtolica Chriſti Eccleſia,quę per Dei gratiā à tramite Apoſtolicæ traditionis nunquam aberraſſe probatur,

nec

Digitized by Google

nec hæreticis nouitatibus vnquam deprauata ſuccubuit, quia dictum eſt Petro, Ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua. Hic Dominus fidem Petri non defecturam promiſit, & confirmare etiam fratres ſuos admonuit, quod Apoſtolicos Pontifices meæ exiguitatis prædeceſſores confidenter feciſſe ſemper cunctis eſt agnitum.

Ex his ergo deducitur Concilio Eccleſiaſticã poteſtatem ſupremam non conuenire. Nam ſuprema poteſtas nõ poteſt ab alia regi, & regulari, ſed debet moderari omnes alias. Poteſtas.n.quæ errare poteſt, & quæ errat, ab alia regi, & regulari debet. Non eſt igitur ſuprema, ſed ſuperiorẽ habet, à qua regitur, & regulatur. Concilium itaque errare poteſt, & ſæpe errauit, ergo ſupremam non habet auctoritatem, ſed eſt alia poteſtas Concilio ſuperior, à qua Concilium regi debet, ne à veritate deflectat. Summus vero Pontifex in ijs, quæ fidei ſunt, errare non poteſt, ergo ab hoc Concilium dependet, & huius auctoritate regi debet, ne à veritate recedat. Inter omnes catholicos, & hæreticos conuenit aliqua Concilia erraſſe. Quæro itaque, quis diffiniuerit hoc, aut illud Concilium erraſſe, & defeciſſe? an quilibet etiam plebeus? quid magis abſurdum? An Concilium? Sed par in parem poteſtatem non habet. An Eccleſia vniuerſa? Non haberet ergo Concilium ſupremam poteſtatem, ſed Eccleſia, ideſt Cætus fidelium, Non haberet inquam, Concilium ſuam auctoritatem proximè, & immediate a Deo, non teneretur Eccleſia definitiones Conciliorum acceptare, nec dogmata fidei. Quid igitur ſupereſt, niſi vt Summus Pontifex totius Eccleſiæ caput, Chriſti Vicarius, cui Dominus dixit, Ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua iudex ſit Conciliorum & ſupra Concilia omnia plenam obtineat poteſtatem. Cui Chriſtus præcepit confirma fratres tuos. Quod argumentum per ſe firmum, & ſolidum, firmari adhuc, & ſtabiliri poteſt auctoritate S. Gregorij, qui ex eo quod Epiſcopus Conſtantinop. ſæpe errauit, lib.4. Epiſt. 32. Concludit eius auctoritatem non poſſe in Eccleſia Dei eſſe ſupremam.

Digitized by Google

CAPVT IX.

Quo probatur auctoritas Papæ ſupra Concilium, ex eo quod Papa confirmare, vel reprobare poteſt Concilia.

QVOD ſuperiori capite docuimus Concilia errare poſſe, quæ à Romani Pontif. obedientia diſcedunt, magis explicare poſſumus oſtendendo Concilia ipſa debere à Pontifice Rom. confirmari, vt plenam, ac indubitatam auctoritatem habeant, quod & ipſa Concilia intellexerunt, & ideo ſemper à Rom. Pontif. petiuerunt Confirmationem. Primo Concilium Nicænum miſſum fuiſſe ad S. Sylueſtrum, vt illud confirmaret, ſcribit S. Athanaſ. in Epiſt. ad Marcum Papam, qua petiuit Concilij Nicæni exemplaria, vt ſuam tueretur cauſam in Concilio Antiocheno aduerſus Arianos, & ipſe S. Marcus in Epiſtola ad S. Athanaſium, imò ipſi Cōcilij Nicęni Patres in Epiſt. ad S. Silueſtrum, quorum hæc ſunt verba. Quidquid conſtituimus in Concilio Nicæno precamur veſtri oris conſortio confirmetur. Secundo Secunda Synodus generalis Conſtantinop. in Epiſtola ad Damaſum ita ſcribit.

His rebus omnibus tanquam legitimè ſecundum Eccleſiæ Canones cōſtitutis, obſecramus veſtram Sanctitatem, vt conſentiat. Tertio Cyrillus Alexandri. Patriarcha apud Theodoret. lib. 5. hiſt. c. 9. qui nomine Pontif. Romani præfuit in Tertia Synodo Epheſina generali, ſcribit Cæleſtinum Papam ſanctam Synodum, & omnia illius geſta confirmaſſe. Quarto Concil. Calcedon. act. 3. in Epiſt. ad Leonem Papam, & Concilij Patres, rogamus, inquit, & tuis decretis noſtrum honora iudicium, & firmitas tua filijs, quod decet, adimpleat. Et ipſe S. Leo Epiſt. 29. Quod, inquit, Imperator ad omnes Epiſcopos Calcedon. Concilij me ſcripta dirigere voluit, quibus, quæ illic definita ſunt de fidei regula firmarem, libenter impleui. &c. Quinto in Concil. Calcedon. act. 16. cum Patres decreuiſſent oportere Epiſcopum Conſtantinop. habere paria priuilegia cum Romano Pontif. reſtiterunt Legati Romanæ Eccleſiæ. Ideo in Epiſtola, quam ad Romanum Pontificem ſcripſerunt, vt acta illius Concilij confirmaret, non ſunt auſi Leoni hoc decretum proponere, ſed ſolum ſcripſerunt ſe renouaſſe Canonē quintum Secundę Synodi, cuius hæc verba ſunt. Conſtantinopolitanæ

Digitized by Google

litanæ Ciuitatis Epiſcopum habere oportet primatus honorem poſt Romanum Epiſcopum, propterea quod ſit noua Roma. Habetur hæc Epiſ. Cōcilij Calcedon. act. 3. S. Leo Epiſ. 59. qua reſpondet Concilio, & in alijs quas hac de re multas ſcripſit, nuſquam meminit alterius Canonis, quàm illius, quo Conſtantinop. Epiſcopus antefertur Alexandrino, & declaratur primus poſt Romanū, qui ne id quidem voluit confirmare, ſed acriter pugnauit pro Eccleſia Alexandrina, & Canone Concilij Nicæni, quo ſecundus honor decretus fuit Epiſcopo Alexādrino. Quare Epiſt. 53 acriter reprehendit Anatholium Epiſcopum Conſtantinop. qui ſe Alexandrino, & Antiocheno Epiſcopis contra Concilij Nicæni Decreta anteferre auderet. & Epiſt. 54. de eadem re Imperatori ſcripſit, & Epiſt. 55. ad Pulcheriam Auguſtam; & reuocat Conſtitutionem Synodi Conſtantinop. nec inanis fuit hęc reſiſtentia Romani Pontificis: Numquam enim decretum hoc Concilij Calcedon. & ſecūdæ Synodi vim habuit, niſi poſtquam à Romano Pontif. confirmatum fuit. Nam in Quarta Synodo generali rurſus Græci petiuerunt locum ſecundum Epiſcopo Conſtantinop. Si ergo decretum Calcedon. & ſecundæ Synodi iam vim obtinuiſſet, non reuocaſſent Græci amplius in dubium locum Epiſcopi Conſtantinop. In qua Synodo cum Græci oſtenderent conſuetudinem 80. annorum, Legati Sedis Apoſtolicæ reſponderunt, Si annis 80 hoc beneficio vſi ſunt, quid nunc requirunt? Aperte oſtēdentes ne apud Græcos quidem Canonem à Romano Pontif. improbatum, vnquam fuiſſe receptum, Quare ergo Patres Concilij Calcedonen. ſuorum decretorum à Papa confirmationem petunt, ſi Cōcilium eſt ſupra Papam? Quare non cogunt illum? Quare non requirūt ſibi debitam reuerentiam præſtare? Quare eorum decreta non recipiuntur ab Eccleſia, niſi poſtquam fuerint à Romano Præſule approbata? Sexto Poſtquam celebrata fuit Sexta Synodus generalis ſub Agathone Papa tempore Conſtantini Quartti Imperatoris, quæ nullos edidit Canones, iterum conuenerunt neſcio quot Epiſcopi auctore Iuſtiniano Iuniore Imper. qui conuētus Sextam Synodum ſe appellauit, quaſi vnum, & idem Concilium eſſet, quo iam diſſolutum erat ante quinquennium, & quod renouabatur, & multos edidit Canones ſub nomine ſextæ Synodi, vt teſtatur Tharaſius Epiſcopus Conſtantinop. in ſeptima Synodo, act. 4. Quos Canones Sergius Papa reprobauit Auctore Beda, lib de ſex ætatibus in Iuſtiniano Iuniore, & ab vniuerſa Eccleſia tanquam ſuppoſiti, reiecti fuerunt. Septimo Græci ipſi, qui Romano Ponti-

Digitized by Google

fici ſemper infenſi fuerunt, in Septima Synodo act 6. declararunt nullum poſſe legitimum eſſe Concilium ſine auctoritate Romani Pontificis, & erunt Latini, qui doceant non ſolum ſine auctoritate Pontificis Rom. ſed etiam repugnante Papa, Concilium eſſe legitimum, & poteſtatem habere, cui omnes etiam Papa obedire teneātur. Si omnes tenentur, Concilio generali parere, pareāt quicunq. celebrare volunt Concilium vel ſine auctoritate Rom. Pontificis, vel eo repugnāte ſeptimæ Synodi generali, præcipienti nullum ſine Romani Pont. auctoritate legitimū celebrari Concilium poſſe. Si non omnes obedire tenētur Concilio generali, cur docent Concilium immediate à Deo habere poteſtatem, cui omnes cuiuſcunque dignitatis etiam Papalis obedire teneantur? Octauo Patres quoque Concilij Carthag. petiuerunt ab Innocentio Papa Confirmationem vt ſtatutis, inquiunt, noſtræ mediocritatis, etiam Apoſtolicæ Sedis adhibeatur auctoritas.

Quibus idem Papa reſpondit. Patres olim non humana, ſed diuina decreuiſſe ſententia, vt quidquid de diſiunctis, remotisque Prouincijs ageretur, non prius ducerent finiendum, quam ad illius notitiam perueniret, vbi tota eius auctoritate iuſta quæ fuerit pronunciatio firmetur. Quam Innocentij reſponſionem, laudat S. Auguſt. Epiſt. 106. Ad omnia, inquit, nobis ille reſcripſit eo modo, quo fas erat, atque oportebat Apoſtolicę ſedis Antiſtitem. Item S. Proſper vt ſupra retulimus in Chronico anni 420. dicit hæreſim Pelagianam in Concilio Aphricano à 217. Epiſcopis damnatam, non prius ab Eccleſia damnatam, quam Zoſimus Papa decreta illius Concilij confirmaſſet. & S. Auguſtinus lib. 2. Retract. c. 50. ſcribit hæreſim Pelagianam damnatam ab Innocentio, & Zoſimo cooperantibus Concilijs Aphricanis Decimo. Benedictus Tertius ante ſeptingentos fermè annos ita ſcripſit ad Igmarum Rhemenſem Archiepiſcopum Gallorum clariſſimum, de Synodo à Sede Apoſtolica confirmanda, ne quæſtio inde ullis aliquando temporibus oriatur, & aſpirantes in Deo anhelitus compreſſi funditus perpetuo maneant, ne amplius illorū contradicentiam aduerſitatibus, Dei conturbetur Eccleſia, ſed omnibus eruta ſæuæ pertractationis erroribus, vnita ſemper in Chriſto permaneat. Vndecimo S. Leo Calcedon. Concilium confirmauit, vt ipſę in Epiſtola ad Marcianum Imper. teſtatur, Ne inquit, per malignos interpretes dubitabile videatur vtrum quæ in Synodo Calcedon. per vnanimitatem veſtram de fide ſtatuta sūt approbem, hæc ad omnes fratres, & Coepiſcopos noſtros, qui

præ-

Digitized by Google

prædicto Concilio interfuerunt, ſcripta direxi. &c.

Cæterum, vt appareat ratio, quâ Pontifex ſolet confirmare Cõcilia, ſciendum eſt, Pontificem interdum mittere Legatos ſuos ad Concilium cum certa inſtructione circa rem aliquam particularem, & cum ea conditione vt ſi Concilium cõſentiat, decernatur de ea re, ſi non conſentiat, nihil ſtatuatur, niſi prius Summus Pontifex conſulatur. Interdum mittere ſolet Legatos ſine vlla inſtructione: Nam cum Concilia ſæpe non vnum, ſed multa negotia tractent, non poteſt Summus Pontifex Legatis dare certam inſtructionem, neque illis ſuam aperire ſententiam Quando ergo mittantur Legati cum inſtructione, & certa mente Pontif. eo ipſo quod Concilium conſentit cum Legatis Pontificis, & vnanimi conſenſu aliquid decernunt, videtur Concilij decretum con firmatum, & approbatum eſſe à Põtifice. Vnde S. Leo Epiſt. 63. ad Theodoretum, qui Legatos cum certa inſtructione miſerat, ſcribit, Quæ, inquit, Dominus noſtrõ miniſterio prius definiuerat, vni uerſæ fraternitatis irritabili firmauit aſſenſu, vt verè à ſe prodire oſtenderet, quod prius à prima omnium ſede firmatum, totius Chriſtiani orbis iudicium recepiſſet, vt in hoc quoque capiti mẽbra concordent. Quare in eodem Concilio Calcedon. Legati Sedis Apoſtolicæ, qui in cauſa Dioſcori inſtructionem à Leone Ponti. habuerant, ſic decernunt Sanctiſſimus ac Beatiſſimus Papa caput vniuerſalis Eccleſiæ Leo, per nos Legatos ſuos ſancta Synodo conſentiente, Petri Apoſtoli præditus dignitate, qui Eccleſiæ fundamentum, & Petra fidei, Cæleſtiſque regni Ianitor nuncupatur, Epiſcopali dignitate Dioſcorum nudauit, & ab omni etiam dignitate ſacerdotali fecit extorrem. Actione vero 16. Cum velſent Patres aliquid decernere contra inſtructionem Pontif. Legati reſponderunt prius eſſe Pontificem commonefaciendum & Act. Septima in Epiſtola ad Leonem, cum præter decretum de fide, contra Dioſcorum alia quædam Patres decreuiſſent, de quibus Legati Apoſtolici certam non habuerant inſtructionem, petierunt horum expreſſam confirmationem, quæ ipſe Leo Epiſtola 61. confirmauit. Quando autem Legati nullam habuerunt inſtructionem, Concilij decreta videntur egere noua Pontificis cõfirmatione, nec ſatis eſſe Legatorum conſenſus, vt colligitur ex act. 3. Concilij Calcedon. quod à Leone confirmationem petijt eorum, quæ præter inſtructionem illius Concilium definierat, & ex Bulla Pij Quarti, quæ confirmat Concilium Tridentinum, in quo fuerant Legati Apoſtolici ſine inſtructione. & ex Epiſtola

Gela-

Digitized by Google

Gelaſij Papæ ad Epiſcopos Dardaniæ, ex Epiſtola Nicolai ad Michaelem Imperatorem. Hac ratione cum Concilium à Papa confirmari debeat, & roborari, nõ eſt mirum ſi ſine Papa errare poſſit, & deficere, vt in præcedenti capite vidimus donec in Concilio adſit firmum Chriſti Vicarij ſuffragium, cui Dominus dixit, Ego rogaui pro te vt non deficiat fides tua. Hoc modo cum Concilium à Papa cõfirmari debeat, & roborari, cum errare poſſit, niſi nitatur firmo fidei fundamento Rom. Pontif. profligata iam omnino, & penitus diſſoluta eſt quæſtio, An Concilium ſit ſupra Papam, an vero Papam ſupra Concilium. Nam ſi Concilium ſine Papa errare poteſt, ſi à Papa firmitatem habet, & confirmationem, nemo poteſt amplius hac de re dubitare. Quis enim ita ſit Cæcus, qui nõ videat iam Papæ poteſtatem ſupra Concilium? Quis adeo odio Rom. Pont. Chriſti Vicarij ebrius, ac furens, vt audeat aſſerere Conciliũ ſupra Papam eſſe? Quare ne in rebus manifeſtiſſimis inutiliter immoremur, ad alia progrediamur.

CAPVT X.

Quo teſtimonijs Sanctorum Patrum oſtenditur poteſtas Papæ ſupra Concilium.

EXCEDEREMVS eam, quam principio polliciti ſumus breuitatem, ſi quęcunque Sancti Patres de ſuprema Chriſti Vicarij poteſtate tradiderunt, in hoc caput referre vellemus, ideo prætermiſſis ijs, quæ propter ſimilitudinẽ verborum & ſententiarum, faſtidium poſſunt facere, præcipua quædam delibabimus, atque vt à Græcis ordiamur.

Primo S. Ireneus Policarpi diſcipulus, lib. 3. contra Valentinianos c. 3. diſputans contra hæreticos, oſtendit hæreticos omnes poſſe confundi doctrina, & auctoritate Romanæ Eccleſiæ; quia omnes fideles cum Eccleſia Romana conuenire debent, & ab ea tanquam à capite, & à fonte dependere in qua ſemper conſeruata fuit Apoſtolica doctrina. Hæc ſunt eius verba. Maximæ, & antiquiſſimæ, & omnibus cognitæ à glorioſiſſimis duobus Apoſtolis Petro, & Paulo Romæ fundatæ, & cõſtitutæ Eccleſiæ eam, quam habet ab Apoſtolis traditionem, & annunciatam fidem

per

Digitized by Google

per ſucceſſionem Epiſcoporum peruenientem vſque ad nos indicantes, confundimus eos, qui quoquomodo vel per ſui placentiā malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam ſcientiam, præterquam oportet, colligunt. Ad hanc enim Eccleſiam propter potentiorem principalitatem neceſſe eſt omnem cōuenire Eccleſiam, hoc eſt eos, qui ſunt vndique fideles, in qua ſemper ab ijs conſeruata eſt ea, quæ ab Apoſtolis eſt traditio. &c. Cur non dicit hic Sanctus, neceſſe eſt omnem Eccleſiam conuenire cum Concilijs? Cur non inquit in Concilijs conſeruari doctrinam Apoſtolicam? Cur ait per ſucceſſiones Epiſcoporum Romanam fidem ad nos perueniſſe? Cur ait, doctrina Eccleſiæ Romanæ confundi poſſe omnes hæreticos, ſi Concilium ſine Epiſcopo Romano poteſt eſſe legitimum? Si Concilium eſt ſupra Papam, etiam Romana Eccleſia conuenire debet cum Concilijs, non Concilium cum Eccleſia Romana, per Concilia potius debent confundi hęretici, quam per Eccleſiam Rom. ſuppoſuit ſine dubio S. Ireneus in Romana Sede conſeruari fidem Catholicam, & Apoſtolicam doctrinam, ideo Concilia dependere à Pontif. Romano. Idcirco auctoritate Eccleſiæ Romanæ, & doctrina Apoſtolica in ea perpetuo conſeruata, ait confundi poſſe hæreticos omnes.

Secundus Sanct. Athanaſius in Epiſtola ad Felicem Papam, ob id, inquit, vos, prædeceſſoreſque veſtros Apoſtolicos videlicet Prę ſules in ſummitatis arcæ conſtituit, omniūq. Eccleſiarum curam habere præcepit, vt nobis ſuccurratis, &c. Quomodo dicitur Romanus Pontifex in ſummitatis arcę conſtitutus, ſi non eſt ſupra Concilium, ſi ſupremam non habet poteſtatem?

Tertius S. Baſilius Epiſtola 52. ad Athanaſ. de Concilio Ariminenſi cum orta fuiſſet quæſtio, ſcribit, viſum eſt conſentaneum ſcribere ad Epiſcopum Romanum, vt videat res noſtras, & iudicij ſui decretum interponat, vt quia difficile eſt aliquos inde de Concilij ſententia mitti, ipſe auctoritatem rei tribuat delectis viris, qui laborem quidem itineris perferre poſſint, leuitate vero, ac facilitate morum, tum cōmoda ac prudenti oratione eos, qui à recta via deflexerunt monere, quique Acta Ariminenſis Concilij ſecum ferant ad ea reſcindenda, quę illic violenter acta ſunt. Agebatur de Concilio generali. Hoc S. Baſilius auctoritate Romani Pontif. vult reſcindi, ergo ſupponit Pontificem eſſe ſupra Concilium. Et in alia Epiſtola ad Romanum Pontif. per Sabinum Diaconum data. Quia, inquit, pietati ſuæ datum à Domino eſt,

quod

Digitized by Google

quod adulterum eſt à legitimo, & puro diſcernere, ac fidem Patrum ſine vlla ſubtractione prædicare.

Obijcies Concilium illud non fuiſſe legitimum, ideo non mirum eſt, ſi Papa illud reſcindere poterat. Reſpondeo hoc ipſum eo tempore fuiſſe controuerſum, An Concilium illud fuiſſet legitimum, & nihilominus S. Baſilius à Pontifice Rom. examinãdum ſcribit, & petit vt Pontifex Rom. ſuum iudicium interponat. Exiſtimauit igitur Concilium omne Pontifici ſubeſſe, & ab approbatione Romani Pontificis dependere.

Quartus S. Epiphanius lib. contra Carpocratianos, ſeriem Romanorum Pontificum deſcribit, & addit id ſe facere eò quod per hos ſemper quod in fide certum, & manifeſtum eſt, oſtenditur, ac declaratur. Si Pontificis Romani eſt damnare omnes errores, & veram fidem tradere, ipſe non poteſt à Concilio iudicari, nec damnari. Et ſi Concilium non poteſt iudicare Pontificem, ſine dubio non eſt ſupra Pontificem.

Quinto cum S. Chryſoſtomus fuiſſet deiectus Epiſcopatu Conſtantinop. à Theophilo Patriarcha Alexandrino in Concilio multorum Epiſcoporum, appellauit ad Romanum Põtif. & ita ad Innocentium Papã Epiſtola prima ſcribit, Obſecro vt ſcribas quod hæc tam iniquè facta, non habeant robur, illi autem qui iniquè egerunt, pęnæ Eccleſiaſticarum legum ſubiaceant. Legatur Nicephorus lib. 13. c. 34. Legantur Epiſtolæ S. Chryſoſtomi, Legantur, Litteræ Innocentij, nulla eſſe poterit de mente S. Chryſoſtomi dubitatio. Quis facit ne acta Concilij robur habeant, niſi qui eſt ſupra Concilium? S. Chryſoſtomus petit à Romano Pontif. irritari Concilium Conſtantin. igitur ille exiſtimauit Papam eſſe ſupra Concilium.

Sextus S. Cyrillus in lib. Theſauri. Debemus nos, inquit, qui membra ſumus, capiti noſtro Romano Pontifici, & Sedi Apoſtolicæ adhęrere. Audiant hæc, qui negant Concilium debere Romano Pontif. adhærere, & noua ſe fateantur introducere dogmata, Sanctis Patribus repugnantia. Quæ Cyrilli verba non extant quidem in lib. Theſauri, qui nunc extat; quia multa ex illo libro perierunt. Nam in Sexta Synodo act. 10. citatur liber 32. cum nũc ſolum habeamus 14. Referuntur tamen à S. Thoma in opuſculo contra Græcos, & à Gennadio Scholario Græco auctore, lib. de primatu Rom. Pontificis, & Andreas Epiſcopus Colloſſenſis in Concilio Flor. ſeſſ. 7. affirmauit in Theſ. Cyrilli mirũ in modũ cõmendari auctoritatẽ Romani Pont. nulluſq. Gręcorũ id negauit.

Septimus

Digitized by Google

Septimus S.Cyprianus lib.de vnitate Eccleſiæ, totus in hac re eſt,vt oſtendat omnes hæreſes ortas eſſe ex hoc, quod noluerunt agnoſcere ſupremam Romanæ Sedis poteſtatem,& quod ſe ſepararunt à Pontifice Rom.& hoc probandum docet Eccleſiam eſſe vnam in radice,& capite, licet propagatione multiplicetur, idque tribus exemplis exponit,radiorum,qui ab vno corpore diffunduntur, riuulorum ,qui ab vno fonte emanant, ramorum arborum,qui ab vna radice procedunt: ita ait vnam eſſe Eccleſiam toto terrarum orbe longè; Lateque diffuſam; quia ab vna Sancti Petri Sede dependet, eique tanquam capiti cohęret. Rurſus libro primo, Epiſtola tertia;ad Cornelium Papam.Neque, inquit, aliunde hęreſes obortę ſunt,aut nata ſunt ſchiſmata, quam inde quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec vnus in Eccleſia ad tempus Sacerdos,& ad tempus iudex vice Chriſti cogitatur,cui ſi ſecundum magiſteria diuina obtemperaret fraternitas vniuerſa, nemo aduerſus Sacerdotum Collegium quidquam moueret.Exiſtimauit igitur S. Cyprianus hæreticum, aut ſchiſmaticum eſſe Concilium,quod non obtemperet Vicario Chriſti, ſed conatur ſibi Pōtificem Romanum ſubijcere.Item eodem lib.Epiſ.8.Deus vnus eſt,inquit,Chriſtus vnus eſt,& vna eſt Eccleſia, & Cathedra ſuper Petrum Domini voce fundata,aliud altare conſtitui, aut ſacerdotium nouum fieri, præter vnum Altare, & vnum ſacerdotium,non poteſt quiſquis alibi collegerit, ſpargit. &c. Præterea lib.2. Epiſt. 10. ad eundem Cornelium Papam, de Concilio quod à Rom. Pontifice deſciuerat, ſcribit. Miſeramus nuper collegas noſtros vt ad Catholicæ Eccleſiæ vnitatē ſciſſi corporis membra componerent,ſed diuerſæ partis obſtinata, & ineffabilis pertinacia,non tantum radicis,& nutricis ſinum,atque complexum recuſauit,ſed etiam adulterum,& contrarium caput extra Eccleſiam fecit.Deniq. lib.3. Epiſtola 13.ad Stephanum Papam S.Cyprianus Pontificem hortatur,vt Epiſcopū deponat Arelatenſem,& alium conſtituat. Sed obijciet aliquis S. Cyprianus in Epiſt. quam ſcripſit ex Concilio Aphricano ad Quintum,ſic ait.Neque enim quiſque noſtrum Epiſcopum ſe eſſe Epiſcoporum conſtituit,aut tirannico terrore ad obſequendi neceſſitatem collegas ſuos adigit, quando habeat omnis Epiſcopus pro licentia libertatis,& poteſtatis ſuæ arbitrium proprium,tanquam iudicari ab alio non poſſit, cum nec ipſe alium iudicare poteſt,ſed expectemus vniuerſi iudicium Domini noſtri Ieſu Chriſti,qui vnus,& ſolus habet poteſtatem & præponendi nos in Eccleſiæ ſuę gubernatione, & de actu

Digitized by Google

noſtro iudicandi. Reſpondeo. S. Cyprianum hic loqui de Epiſcopis, qui in Concilio erant congregati, & ait neminē ex eo numero ſe facere Epiſcopum Epiſcoporum, non loqui de Romano Pontifice, vt patet legenti, à quo tanquam à radice omnes rami depēdent. Quod autem ait Epiſcopos ſolum à Deo poſſe iudicari, S. Auguſt. lib. 3. de Baptiſmo c. 3. interpretatur in cauſis dubijs, & occultis. relatis enim verbis S. Cypriani, opinor inquit, in his quæſtionibus, quæ nondum eliquatiſſima perſpectione diſcuſſæ ſunt, intelligendum eſſe, alioquin idem S. Cypr. Epiſt. 13. lib. 3. vult Epiſcopum Arelatenſe à Stephano Papa iudicari, & ſupra oſtendimus omnes Epiſcopos poſſe à Concilio, & à Pontifice Romano iudicari.

Aut igitur S. Cyprianus ſibi repugnat, aut intelligendus eſt ſicut S. Auguſtinus intellexit. Octauo, Optatus lib. 2. contra Parmenianum, eodem modo quo S. Cyprianus, docet vnam eſſe Eccleſiam Catholicam, ex vnione cum Cathedra S. Petri, & Pontif. Romani & omnes enumerat Romanos Pontifices vſque ad Siricium Papam, & oſtendit eos ad Eccleſiam non pertinere, qui Romano Pontifici ſubeſſe nolunt. Et cum docuiſſet Donatiſtas à Melchiade Papa fuiſſe damnatos, concludit Melchiadis Papę ſen tentia iudicium clauſum.

Nonus S. Ambroſius orationem in Satyrum fratrem, ait illum Epiſcopum eſſe Catholicum, qui cum Epiſcopis Catholicis, hoc eſt cum Romana Eccleſia cōuenit. Si Concilium ergo ſupremam haberet auctoritatem etiam ſupra Papam, non eſſet Epiſcopus Catholicus, qui cum Eccleſia Romana conueniret, ſed qui cum Concilio conueniret.

Decimus S. Hieronymus in Epiſtola ad Damaſum, cum docuiſſet Eccleſiam Romanam eſſe domum, in qua comedendus eſt Agnus Paſchalis, eſſe Arcam Noe, extra quam nemo ſaluari poteſt, concludit, Ego non noui Vitalem, Meletium reſpuo, ignoro Paulinum, quicunque tecum (alloquitur Damaſum Papam) non colligit, ſpargit, hoc eſt, qui Chriſti non eſt, Antichriſti eſt. &c. ſic Concilia ſpargunt, quæ cum Pontifice Romano non colligunt.

Idem S. Hieronymus ad eundem ſcribens, oſtendit non poſſe eſſe Catholicum, qui cum Romano Pontifice non eſt coniunctus Epiſt. 2. ad Damaſum, & in Epiſt. ad Algaſiam de Monogamia ait, ſe iuuiſſe Damaſum Papam reſpondendo Sinodicis Conſultationibus, & quæſitis. Conſilia igitur eo tempore expectabant reſponſum Rom. Pontificis, non exercebant poteſtatem ſupra Papam.

Aliqui

Digitized by Google

Aliqui obijciunt quod S. Hieronym. ait in Epiſtola ad Euagrium. Vbicumque fuerit Epiſcopus ſiue Romæ, ſiue Eugubij, ſiue Conſtantinopoli, ſiue Rhegij, ſiue Ianis, eiuſdem meriti eſt, & eiuſdem Sacerdotij. potentia diuitiarum, & paupertatis humilitas; ſublimiorem, vel inferiorem non facit Epiſcopum. Sed hoc nihil ad rem facit. Nam S. Hieronymus eo loco reprehendit malam quandam conſuetudinem, quam Diaconi quidam, qui cum theſauri Eccleſiaſtici curam haberent, incipiebant ſe Presbyteris comparare, & inter Presbyteros ſedere, & ait, diuitias, & paupertatem non tribuere, nec quidquã detrahere de auctoritate Presbyterorum, vel Epiſcoporum, quod veriſſimum eſt. Non ideo enim Pontifex Romanus ſupra alios Epiſcopos eſt, quia opulentior ſit, ſed quia à Chriſto Domino Eccleſiæ caput conſtitutus eſt. Nec ideo Patriarcha Alexandrinus eſt ſupra Epiſcopos Aegipti quia opibus magis abundat, ſed quia hanc ab Apoſtolis, & Concilijs habuit poteſtatẽ. Quapropter quando Pontifices Romani ſub Nerone, Traiano, & reliquis Tyrannis in magna verſabantur ægeſtate, nihil minus habebant poteſtatis, quam nunc habeant, quando Reges ſunt, ác etiam Principes temporales. S. Hieronymus igitur, qui docet eſſe eiuſdem auctoritatis Epiſcopos ſiue ſint diuites, ſiue pauperes, nihil docet contra id, quod nos aſſerimus, Epiſcopum .ſ. Romanum eſſe ſupra omnes alios Epiſcopos.

Vndecimus S. Auguſtinus Epiſtola 92. cum toto Concilio Mileuitano petit ab Innocentio Papa vt decretum confirmet, quo damnauerant hæreſim Pelagianam, non alia de cauſa, niſi quia putarunt Concilium dependere à Pontifice. Zoſimus, qui Innocentio in Pontificatu ſucceſſit, iuſſit Epiſcopos Aphricæ apud Cæſaream Concilium celebrare. S. Auguſtin. Epiſt. 157. ad Optatum ſcribit parendum eſſe Zoſimo. Si Concilium ergo eſſet ſupra Papam, illi Concilio potius parendum erat, quam Zoſimo. Adde Epiſtola 166. in qua S. Auguſt. probat Donatiſtas eſſe extra Eccleſiam, qui vniti non ſunt cum Eccleſia Romana, & cum S. Petri ſucceſſoribus. idem planè dicturus de Concilijs, quæ Romanum Pontificem minime agnoſcere volunt, quæ ſedi volunt Romanæ imperare, & non obedire. item lib. de vtilitate credendi. c. 17. ſcribit, dubitandum non eſſe in illius ſe condere gremio, quæ ab Apoſtolica ſede per ſucceſſiones Epiſcoporum culmen auctoritatis obtinuit, cui nolle primitias dare, vel ſummæ impietatis eſt, vel præcipitis arrogantiæ. Doceant quæſo Aduerſarij quomodo S. Auguſtinus Romanam Eccleſiam dicat culmen habere auctoritatis,

ſi Pontifex ſubeſt Concilio.& lib. 1.contra Iulianum dicit, ſolam Eccleſiam Romanam poſſe conuincere omnes hæreſes.Epiſt.94. ſcribit,hæreſim Pelagianam damnatam in Concilio.& poſtea lib. 2.de Retract.c. 50.dicit hæreſim Pelagianam à Zoſimo, & Innocentio profligatam fuiſſe cooperantibus Concilijs Aphricanis, lib.3.contra Creſconium.c.34. ſcribit etiam eandem Pelagianam hæreſim damnatam fuiſſe in Concilio Carthagin.per Epiſtolam Sancto venerabili Papæ Innocentio dirigendam.& nos inquit,de Concilio Numidiæ ad eandem Apoſtolicam ſedem iam ſimiliter ſcripſeramus. Cum duo Concilia contra Pelagianos celebrata ſint in Aphrica,duo inquit,Concilia miſſa ſunt ad ſedem Apoſtolicam,inde etiam reſcripta venerunt,cauſa finita eſt. &c. Eo ipſo tempore quo Concilium Carthag.celebrabatur,S. Auguſtin.lib. 1.ad Bonifacium Papam.c.1.ſcripſit,cum vero non deſinant fremere ad Dominici gregis caulas,atque ad dirripiendas tanto pretio redemptas oues, adigimur Epiſcopatus officio, quamuis ipſe præeminens celſiore faſtigio ſpeculæ paſtoralis facie, quod poſſum pro mei particula muneris.&c.Si tempore Concilij Papa reſidet in celſiori ſpeculæ paſtoralis faſtigio,quam alij Epiſcopi,neceſſario fatendum eſt,Papam ſupra Concilium eſſe.

Decimusſecundus S.Proſper in Chronico anni 420. ſcribit hæreſim Pelagianam in Concilio Aphricano à 217. Epiſcopis, & in alijs Concilijs ſæpius damnatam, non prius ex Eccleſia vniuerſali fuiſſe excluſam,quam Zoſimi Romani Pont.iudicio fuerit reprobata.

Decimustertius S.Leo Epiſt.84.ad Anaſtaſium Epiſcopũ Theſſalonicenſiũ,vbi docuit in Eccleſia conſtitutos eſſe Epiſcopos,Archiepiſcopos, & Primates,ſubdit,per quos ad vnam Petri Sedem vniuerſalis Eccleſiæ cura cõflueret. non ait ad Concilium,non ad Cætum Epiſcoporum, ſed ad Petri ſedem reuocari Eccleſiæ vniuerſalis curam. Et Epiſ.89.ad Epiſcopos Galliæ ſcribit,à ſe approbatas, & retractatas ſententias Epiſcoporum Galliæ, nobiſcum, inquit,veſtra fraternitas recognoſcat Apoſtolicam ſedem à veſtræ etiam Prouinciæ Sacerdotibus eſſe conſultam,& pro diuerſarum appellatione cauſarum,aut retractata, aut confirmata fuiſſe iudicia.

Præterea cum Natolius Epiſcopus Conſtantinopolitanus prætenderet propter excellentiam Vrbis Conſtantin. primam ſedem poſt Romanam,velletque præferri Conſtantinop.Sedem Alexandrinæ, & Antiochenæ ſedibus,Concilium Epiſcoporum valde numeroſum

numeroſum

Digitized by Google

meroſum congregrauit Conſtantinopoli, & numero ſuperauit Concilium Nicænum, quod Concilium decreuit conſentientibus etiam Alexandrino, & Antiocheno Epiſcopis, vt Epiſcopus Conſtantinop. primus eſſet poſt Romanum, S. Leo reſtitit Concilio, Vnde Epiſtola 53. ad Anatolium ſcribit, nulla ſibi de multiplicatione Congregationis Synodalia Concilia blandiantur, neque trecentum illis decem & octo quantumlibet numeroſior numerus Sacerdotum vel comparare ſe audeat, vel præferre, cum tanto diuinitus priuilegio Nicæna Synodus ſit conſecrata, vt ſiue per paucıores, ſiue per plures Eccleſiaſtica iudicia celebrētur, omni penitus auctoritate ſit vacuum quidquid ab illorum fuerit conſtitutione diuerſum. Denique vt videre eſt Epiſ. 62. ad Maximū Epiſcopum Antiochenum, cum orta fuerit inter Paleſtinæ Epiſcopos de Principatu controuerſia, non ad Concilium confugerunt, ſed ad Romanum Pontificem.

Decimusquartus Theodoretus Cyri Epiſcopus, qui in Aſia 800. Eccleſijs præerat, deiectus è ſede ſua vt ſupra retulimus in Epiſtola ad Leonem, ſcribit illum habere ſupra omnia Concilia poteſtatem. Idem ait in Epiſtola ad Renatum Presbyterum Romanum, quem rogat vt Leoni Pontifici perſuadeat, vt Apoſtolica vtatur auctoritate.

Decimusquintus S. Gregorius lib. 4. Epiſt. 52. Committit vices ſuas ſuper omnes Epiſcopos Galliæ, Vigilio Arelatenſi Epiſcopo, præcipiens vt grauiores cauſas ad Apoſtolicam ſedem referat, quatenus, inquit, valeat congrua ſine dubio ſententia terminari. & lib. 7. Epiſt. 63. ad Ioannem Siracuſanum Epiſcopum ſcribit etiam Euſebium Conſtantin. Epiſcopum agnoſcere ſupremam Romani Pontif. auctoritatem, ac poteſtatem. lib 2. Regiſtri Epiſt. 42. dicit Sedem Apoſtolicam caput eſſe fidei Catholicæ. Epiſtola 54. Sedis Apoſtolica omnium Eccleſiarum Caput eſt. Idem repetit in explicatione quarti Pſalmi pęnitentialis. Si Concilium eſſet ſupra Papam, non video quomodo Pontifex poſſet dici caput, aut cur potius Pontifex dicatur fidei caput quàm Concilium.

Decimusſextus Theophilactus in c. 22. Lucæ, explicans illa verba, Confirma fratres tuos, dicit, Sanctum Petrum, & eius ſucceſſores à Chriſto accepiſſe primatum omnium, & præfecturam totius orbis, igitur & Concilij fatendum etiam eſt, niſi vellemus Concilium eſſe extra orbem.

Decimusſeptimus S. Maximus Serm. 3. de Apoſtolis dicit ſancto Petro, & ijs qui S. Petri Sedem tenent, tradita totius Eccleſiæ guber-

Digitized by Google

gubernacula. Nemo negare poteſt Concilium eſſe Eccleſiam repreſentatiuè, ergo eius gubernacula ſucceſſores Sancti Petri obtinent.

Decimusoctauus Beda in Homilia in Feſto Sanctorum Petri, & Pauli, dicit, Nullum qui ſe ſeparat à Sede Petri abſolui poſſe à peccatis, aut regnum Cælorum ingredi. Ex quibus verbis ſatis apparet quid de Concilio ſit ſentiendum quod ſe ſegregat à Romano Pontifice.

Decimusnonus, Vgo Etherianus, ſiue Heretrianus, auctor Græcus, qui floruit tempore Emanuelis Imper. lib. 3. de proceſſione Spiritus ſancti c. 17. rei inquit, euidentia liquidò apparet, quod Petrum, eiuſque ſucceſſores Chriſtus Principem, & caput non modo Latinorum, & Græcorum Occidentis, & Septentrionis vniuerſi, verumetiam Armenorum, Arabum, Iudæorum, Medianitarum, & totius Orientis, & Meridiani Climatis in perpetuum conſtituit.

Vigeſimus, S. Bernardus Epiſt. 232. ad Eugenium Papam. Locus, inquit, in quo ſtas, terra ſancta eſt, locus Petri eſt, vbi ſteterũt pedes eius, & illum à Domino conſtitutum Dominũ domus ſuæ, & Principẽ omnis poſſeſſionis Chriſti. & lib. 2. de conſideratione ad eundem Eugenium. Age inquit, indagemus adhuc quis ſis, quam geras videlicet pro tempore perſonam in Eccleſia Dei, quis es? Sacerdos magnus, Summus Pontifex, tu Epiſcoporum Princeps, tu hæres Apoſtolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noe, tu Patriarchatu Abraam, ordine Melchiſedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyſes, Iudicatu Samuel, Tu poteſtate Petrus, vnctione Chriſtus, tu es cui claues traditæ, cui oues creditæ ſunt; Sũt quidem & alij Cæli Ianitores, gregumque Paſtores, ſed tu tantò glorioſius, quanto & differentius, vtrumque præ cæteris nomen hæreditaſti, habent illi ſibi aſſignatos greges, ſinguli ſingulos tibi vniuerſi crediti, nec modo ouium, ſed & Paſtorum, tu vnus omnium Paſtor. Et paulò infra. Ergo iuxta Canones tuos alij in partem ſollicitudinis, tu in plenitudinem poteſtatis vocatus es, aliorum poteſtas certis arctatur limitibus, tua extenditur in ipſos, qui poteſtatem ſuper alios acceperunt. Nonne ſi cauſa extiterit, tu Epiſcopo Cęlũ claudere, tu ipſum ab Epiſcopatu deponere, etiam & tradere Satanæ potes. Stat ergo inconcuſſum priuilegium tuum, tibi tam in datis clauibus, quàm in ouibus cõmendatis, &c.

Hæc legant, qui negant Papam eſſe ſupra Concilium, & ſupra illud habere poteſtatem, & ſupra Cœtum Epiſcoporum, & doceant

ceant quomodo S. Bernardus dicat, Tu paſtorum omnium Paſtor, tibi vniuerſi crediti ſunt Paſtores. Cur non dicat Pontificem Epiſcoporum Concilio commendatum, ſicut ait omnes Epiſcopos Pontifici eſſe commendatos. Sed nullus ſit finis, ſi omnes Patres recenſere velim, qui ſupremam Rom. Pontificis poteſtatem docuerũt, ſatis hi fuerint illis, qui corde ſincero veritatem inquirunt, illis, qui à veritate iam auerterunt auditum, fruſtra etiam plura Sanctorum Patrum teſtimonia coaceruantur.

CAPVT XI.

Quo rationibus probatur Papam ſupra Concilium eſſe.

QVAMQVAM vbi diuinum adeſt magiſterium non ſit neceſſe conſulere rationes humanas, quia tamen cæleſtis doctrinæ ſæpe ratio humana fert teſtimonium, non pigebit me doctrinam a Chriſto Dei filio nobis traditam, etiam rationibus confirmare.

Prima autem ratio erit S. Cypriani lib. de vnitate Eccleſiæ, vbi ex profeſſo quærit, in quonam conſiſtat vnitas Eccleſiæ, & quare Eccleſia toto orbe diffuſa, dicatur vna. Quod vt explicet, prius vnde diuiſio, & hæreſis oriatur, explicat, & dicit, hoc eo fit dum ad veritatis originem non reditur, neque caput quæritur, &c. Vnico verbo S. Cyprianus omnes hæreſes dicit ex eo ortas, quia vnitatem cum Sede Romana, & cum capite Eccleſiæ Catholicæ ſeruare noluerunt. Vnde colligit Eccleſiam eſſe vnam ex coniunctione cum ſuo capite, ſicut radij Solis vnũ ſunt in ſuo principio vnde progrediuntur, rami vnum ſunt in radice, riuuli vnum ſunt ex fonte, ex quo emanant. Hæc autem vnitas ſeruari non poteſt, Si Cõcilium eſt fons; principium, & radix poteſtatis Eccleſiaſticæ, à quo omnes alij ſuam recipiunt poteſtatem: quia raro admodũ in Eccleſia celebrantur Concilia, & cum celebrantur, ad breue tempus durant. Vel ergo non eſt vna Eccleſia eo modo, quo Sancti Patres eam dicũt eſſe vnam, vel alius eſt fons, & origo poteſtatis Eccleſiaſticæ, quàm Concilium. Verum quia hæc obſcuriora fortaſſe ſunt, paulò explicatius de hac Eccleſiæ vnitate diſſerere minimè recuſabo. Quinque enim fuerunt

Digitized by Google

ſunt hæreticorum ſententiæ de Eccleſia. Prima quidem docuit Eccleſiam eſſe congregationem Prædeſtinatorum, ita vt omnes, & ſoli prędeſtinati, & electi ſint de Eccleſia, & illi qui prędeſtinati non ſunt, nō ſint de Eccleſia Dei: Ioānes Vviclef. apud Valdenſem to. 1. lib. 2. c. 8. 9. Ioānes Vſs ar. 1. 2. 3. 5. 6. vt refert Concil. Conſtantienſe ſeſſ. 15. Secunda docuit Eccleſiam eſſe cōgregationem hominum perfectorum nullum peccatum habentium. ita Pelagiani apud S. Auguſtin. lib. de hæreſib. c. 88. & Anabaptiſtæ huius temporis apud Caluinum, lib. 4. inſtit. c. 1. §. 19. Tertia docuit Eccleſiam Congregationem eſſe prædeſtinatorum ſolum, non iuſtorum ſolum, qui nullum habēt peccatum, ſed eorum qui numquam lapſi ſunt circa fidem, ita vt ij, qui ſemel amiſerunt fidem, numquam amplius ad Eccleſiam pertineant. Nouatiani apud S. Cyprianum lib. 4. epiſt. 2. Apud Epiphanium lib. de hæreſibus, hæreſi Chatarorum, apud Hugonem lib. de hæreſibus. c. 69. Quarta docuit Eccleſiam eſſe Congregationem Sanctorum, qui vere credunt, & obediunt Deo, & peccatores non pertinere ad Eccleſiam. Confeſſio Auguſtana art. 7. Philippus Melancton in Apologia pro confeſſione Auguſtana, qui conatur probare peccatores ad Eccleſiam non pertinere. Brentius in prologomenis contra Petrum à Soto. Lutherus lib. de Concilijs, & Eccleſia par. tertia, qui hac de cauſa ab Eccleſia excludit Papam, & Cardinales, quia Sancti non ſunt. Quinta docet Eccleſiam eſſe Congregationem electorum, & electos, omnes eſſe fideles. Caluinus lib. 4. inſtit. c. 1. §. 2. & in maioribus inſtitut. c. 8. §. 4. & ſequentibus. qui omnes conueniunt eſſe Eccleſiam inuiſibilem, & occultam, & ſolum à Deo cognoſci, nec vllum habere viſibile caput. Hæc hæretici docent. At Catholici contra omnes, docent Eccleſiam eſſe viſibilem, & eſſe Congregationem fidelium, Chriſtianæ fidei profeſſione, ſacramentorum communione, ſub regimine legitimorum Paſtorum, & præcipue vnius Chriſti Vicarij Romani Pontificis vnitam. Ratione ergo primæ partis excluduntur ab Eccleſia Gentiles, Turcæ, Iudæi, Hæretici. Ratione ſecundæ partis excluduntur Cathecumeni, excommunicati, qui ſacramenta non participant. Ratione tertiæ excluduntur ſchiſmatici, qui legitimo non ſubduntur Paſtori. & hoc intereſt inter Catholicos, & Hæreticos, quod illi, cum requirant virtutes internas, vt quis verè ſit in Eccleſia, & hæ ſint occultæ, dicunt Eccleſiam occultam eſſe, & inuiſibilem, Catholici vero dicunt, & docent reperiri in Eccleſia omnes virtutes, fidem, ſpem, charitatem, eſſeque multos prædeſtinatos,

Digitized by Google

tos, & ſanctos. tamen vt aliquis ſit pars Eccleſiæ ſatis eſſe externam profeſſionem fidei, ſub obedientia Summi Pontificis. Qua poſita doctrina Catholica, Eccleſia non poteſt eſſe vna propter vnitatem fidei, quia cum fides ſit occulta, Eccleſia eſſet planè inuiſibilis, & ſoli Deo cognita, non propter communionem ſolum Sacramentorum, quibus vtuntur omnes ſchiſmatici, & multi hæretici Neſtoriani, Anabaptiſtæ, Lutherani, &c. qui tamen nõ ſunt in Eccleſia Dei: Non propter ſolam profeſſionem externam fidei, quam profitentur etiam ſchiſmatici, Non quia omnes Eccleſiæ ſubſint Concilio vniuerſali, quia raro admodum; vt diximus, Concilia celebrantur: Non quia vnaquæque Eccleſia ſuo ſubſit Epiſcopo: quia plures ſunt Epiſcopi, nec vnam Eccleſiam facere poſſunt. Ergo vna eſt Eccleſia, quia vni Paſtori ſubeſt, qui eſt Pontifex Romanus. Ad cuius rei explicationem referam ea, quæ Trapezantius, vir genere, & patria Græcus ad Cretenſes ſuos de Romani Pontif. primatu ſcripſit. Ex Patrum veſtrorum doctrina, & diſciplina Eccleſiaſtica demonſtrauimus, inquit, natura duce ſemper omnem multitudinẽ vno quopiam eiuſdem ſpeciei in vnum congregari, vt in exercitu, decem milites Decurione, Decuriones Centurione, Centuriones Tribuno militum, Tribunos Duce. Sic multas Parochias in vnam Eccleſiam, Epiſcopi in vnam Metropolim, Metropolita Metropoleos in vnam Patriarcham magnam Eccleſiam. Quare? quia omnes magnæ Eccleſiæ quinque ſunt, oportet eas in vnam Eccleſiam vno capite congregari, vt vna Catholica Eccleſia poſſit aptè tractare verbum veritatis, ad idq. neceſſitas naturæ impellit. Immo quod maius eſt ipſa etiam fides impellit. Omnes enim Synodi anathema dicunt eos, qui non credunt vnam Sanctam Eccleſiam, vnam inquam finitè, & non infinitè. Quomodo enim vnam credes, ſi neſcis quam? An dices, vniuerſam totius mundi? Erit igitur ſibi ortodoxus Armenus, Aethiops, Sergianus, Indianus, Monoſelita, atque Theopaſchita. Quare cum dicimus vnam Eccleſiam Catholicam, ſcire oportet quanam ex Eccleſia efficitur vna. Si quidem omnis multitudo (vt diximus) vno aliquo eiuſdem ſpeciei efficitur vna. Eſt ergo Eccleſia Catholica vna, vnius Eccleſiæ Romanæ coniunctione, quæ ipſa cum Pontifice vno vnitur: ita fit vt omnes Eccleſię Catholicę cum Romana vniantur, & Romana cum Pontifice, ac proinde omnes cum Pontifice. Hæc vir eruditiſſimus.

Secunda ratio deſumitur ex fine. Non eſt dubium Politiam Eccleſiaſticam inſtitutam eſſe ad propagandam, & tuendam Ca-

Digitized by Google

tholicam fidem,& doctrinam Chriſti Saluatoris. Ad hunc finem conſequendum, multò melius fuit tribuere ſupremam poteſtatem Summo Pontifici, quàm Concilio. Nam quod fides melius propagari poſſit per Summos Pontifices, quàm per Concilia, quę raro habentur, nullus non videt. Quamobrem in Hiſtorijs etiam Magdeburgenſium, qui nihil eorum omiſerunt, quæ imminuere poſſunt Romani Pontif. auctoritatem, poſt Apoſtolorum tempora, non inuenimus per alios fidem Catholicam propagatam, quàm per eos, quos Pontifices Romani miſerunt ad prædicandum Chriſti Euangelium. Anglia ſiquidem opera,& prædicatione Auguſtini ad Chriſtianam peruenit fidem, quem eo miſit Sanctus Gregorius Magnus Papa. Germanos ad fidem cõuertit S.Bonifacius, à Papa Gregorio Secundo miſſus. Frãcones S.Chilianus conuertit, miſſus à Conone Papa. Et Innocentius Primus in ſua Epiſt. 1. affirmat per omnem Hiſpaniam, Galliam, Aphricam, Eccleſias ab ijs eſſe fundatas, qui à Sede Apoſtolica miſſi fuerũt. Iam vero quod melius Catholica fides conſeruari poſſit, ſi Pontifex ſupremam habeat poteſtatem, quàm ſi id Concilio concederetur, experientia ipſa docet: multò enim plures hæreſes à Summo Pontifice ſunt profligatæ, quàm à Concilio, vt oſtendit Illuſtriſſimus Card.Bellarm.lib.4.de Romano Pontif.c.3.in fine. Docet ratio, quia Concilia ſæpe nõ poſſunt congregari,& quando coguntur, melius refutantur hæreſes ſi Pontifex vtatur Concilio,& Epiſcoporum coactu ad damnandas hæreſes, vel Pontifex vnà cum Concilio damnet hæreſes, quàm ſi ſolum Concilium ferret ſententiam ſine Pontifice. Hæc ergo regiminis forma inſtitui debuit in Eccleſia potius quàm alia.

Tertia ratio deducitur à ſimilitudine, quã habet Eccleſia mortalium cum Eccleſia Angelorum. Nam inter Angelos ſupremum fuiſſe illum, qui Diabolus dicitur, ſcribit Tertul lib.2. contra Marcionem. S.Gregorius Homil.34.in Euãgelia. & lib.32. Moralium. c.24. Hieronym.in c.40. Iob. Si tamen Sancti Hieronymi ſunt illi Commentarij, potius quàm Bedæ. Iſidorus lib.1. de Summo bono.c.12.S.Auguſt.de Ciuit.Dei lib.11. c.15. Cyrillus, & alij ad c.14.Eſaiæ, & alij ad c.28. Ezechielis, & nunc Principẽ Angelorum eſſe Michaelem docet ſæpe ſcriptura. Inter homines ergo debet etiam vnus eſſe ſupremus, cui omnes ſubſint,& obedire debeant.

Quarta ratio deſumi poteſt ex Eccleſia veteris teſtamenti, quæ Eccleſiæ Euangelicæ figura fuit. Nam S. Paulus ad Corinthios c.8. teſtatur totum vetus teſtamentum noui fuiſſe figuram. Propter

pter

Digitized by Google

pter quod S.Auguſt.lib. 20.contra Fauſtum Manicheum c.18. docet omnia ſacrificia veteris teſtamenti, figuras fuiſſe ſacrificij incruenti, quod nunc offertur in Eccleſia, Corporis,ſ. & Sanguinis Domini,& lib.1.contra Aduerſarium legis, & Prophetarum c.18. quod inquit; totum fideles in Eccleſiæ ſacrificio ſciunt, eius vmbræ fuerunt omnia priorum genera ſacrificiorum. Idem repetit lib.3.de Baptiſmo.c.19. Nec alia de cauſa S.Gregorius lib.de cura Paſtorali p.2.c.4. Omnia, quæ de veſtibus Sacerdotum veterum ſcribũtur, intelligit de virtutibus, quæ in Sacerdotibus noui teſtamenti requirantur; niſi quia illa figura erant noui teſtamenti. Propter quod S.Cyprianus lib.1.Epiſt.7. quæ in veteri teſtamento legimus de Sacerdotibus, ad noui teſtamenti aptat Sacerdotes. Denique communis ſententia eſt Sanctorum Patrum,& Theologorum ſcholaſticorum Eccleſiam veteris teſtamenti, fuiſſe figuram Eccleſiæ noui teſtamenti. In veteri Eccleſia à tempore, quo cæpit lege gubernari, ſemper vnus fuit ſupremus Sacerdos, caput,& Princeps omnium,idque etiam hæretici fatentur.Caluinus lib.4.inſtit.c.6. Debuit; inquit, vnus populus Iudæorum obſeſſus circumcirca ab idololatris habere vnum Summum Pontificem Principem,qui omnes in vnitate contineret,ne varijs religionibus diſtraheretur. Et Magdeburgenſes Centuria 1.lib.1.c.7.in Eccleſia populi Iudaici,vnus tantum erat lege diuina Sacerdos Summus, quem omnes cogebantur agnoſcere,eique parere.&c. Nec vllum fuit Concilium ſupra Summum Sacerdotem.Ergo neq; ſub Euangelica lege vllum eſt Concilium ſupra Pontificem ſummum.

Quinto Eccleſia beatorum in Cælis vnum habet ſupremum caput Chriſtum Dominum, ergo etiam Eccleſia mortalium in terris habere debet vnum ſupremum caput Summum Pontificem. Nam Eccleſiam triumphantem exemplar eſſe militantis Eccleſiæ docet S. Gregorius lib.4. Epiſt.12. S.Bernardus lib.3. de conſiderat.ad Eugenium.S.Auguſt.libris de Ciuit.Dei, non ſemel indicat Apoſtolus ad Hebr. c.8. & B. Ioannes Apoſtolus, & Euangeliſta in Apocalipſi,idcirco nouam deſcribit Ciuitatem,ideſt Eccleſiam deſcendentem de Cælo,quia inde deſumpta eſt eius forma, & illa idea eſt iſtius. Quare S. Dionyſius, quo Apoſtolo tantopere Gallia gloriatur, lib. de Eccleſiaſtica Hierarchia, Eccleſiaſtici ordines,inquit, & ſacri gradus diuinarum operationũ,imagines ſunt, quæ ordinatas illuminationes decori, & non perturbati ordinis operationem Dei in ſeipſis demonſtrant: idcirco in primos, medios, & poſtremos ordines, atque actus Hierarchicis dictionibus

Digitized by Google

diſtributi ſunt, demonſtrantes in ſeipſis illum diuinarum operationum omni perturbatione carentem ordinem, vt nullum ſit ſupra Chriſtum Concilium. Ergo in hac quoque Eccleſia ita eſt Summus Pontifex caput, vt nullum ſupra Pontificem ſit Conciliū.

Sexto, Regimen Monarchicum eſt magis aptum ad bonum Communitatis conſeruandum, quàm Ariſtocraticum. Chriſtus optimam gubernationis formam inſtituit, igitur etiam vnum ſupremum Principem Eccleſiaſticum, non plures inſtituit. Maior recipitur in omnibus Regnis, vbi viget Monarchia. Et ſi quis ore negat, praxi probat Monarchiam magis quàm Ariſtocratiam. In Gallia vnus eſt ſupremus Princeps, in Hiſpania vnus Rex. Inter omnes Principes vnus eſt Imperator. Quin etiam ipſæ Reipublicæ, quæ profitentur Ariſtocratiam, in exercitu vnum ſupremum conſtituunt Ducem, in vrbibus ſibi ſubiectis vnum Rectorem, in Prouincijs vnum Præfectum, non alia de cauſa, niſi quia intelligunt regimine vnius magis conſeruari bonum Commune, quam adminiſtratione multorum. Præterea experientia item docuit diutius conſeruari Reſpublicas, in quibus vnus eſt ſupremus Princeps, quod facile vnicuique erit intellectu, ſi memoria repetere voluerit Reſpub. quæ hactenus fuerunt, & quarum apud probatos Hiſtoricos extat memoria. Ipſa denique natura omnia ad vnū principium reuocauit, omnes motus Ariſtot. reducit ad vnum primum, omnes Cælos ad vnum primum, omnia aſtra ad vnum primum, omnes animantium partes ad vnum primum principium, vt nihil interim dicam de intelligentijs, quas lib. 12. Metaphyſ. vni principi ſubijcit.

Septima ratio deſumi poteſt ex ſimilitudine Eccleſiæ Chriſti cum Republica Romana. Nam S. Clemens lib. 2. de conſtitutionibus Apoſtolorum c. 52. teſtatur, & Anacletus Epiſt. 3. vt retulimus. c. 7. Apoſtolos conſtituendo Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates per Ciuitates, & Prouincias, ſecutos eſſe diſpoſitiones Imperij Romani. Prouinciæ, inquit Anacletus epiſt. 2. multò ante Chriſti aduentum diuiſæ ſunt, & poſtea ab Apoſtolis, & B. Clemente Prædeceſſore noſtro ipſa diuiſio eſt renouata, & in capite Prouinciarum, vbi dudum Primatis Legis ſæculi erant, ac prima iudiciorum poteſtas, ad quos, qui per reliquas Ciuitates commorabantur, quando eis neceſſe erat, qui ad aulas Imperatoris, vel Regum confugere non poterant, vel quibus permiſſum non erat, confugiebant pro oppreſſionibus, & iniuſtitijs ſuis, ipſoſque appellabant quoties opus erat, ſicut in lege eorum præceptum erat.

In

Digitized by Google

In quibus Ciuitatibus, vel Locis noſtros Patriarchas, vel Primates Legis diuinæ, & Eccleſiæ poni, & eſſe iuſſerunt, ad quos Epiſcopi ſi neceſſe fuerit, confugerent, eoſq. appellarent. &c. Et S. Clemens lib. 2. Conſtit. Apoſtolorum, laudans iuſtitiam quam Romani natura duce colebãt, Itaq; inquit, iſti quamuis gentiles ſint, qui neque Deum nouerunt, neque ſciunt eos à Deo vindicari, qui innocenter cõdemnati ſunt, tamen cauent hoc committere. &c. Si igitur Apoſtoli hanc Prouinciarum, & iudiciorum diſtinctionem prudenter, & vtiliter à Romanis inſtitutam laudarunt, non incongruè nos regimen Eccleſiaſticum comparamus cum adminiſtratione Romanæ Reipub. At in Romana Repub. omnia reuocabantur ad vnum ſupremum Principem, qui nullum agnoſcebat ſuperiorem; ergo & in Eccleſia vnus eſt ſupremus Paſtor, ſupra quem nulla eſt Concilij poteſtas, & ad quem omnis adminiſtratio reducitur.

Octauo, Hoc ipſum colligere licet ex nominibus, quibus in Scripturis Eccleſia appellatur. Primo vocatur Nauis, & Archa Petri. c.3. S. Cyprianus lib. 1. epiſt. 6. cum oſtendiſſet Archam, Hoc typum fuiſſe Eccleſia probat Nouatianum potuiſſe eſſe huius Nauis gubernatorẽ, in qua Cornelius Papa iam erat Nauarcus, quia Nauis vna plures non patitur Rectores; & Anacletus Epiſcopum cũ proreta comparat, quod is à prora recta Nauim teneat, actiones ſuas dirigens ad nutum Chriſti Vicarij, qui veluti in puppi ſedens clauum tenet. Presbyteros vero cum ijs comparat, qui per foros Nauis diſcurrunt, vt cuncta explorent. illos autem qui cathechizant cum ijs comparat, qui in Naui curant, vt ſoluatur pro vectura. Qui enim, inquit, Apoſtolus cathechizatur, communicet ei, qui ſe cathechizat. Et Dominus ait, Dignus eſt operarius mercede ſua. Poſtremo cum ijs qui in mari vehuntur comparat reliquam multitudinem laicorum, quæ ad beatitudinem vehitur. Secundo Eccleſia vocatur Ouile. Ioan. c.6. cui præeſt vnus Paſtor, & ipſe Dominus teſtificatur, quod fiet vnũ Ouile, & vnus Paſtor. S. Cyprian. lib. 1. epiſt. 6. Ad quam inquit, vnitatem reuocans Eccleſiam ſuam, denuo dicit, & erunt vnus Grex, & vnus Paſtor. Tertio vocatur Domus Domini, ad Thimot. cap. 3. Domui vnus præeſt Oeconomus. Luc cap. 12. Fidelis Diſpenſator, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuã. quem locũ S. Chryſoſtomus lib. 2. de Sacerdotio initio fermè de S. Petro, & S. Petri Succeſſoribus intelligit, qui pro tempore conſtituti ſunt ſuper familiam ſuam, id eſt, ſuper Eccleſiam. S. Ambroſ. in cap. 3. ad Thimot.

Digitized by Google

mot. Domus inquit, eſt Eccleſia, cuius hodie Rector eſt Damaſus Papa. Quarto vocatur Exercitus bene ordinatus. Cant. 6. in quo vnus eſt ſupremus Dux in quouis grandi exercitũ, cuius ſignum expectatur, vt ait S. Hieronym. Epiſtola ad Ruſticum Monacum. Quinto vocatur Regnum Dei. Simile eſt Regnum Cælorum decem virginibus. quo loco S. Gregorius id probat. At Regno vnus ſupremus præeſt Princeps. Denique ne longum faciam, omnes ſimilitudines, quibus diuina Scriptura Eccleſiam expreſſit, indicant vnum in ea eſſe ſupremum Pontificem, ſupra quem in terris nulla ſit poteſtas.

Nono Chriſtus nihil in Eccleſia inſtituit fruſtra, ſed nulla fuit ratio cur Concilium conſtitueret ſupra Ponttficem; ergo non fecit illi poteſtatem in Pontificem: Tribuitur enim alicui poteſtas ſuper alium, quando ille eget directione, & poteſt deſicere. At Romanus Pontif. aſſiſtente ſibi Spiritu ſancto, & pro quo Chriſtus orauit, ne à veritate fidei deficeret, non poteſt errare, fruſtra igitur eſſet data poteſtas ſupra Concilium, ſi data fuiſſet. Sanè vidimus in omnibus ſedibus Patriarchalibus aliquos Epiſcopos hæreticos, immo & hæreſiarcas, qui profeſſi ſunt hæreſim. In Alexandrina fuit Georgius, & Lucius Ariani, Dioſcorus, Eutichianus, Cyrus Monoſelita. In Antiochena Paulus Samoſatenus hæreſiarcha, Paulus Gnapheus Eutichianus, Macharius Monoſelita. In Conſtantinopolitana Macedonius, Neſtorius, Sergius omnes hæreſiarchæ. In Hieroſolymitana Ioan. Origeniſta, Euthichius, Hilarius, Ireneus Ariani. In Eccleſia Romana nullus vnquam Epiſcopus hereſim profeſſus eſt, neque vnquam erit Deo adiuuante. Quorum igitur Chriſtus debuit conſtituere Concilium ſupra Romanum Pontif. ſicut conſtituit Romanum Pontif. ſupra alios Epiſcopos, qui deficere poſſunt, & defecerunt ſæpe, cum præſertim multa ex Concilijs oriantur incommoda, propter quæ S. Gregor. Nazian. in Epiſtola ad Procopiam, ait; Ego, ſi vera ſcribere oportet ita animo affectus ſum, vt omnia Epiſcoporum Concilia fugiam: quoniam nullius Concilij finem lætum, fauſtumque vidi, nec quod depulſionem malorum potius quàm acceſſionem, & incrementum habuerit.

CA-

CAPVT XII.

Quo argumenta Aduerſariorum ſoluuntur.

NIMIVS ſim, ſi ſingula proſequi velim, qui Romanis Pontificibus hæretici noſtri temporis obijciunt, quorum vnus, vt initio huius diſputationis monui, eſt omnium ſcopus labefactare Sancti Rom. Pontific. poteſtatem. Quare ne extra Chorum canere videar, ea ſolum attingam, quæ videntur oſtendere Concilium eſſe ſupra Papã, neque omnia complecti volo, ſed præcipua, & quæ iuſtam explicationem poſtulare videntur. Primo vrgere Aduerſarij ſolent quod ait Chriſtus Dominus Matth. 18. Si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipſum ſolum. Si te audierit, lucratus es fratrem tuum, ſi autem te non audierit, adhibe tecum vnum vel duos, vt in ore duorum vel trium teſtium ſtet omne verbum. Quod ſi non audierit eos, dic Eccleſiæ, ſi autem non audierit Eccleſiam, ſit tibi ſicut Ethnicus, & Publicanus. Sed Papa eſt etiam frater noſter cum ſit Chriſtianus, & nobiſcum dicere debet Pater noſter, qui es in cælis. Poteſt igitur etiam Papa vocari ad iudicium Eccleſiæ, & ab ea iudicari, & puniri. Concilium repræſentat totam Eccleſiam, Ergo Concilium poteſt punire Papam. Reſpondeo cum S. Chryſoſtomo, Euthimio hoc ipſo loco, Innocentio Tertio, c. nouit. extra de iudicijs. per Eccleſiam intelligi Epiſcopum, & ſenſum eſſe, dic Eccleſiæ, ideſt dic Epiſcopo, in quo dicitur eſſe Eccleſia, vt docet S. Cypria. lib. 4. Epiſt. 9. ad Florentium. S. Athanaſ. Epiſtola de Synodis, & in Epiſtola ad Epiſcopos Aphricæ, quique appellatur Eccleſia apud S. Auguſt. lib. 1. contra Donatiſtas c. 18. lib. 2. c. 4. lib. 4. c. 6. Gelaſium in Epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ, Gregorium lib. 1. Epiſt. 24. ea ratione, qua Magiſtratus, qui Rempublicam gerunt, dicuntur Reſpublica, & quod à Magiſtratu fit, dicitur à Republica factum. Ipſa verba Euangelij hanc interpretationem poſtulant, & Eccleſia Catholica ſemper in hoc ſenſu verba hæc accepit, & contextus Euang. hunc ſenſum requirit: quia illi Eccleſiæ præcipit Chriſtus delicta fratrum deferri, cui ſtatim dixit, Quæcumque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in Cælo. Hoc autem ſolis Apoſtolis, & ijs, qui in Apoſtolorum locum

cum

Digitized by Google

cum ſucceſſuri erant, hoc eſt Epiſcopis, qui excommunicare poſſunt, conuenit, non multitudini fidelium, quæ neque abſoluere poteſt, neque ligare. Conſuetudo Eccleſiæ in hunc ſenſum ſemper accepit verba iſta: quotidie enim Epiſcopo deferuntur, & ſemper Epiſcopo delati ſunt hi, de quibus Dominus ait, Dic Eccleſiæ. In quocunque igitur Epiſcopatu peccatores Epiſcopo deferendi ſunt, quod ſi Epiſcopus ipſe peccet, ad Eccleſiam ſuperiorem debet deferri, quæ ſupra talem Epiſcopum poteſtatem habeat, hoc eſt ad Archiepiſcopum, vel Primatem. Quod ſi delinquat ipſe primus, illum ad maiorem Eccleſiam deferre oportet, quæ ſupra illum obtineat poteſtatem, qualis eſt Pontifex Romanus, vel Concilium, cui præeſt ſummus Pontifex. Quod ſi ipſe ſummus Pontifex peccet, Dei iudicio relinquendus eſt, quia non eſt vlla ſuperior poteſtas, qua ille corripi poſſit. Recte Ennodius lib. de poteſtate Papæ, quem Concilium Romanum approbauit tanquam ſuum, ait, Aliorum hominũ cauſas Deus voluit per homines terminari, Sedis vero ipſius Præſulem ſuo reſeruauit iudicio. Et ſexta Synodus generalis act. 7. Romanus, inquit, Pontifex de omnibus Eccleſiarum Præſulibus iudicauit, de eo vero nemo vnquam iudicauit. Præterea c. 6. fuſius oſtendimus Pontificem Rom. à nemine iudicari poſſe. Ad neminem igitur deferri poteſt. Sanè quod nos de Pont. Romano aſſerimus, Aduerſarij conantur dicere de Concilio. Ridiculum enim eſſet, quando Chriſtus ait, Si peccauerit in te frater tuus, &c. intelligere, quando vnus aliquis peccauit, & non quando duo, tres, vel plures peccarunt. Comprehenduntur igitur hoc præcepto omnes, qui peccant, ſiue plures, ſiue pauciores ſint, ſiue vnus, ſiue multi. Quæro igitur ab iis, qui contendunt Concilium eſſe ſupra Papam, Si Concilium, ſiue Cætus Epiſcoporum peccet, cui deferri debet. Si reſpondeant, quemadmodum reſpondere coguntur, ad nullum poſſe deferri: quia in terris ſuperiorem non habet, non ægrè ferant, nos hoc ipſum de ſummo Pontif. aſſerere. Sed neque fuit neceſſe ſummum Pontificem ad vllum hominem deferre, qui aſſiſtente Spiritu ſancto ſibi, cum errare non poſſit, quatenus Papa eſt, nō debuit illum comprehendere hoc præceptum deferendi delinquentes ad Eccleſiam.

Inſtant adhuc aliqui hæc verba, dic Eccleſiæ, locutus eſt Chriſtus Sancto Petro, Ergo etiam Petrus, & eius ſucceſſores aliquando peccatores deferre debent ad Eccleſiam. Sanctus Gregorius reſpondet lib. 4. epiſt. 38. ad Ioannem Conſtantinop. Epiſcopum, ſuo etiam modo ſummum Pontifi. hoc implere præceptum, corripiendo

piendodelinquentes, primò priuatim, tum coram idoneis teſtibus, ac poſtremo dicendo Eccleſiæ, hoc eſt excommunicando. Addo hoc totum probare debere interdum Pontific. conuocare Concilia in grauioribus cauſis, & peccare ſi id non faciat, ſicut adhibere debet Epiſcopos in partē ſollicitudinis paſtoralis, quod niſi faciat, peccat. Sed non oſtendit Concilium eſſe ſupra Papam. Denique hæc verba fuerunt dicta tanquam priuatæ perſonæ, non tanquam ſummo Pōtifici. Nam ſi dicta fuiſſent S. Petro tanquam ſummo Pontifici, ſoli ſummi Pontifices tenerentur hoc ſeruare præceptum de fraterna correptione, quod eſt contra omnes Græcos, & Latinos interpretes, contra omnes Theologos, Scholaſticos, & Summiſtas. His igitur verbis loquebatur S. Petro Chriſtus, qui deferre debebat Eccleſiæ, & excommunicare tanquam Pontifex debet peccatores, facere extra Eccleſiam, & excommunicare, debet declarare delinquentes, & eos, qui delati ſunt, tanquam ethnicos eſſe, & publicanos. Hæc verba ergo non fuerunt dicta Petro tanquam Pontifici, ſed tanquam priuatæ perſonæ.

Secundo, Qui volunt Concilij auctoritatem eſſe ſupra Papam, ita argumentantur. Papa eſt membrum Eccleſiæ, omne membrum eſt minus ſuo totò, quare ſi putridum ſit, ſi totum corpus inficiat abſcindi debet, & amputari: quia de iure naturæ eſt, vt vnū abſcindatur membrum, vt totum ſaluetur corpus, et vt minus malum eligatur, ad maius euitandum. Reſpondeo, Primo hoc argumento nō poſſe vti, niſi eos qui nō credunt Chriſtum fuiſſe exauditum pro ſua reuerentia, quando orauit pro Sancto Petro, vt non deficeret fides eius. Qui enim Chriſtum tunc à Patre fuiſſe exauditum ſciunt Pontificem non poſſe putridum eſſe membrū, quod alia inficiat, hoc eſt non poſſe doctrinam prauam docere, nō poſſe in fide errare, nec in doctrina morum. Quomodo namque poteſt putridum eſſe membrum, quod alia inficiat ille, cui Chriſtus ait, Confirma fratres tuos? Qui alios ſanare debet, non poteſt membrum eſſe alia inficiens membra. Dices, Papa poteſt malos habere mores, poteſt mortaliter peccare, &c. Poteſt igitur membrum putridum eſſe. Reſpondeo, non abſcindi ſemper membra quoties aliquo morbo laborant, ſed quando corpus inficiunt. Hæ autem ægritudines ipſi tantum Pontifici nocent, nō Eccleſiæ vniuerſali, neque Religioni Chriſtianæ, vel ſi aliquod incommodum Religioni afferunt, non eſt tam graue damnum, vt neceſſe ſit principale, & nobiliſſimum abſcindere membrum. Reſpondeo ſecundo, Hoc ipſum argumentum ſoluendum eſt etiam ad-

uerſarijs, quia Concilium eſt pars Eccleſiæ, & Eccleſiæ repręſentatiuè tantum, non eſt tota Eccleſia, ſi ergo membrum minus eſt ſuo toto, ergo Concilium ſubeſſe debet Eccleſiæ, & ab Eccleſia iudicari. Quare quiquid aduerſarij reſpondebunt, licebit & nobis pro ſuprema poteſtate Papæ, reſpondere.

Tertio, Omnis potētia agendi principalius conuenit toti, quàm partibus. Principalius homo dicitur videre, quàm oculus. Eccleſia eſt totum corpus, Summus Pontifex eſt pars quædam, & inſtrumentum huius corporis, Poteſtas ergo agendi principalius Eccleſiæ conuenit quàm Papæ. Reſpondeo, hoc argumētum ſoluendum eſſe etiam ipſis aduerſarijs. Concilium enim non eſt tota Eccleſia, ſed pars quædam. Quare ſi poteſtàs agendi principalius conuenit toti, quàm partibus, non poteſt Concilio conuenire. Quod igitur iſti reſpondebunt pro Concilio, reſpōdere etiam nos poſſumus pro Summo Pontifice. Reſpondeo ſecundo, Eccleſiam eſſe vnum corpus moraliter, non naturali. In corpore morali falſa eſt illa, maior potentia principalius eſt in toto, quàm in parte: principalius eſt in Deo poteſtas, quàm in omnibus alijs creaturis, principalius in Chriſto, quàm in omnibus hominibus, principalius in Rege, quàm in omnibus alijs magiſtratibus.

Quarto, Argumentum magis ad rem deſumitur ex hiſtoria Eccleſiaſtica. Marcellinus Pontifex accuſatus quod Idolis thus adhibuiſſet, in Concilio Senueſſano, damnatus fuit in Concilio, & depoſitus. Reſpondeo, Concilium in cauſa Marcellini Pontificis, reſpondiſſe, Prima ſedes à nemine iudicatur, tu reus, tu iudex, noli à nobis iudicari. Sed poſtquam Marcellinus ſponte pro peccato, quod patrarat, pęnitentia ductus ſe abdicauit pontificatu, fuit à Concilio iudicatus, non inuitus, ſed libens, & volens, neque vlla cauſa eſt, cur aduerſarij hoc exemplo exultent, dicentes, Romanum Pontif. poſſe à fide deficere, quia nō negamus Pontificem Rom. poſſe peccare, ſed negamus illum poſſe docere prauam doctrinam, aut etiam diſcredere dogmata fidei. Marcellinus timore compulſus thus idolis exhibuit, ſed mente à fide non receſſit, ſed propter hoc peccatum potuit ſe pontificatu abdicare, & ab Epiſcopis, quos grauiſſimè ſcandalizauerat, petere iuſtam pęnam. Legendus eſt Nicolaus Primus in Epiſtola ad Michaelem Imper. & Iacobatius lib. 9. de Concilio. ar. 1.

Quintum argumentum cui aduerſarij plurimum tribuunt, deſumitur ex Conſtantienſi Concilio. Nam Concilium illud ſeſſ. 4. definit Concilium generale habere immediatam à Chriſto auctoritatem,

Digitized by Google

ctoritatem, cui omnes obedire teneantur, etiam ſi Papalis exiſtāt dignitatis. Vel ergo Concilium hoc eſt à Pont. Romano approbatum, vel non, vel eſt legitimum, vel non. Si legitimum, & approbatum eſt, de fide etiam eſt Concilium ſupra Papam eſſe. Si illegitimum, & reprobatum non potuit doponere Ioannem Vigeſimumtertium; Gregorium Decimumſecundum, nec Benedictum Decimumtertium, neque eligere potuit Martinum Quintum. Si Martinus Quintus non fuit legitimè electus, nec verus Papa, nullus Papa fuit verus Papa poſtea in Eccleſia, quia omnes ſucceſſerunt Martino. Reſpondeo, Concilium Conſtant. ex parte eſſe approbatum, & legitimum, & ex parte reprobatum: quia Concilium ab approbatione Pontificis dependet, & hic aliqua decreta approbare poteſt, alijs reprobatis, nihil mirum ſi vnum, & idem Concilium in quibuſdam eſt legitimum, in alijs vero minimè. Multa enim Concilia ex parte ſunt probata, ex parte autem reprobata. Concilium Calced. in eo quod contra voluntatem Leonis decreuit, ſ. poſt Epiſcopum Rom. primum locum deberi Epiſcopo Conſtantinopolitano, vt ſupra retulimus, diu non habuit auctoritatem, in alijs vero à Leone cōfirmatum fuit Concilium igitur Conſtantienſe quando elegit Martinum Quintum, legitimum fuit. Ceſſerunt enim iuri ſuo Ioan. XXIII. & Gregorius XII. & conſenſerunt electioni Martini, vt videre eſt ſeſſ. 12. & 14. Cui conſenſit etiam Clemens ſucceſſor Benedict. XIII. Ita vt nulla poſſit eſſe de Martino controuerſia. At quod Concilium decreuit illud eſſe ſupra Papam, decreuit repugnantibus Ioanne XXIII. Greg. XII. & Benedicto XIII. nec omnes Epiſcopi, qui obediebant Gregorio, & Benedicto, reſtiterunt huic definitioni, nec à ſequentibus Pontificibus confirmatum hoc decretum fuit, ſed in Concilio Florentino, & Lateranenſi reprobatum, vt relatum fuit ſupra. Quamuis ergo electio Martini legitima fuerit, decretum tamen factum Seſſ. 4. nullum cenſeri debet, & inualidum. Obijciet aliquis Martinus V. Seſſ. vltima confirmauit omnia decreta fidei ab hoc Concilio edita, hoc decretum ad fidem pertinet, ergo ſi Martinus fuit legitimus Pontifex, decretum hoc approbatum fuit. Reſpondeo, Martinum diſertis verbis aſſerere ſe ſolum ea fidei decreta confirmare, quæ conciliariter facta fuerant. Conſtat hoc decretum factum fuiſſe repugnantibus Pontificibus, qui tunc ſedebant, ſine vllo examine. Non continetur ergo ſub approbatione dicti Martini Quinti. Præterea Martinus ea ſolum approbat, quæ fuerunt decreta contra Ioannem Huſs. &

Digitized by Google

Ioan. Vviclef, nullam huius decreti mentionem facit. Reſpondeo ſecundo cum Turrecremata, Campeggio Sandero, alijſq. doctiſſimis viris, Concilium Conſtãtienſe, quando decreuit Concilium eſſe ſupra Papam locutum eſſe de ſchiſmatico præſumpto, & non legitimè electo, non de vero & indubitato Papa, quem nos oſtendimus eſſe ſupra Concilium. Nam cum eo tempore tres eſſent Pontifices, Ioan. XXIII. Gregor. XII. & Benedictus XIII. ea controuerſia agitabatur, An Concilium eſſet ſupra Papam dubium in eo igitur ſenſu loqui debuit Concilium in quo eo tempore hæc quæſtio agitabatur, in quo ſenſu decretum hoc nihil facit contra ea, quæ hactenus docuimus. Dices, Concilium Lateranum ſub Leone Decimo, vt ſupra retulimus, definiuit contra Concilium Conſtantienſem, quando definiuit Papam eſſe ſupra Concilia, ergo Concil. Conſtan. definiuit Concilia eſſe ſupra Papam verum. Reſpondeo, quia Concil. Conſtant. quod determinauit Concilium eſſe ſupra Papam, intelligi poterat tam de vero Papa, quàm de Papa præſumpto, vel intruſo, Concilium Lateranenſe ne vllum deciperet Concilium Conſtantienſe, definiuit Papam verum eſſe ſupra Concilia. Ex quibus colligere poſſumus quam ſit ſine vllo fundamento eorum ſententia, qui dicunt Concilium ſupra Papam eſſe. Præcipuum enim eorum firmamentum eſt decretum Concilij Conſtant. quod decretum illius Concilij nec eſt validum, nec intelligi poteſt de vero Papa. Ergo ſine fundamento vllo eſt eorum ſententia.

Sextum argumentum petitur à Concilio Baſileenſe indictum à Martino Quinto vt legere eſt ſeſſ. 1. & poſtea declaratum ab Eugenio Quarto ſeſſ. 16. confirmatum à Nicolao Quinto quod ſeſſ. 33. definiuit de fide Catholica credendum eſſe Concilium eſſe ſupra Papam.

Reſpondeo, Concilium Baſileenſe legitime fuiſſe inchoatum, ſed receſſiſſe poſtea ab obedientia Eugenij Quarti & à ſuo Capite, à quo fuerat conuocatum. Et quando definiuit fide credendum eſſe Concilium ſupra Papam, non fuiſſe legitimum, quod omnes fatentur Catholici. Nam hoc Concilium priuauit Eugenium Pontificatu, & creauit Felicem Antipapam. Sed vniuerſa Eccleſia ſemper habuit Eugenium pro vero Papa, Felicem vero pro Antipapa. Immo ipſi Epiſcopi Concilij Baſileenſis, qui Lauſaniam tranſtulerant Concilium vnà cum Felice quem elegerant in Pontificem Nicolao Quinto Eugenij ſucceſſori ceſſerunt, ac confeſſi ſunt acta ſua omnia nulla fuiſſe, & irrita, vt patet ex Bul-

la

la Nicolai Quinti, quæ extat in fine illius Concilij, & ex Concil. Laterano ſub Leone Decimo quod ſeſſ. 11. appellat Conciliabulum ſchiſmaticorum. Quod vero additur confirmata fuiſſe acta Concilij Baſileenſis à Nicolao Quinto falſiſſimum eſt. Nicolaus enim vt quiſque videre poteſt in eius Bulla citata, nihil aliud confirmauit niſi beneficia in eo Concilio collata, & eccleſiaſticas cenſuras, decretum vero citatum reprobauit Eugenius Quartus vt legimus in ſeſſ. 38. eiuſdem Concilij. reprobauerunt omnes Pontifices & Concilia, quæ poſtea celebrata fuerunt.

Septimum, Si Pontifex eſſet ſupra Concilium, haberetque ſupremam poteſtatem, nemo poſſet iudicare cauſas à Pontif. Romano determinatas, at cauſa iudicata à Melchiade Papa, rurſus cognita fuit ab Epiſcopo Arelatenſi, vt ſcribit S. Auguſt. Epiſt. 162. ad Glorium, & Eleuſium, vbi addit S. Auguſtinus, Ecce putemus illos Epiſcopos, qui Romæ iudicauerunt non bonos iudices fuiſſe, reſtabat adhuc plenarium Eccleſiæ Concilium, vbi etiam cum ipſis iudicibus cauſa poſſet agitari, vt ſi male iudicaſſe conuicti eſſent, eorum ſententiæ ſoluerentur. &c. Reſpondeo, mirum eſſe quod audeant aduerſarij hanc Diui Auguſt. Epiſtolam proferre, quæ tota eſt pro auctoritate Summi Pontificis ſupra Concilium. Nam de ſententia Melchiadis Papæ ſic ſcribit S. Auguſt. Qualis ipſius Beati Melchiadis vltimata eſt prolata ſententia, quàm innocens, quàm integra, quàm prouida, atque pacifica, qua neque collegas, in quibus nihil conſtiterant, de collegio ſuo auſus eſt remouere, & Donato ſolo, quem totius mali Principem inuenerat maxime culpato ſanitatis recuperandæ, optionem liberam cæteris fecit. & infra. O virum optimum, o filium Chriſtianæ pacis, o patrem Chriſtianæ plebis. &c.

Quamobrem vt omnibus nota ſit mens S. Auguſtini in verbis illis citatis, ſciendum eſt. Cum Donatus, & Donatiſtæ ſe à communione aliorum Epiſcoporum ſeparaſſent, cęperunt agere contra Cecilianum Epiſcopum Carthag. coactoq. Concilio per Secundum Tigitanum Epiſcopũ Aphricæ Primatem, in quo fuit etiam ipſe Cecilianus, diſcuſaq. diligenter cauſa, abſolutus fuit Cecilianus, & ſuæ Sedi reſtitutus, Sed ſecundus rurſus conuocato Concilio 70. Epiſcoporum Carthagine, damnauit Cecilianum, & ordinauit Mauricium Epiſcopum Carthag. quod Concilium S. Auguſtinus vocat peruerſum, atq. nepharium. Cũ itaq. Epiſcopi Aphricani ita inter ſe diſſiderent, alijſque dicerent non potuiſſe in Concilio Carthag. damnari Cecilianum abſentem, qui in alio Concilio

lio præſens fuerat abſolutus, alij contenderent iure fuiſſe damnatum, cauſa propterea delata fuit ad Melchiadem Pontificem Romanum. Venerunt Romam Cecilianus, & alij Epiſcopi contrariæ partis. At Melchiades coacto Concilio Epiſcoporum, atque audito Ceciliano, & ijs, qui aduerſus Cecilianum agebant, vltimatam protulit ſententiam, qua damnato Donato, abſoluit Cecilianum. id Donatiſtæ indignè ferentes, Melchiadis iudicium, cauſamque apud Imperatorem agere cęperunt, qui ne miſciret ſe cauſis eccleſiaſticis, dedit illis inquit Auguſt. aliud Arelatenſe judicium, aliorum ſcilicet Epiſcoporum, non quia neceſſe fuerat, ſed eorum peruerſitatibus cedens, & omnino cupiens tantam impudentiam cohibere: neq. enim auſus eſt Imperator Chriſtianus ſic eorum tumultuoſas, ac fallaces querelas ſuſcipere, vt de iudicio Epiſcoporum, qui Romæ ſederant ipſe iudicaret, ſed alios Epiſcopos dedit, à quibus tamen illi ad ipſum rurſus Imperatorem prouocare maluerunt. &c. Ecce tibi iudicium Arelatenſe, quod aduerſarij proferre audent contra ſupremam Papæ auctoritatem. Primo non ab Eccleſiaſticis, ſed ab Imperatore cauſa Donatiſtarum Concilio Arelatenſi cōmiſſa iterum fuit diſcutienda. Secundo non fuit hæc cauſa in Arelaten. Concilio rurſus examinata, vt S. Auguſt. teſtatur, Quia neceſſe erat, ſed ad magis conuincēdam Donatiſtarum peruicaciam. Tertio non fuit hæc cauſa cognita ab Epiſcopo Arelatenſi, ſed à Concilio Arelatenſi, auctoritate Melchiadis Papæ coacto. Quarto neq; Arelaten. Concilium recognouit cauſam à Romano Pont. iudicatam, ſed cauſam à Concilio Romano iudicatam. Quare non oſtendit hęc ratio Concilium eſſe ſupra Pontificem Romanum, ſed vnum Concilium eſſe ſupra Concilium.

Octauo Sancti Leonis Epiſtolam quandam, quam Concilio Calcedonen. ſcripſit, multi Epiſcopi examinarunt vt refert Euagrius lib. 2 c. 8. & colligitur ex Epiſtola 63. S. Leonis, qua gloriatur Epiſtolam ſuam à Concilio fuiſſe approbatam. Si Concilium inquiunt non eſſet ſupra Pontificem, non poſſet eius litteras approbare. Reſpondeo. Sanctum Leonem non ſcripſiſſe illam Epiſtolam tanquam definitiuam ſententiam, ſed vt exploraret Concilij ſententiam, cum autem Concilium cum Papa conſentiret, editum poſtea fuit in Concilio decretum nomine Pontificis, vt quiſque videre poteſt.

Nono, In eodem Calcedon. Concilio Can 9. & 17. ſtatuitur, vt ſi Clericus cauſam habeat aduerſus alium Clericum, ab Epiſcopo ſuo audiatur: ſi autem aduerſus Epiſcopum, ab Archiepiſcopo: ſi aduer-

Digitized by Google

aduerſus Archiepiſcopum, à Primate Diœceſeos, vel ab Epiſcopo Conſtantinopolitano iudicetur. Iam verò ſi Papa eſſet ſupremus Iudex Eccleſiaſticus, non reſeruaretur ſupremum iudicium Epiſcopo Conſtantinopolitano. Sed ſicut licet Epiſcopo ad Archiepiſcopum prouocare, ab Archiepiſcopo ad Primatem, à Primate ad Epiſcopum Conſtant. ita liceret ab ipſo Epiſcopo Conſtant. ad Pontificem Romanum appellare.

Suppoſuit igitur Calcedon. Concilium Papam non habere ſupremam poteſtatem. Reſpondeo, Primo hos Canones fuiſſe editos abſentibus Sedis Apoſtolicæ Legatis, vt Liberatus ſcribit in Breuiario. c. 12. Ideo S. Leo Epiſtola 59. ad Concilium Calcedon. ait, ſe confirmaſſe ſolum illud Concilium quoad explicationem fidei, non quo ad alia decreta, Primatuique Epiſcopi Conſtant. ſemper reſtitit S. Leo, vt eſt videre in eius Epiſtolis, in quibus defendit ſemper Conſtitutionem Concilij Nicæni, qua declaratur prima Sedes Alexandrina poſt Romanam, ſecunda Antiochena. Reſpondeo ſecundo. Quando his decretis dicitur licere ab Archiepiſcopo appellare ad Primatem Diœceſeos, vel Epiſcopum Conſtantin. per Primatem Diœceſeos intelligi Romanum Pontificem, qui primus eſt omnium Diœceſum, & ſuper omnes Diœceſeos, vt fuſius oſtẽdit Nicolaus Primus, in Epiſtola ad Michaelem Imperatorem. Legatur Franciſcus Turrianus lib. 3. aduerſus Centuriatores pro Epiſtolis Pontificum, c. 4. qui euidẽter oſtendit per Primatem Diœceſeos nullum alium poſſe intelligi, niſi Romanum Pont. & ſenſum eſſe, ſi quis aduerſus Archiepiſcopum habeat querelam, adeat Primatem, qui eſt ſupra omnes Diœceſeos, hoc eſt Pontificem Rom. aut ſi adire non vult Pontif. Rom. adeat Epiſcopum Conſtant. Non dicit Concilium à Romano Pontif. licere appellare ad Epiſcopũ Conſtan. ſed ab Archiepiſcopo licere prouocare, aut ad Epiſcopum Conſtant. aut ad Rom. Pontificem: ijs nimirum qui Epiſcopo Conſt. ſubiecti ſunt. Reſpondeo tertio. Conſuetudinem, quæ eſt optima legum interpres docere hunc Canonem loqui ſolum de ijs, qui Epiſcopo Conſtan. ſubditi ſunt. Nam ex toto Oriente nullus vnquam ad Epiſcopum Conſtan. appellauit, qui ſubditus eſſet Antiocheno, vel Alexandrino Patriarchæ, vel à Romano Pontifice nullus vnquam appellauit ad Epiſcopum Conſtantinopolitanum. Reſpondeo quarto. Quamuis Cõcilium diceret ex qualibet mundi parte licere ad Epiſcopum Conſtant. appellare, non tamen docere ab Epiſcopo Conſtantin. non licere ad Romanum Pontif. appellare. Ideoque non decernere ſupre-

mam

mam poteſtatem Epiſcopo Conſtantin. ſed hanc eſſe penes Pontificem Romanum, iuxta decreta Concilij Nicæni, Sardicenſis, & aliorum. Ne igitur hoc Concilium Nicæno repugnet, nec Sardicenſi, ita intelligendum eſt.

CAPVT XIII.

An Concilium in cauſa hæreſis ſit ſupra Papam?

QVONIAM in cauſa hæreſis aduerſarij maxime volunt Concilium eſſe ſupra Papam, diſcutiendum accuratè hoc loco duximus, vtrum propter hæreſim ſummus Pontifex à Concilio iudicari, ac deponi poſſit. De qua re diſputant Iacobus Cardinalis Iacobutius lib. 9. de Concilio. ar. 1. Aluarus Pelag. lib. 1. de Planctu Eccleſiæ, c. 6. & 34. Armilla in Summa, tit. Papa. Palud. lib. de poteſtate Papæ. Card. de Turrecremata Summa de Eccleſia lib. 2. c. 93. 97. 102. & lib. 4. p. 2. cap. 18. 20. Caietanus tract. de auctoritate Papæ, & Concilij à cap. 24. Auguſtinus Triumphus lib. de poteſt. Eccleſiæ. q. 5. ar. 1. Alphonſus à Caſtro lib. 2. de iuſta hæreticorum punitione c. 23. Dominic. Bagnes 22. q. 1. ar. 10. dub. 2. concl. 2. Albertus Pighius lib. 4. Hierarch. Eccleſiaſt. c. 8. Card. Bellar. lib. 2. de Romano Pōt. c. 30. Aegidius ad c. eiectionē diſt. 79. ad c. nunc autē diſt. 21. Alij Canoniſtæ diſt. 40. c. Si Papa. diſt. 20. c. Anaſtaſius diſt. 21. c. nūc autem diſt. 79. c. Eiectionem, c. in fidei de hereticis in ſexto, in qua diſputatione vnum ſupponitur, & alterū quæritur. Supponitur Pontificē poſſe eſſe hereticum, da qua re litigant Theologi; multi enim negant Pontificem poſſe hæreticum eſſe. Alij aiunt Papam tanquam publicam perſonam dando toti populo Chriſtiano fidei decreta, morumque præcepta, errare non poſſe, tanquam priuatam perſonam poſſe errare etiam in fide. Poſito ergo quod Pontifex tanquam priuata perſona poſſit eſſe hæreticus, Quæritur Vtrum Cōcilium in cauſa hæreſis ſit ſupra Papam, ita vt illum poſſit punire deponere, & damnare. Quod quæſitum, quia plures continet difficultates, vt certa ab incertis ſecernamus.

Notandum eſt primo; Papam dupliciter poſſe hæreticum eſſe, (ſi tamen poteſt eſſe) vel occultè vel publicè & notoriè. Quod delictum dicatur notorium, à Iuriſconſultis petendum eſt, quorum

rum

rum placita accuratè ſatis recenſet Iacobus Menochius lib. 2. de arbit. iud. cauſ. cenſur. 2. caſ. 166. Iacobatius loco citato §. ponit vero. & Aegidius diſt. 21. c. nunc autem. aiunt ſi Papa inciderit in hæreſim iam damnatam, & correctus, ac monitus cõtemnat admonitionẽ, nolitq. reſipiſcere, eſſe notoriè hæreticum. per c. Excommunicamus. §. Qui autem. de hæreticis. Secundo Hoſtienſis Gloſ. in d. c. excommunicamus, §. qui autem. Iacobatius, & Aegidius vbi ſupra. Alex. diſt. 21. c. nunc autem. Quando Papa in publico Conciſtorio errorem ſuum prædicauit, aut defendit, exiſtimant eſſe notoriè hęreticũ, per c. Accuſatus. de hæreticis in ſexto, c. de euidentia. de accuſat. c. excommunicamus. de hæreticis. Tertio idem Iacobat. dicit eſſe notoriè hæreticum Papam, quando ante pontificatum damnatus fuit per publicam ſententiã de hæreſi, & factus Papa perſiſtit in ſuo errore: quia ſententia facit delictũ notorium. l. emptorem, ff. de act. empt. Hoſtienſis. in c. excõmunicamus de hæreticis. Quarto Alexander diſt. 21. c. nunc autẽ. addit notoriè Papam hæreticum eſſe, quando in iudicio confeſſus eſt, vel conuictus fuit de hæreſi. per ea quæ docet Innocẽtius. in c. cum ſpeciali. §. porro. de appellat. in c. verba. de cohabit. clericorum, & mulierum. in c. quoniam. in c. cõſtitutus. de filijs Preſbyterorũ. Quinto Ioannes Andreas, Archid. c. in fidei. de hæret. in ſexto, dicunt Papam eſſe manifeſtè hæreticum, quoties id probari poteſt in iudicio. Quot autem teſtes requirantur in iudicio Papæ, docet Alphonſus à Caſtro lib. 2. de iuſta hæreticorum punitione. c. 23. Aluarus lib. 2. de Planctu Eccleſiæ. c. 10. Auguſt. Triumphus lib. de poteſt. Eccleſiæ. q. 5. ar. 5. Iuriſperiti in c. Præſul. 2. q. 5. de qua re nos infra.

Notandum ſecundo, non quemlibet, qui errorem aliquem habet circa ea quæ fidei ſunt, hæreticũ eſſe. Quare S. Aug. epiſt. 162. & refertur cauſa 24. q. 3. c. dixit Apoſtolus. qui ſententiam ſuam, inquit, quamuis falſam, atque peruerſam, nulla pertinaci animoſitate defendunt, præſertim quam non audacia ſuæ præſumptionis pepererunt, ſed à ſeductis, atque in errorem lapſis parentibus acceperunt, quærunt autem cauſa ſollicitudine veritatem, corrigi parati cum inuenerint, nequaquam ſunt inter hęreticos deputandi. & D. Thom. 2. 2. q. 11. ar. 2. ad 3. & in 4. diſt. 13. q. 2. ar. 1. in c. & de malo q. 8. ar. 10. ad 7. & in Epiſt. 1. ad Corinth. c. 11. lect. 4. initio. in c. 3. Epiſt. ad Titum lect. 2. circa med. Duo ait neceſſario requiri, vt quis ſit hæreticus. electionẽ. ſ. priuatæ diſciplinæ, ac pertinaciam. S. Thomam ſequuntur omnes Theologi in 4. diſt. 13. docentes ſine pertinacia nullum eſſe hæreticũ. Cum enim ſæpe fal-

lat obliuio, vt habemus c. licet. de conſt. in ſexto, & diſt. 23. c. præterea. Cauſa 30. q. 1. c. 1. Cum multa inconſideratè proferant homines, ille qui ſine pertinacia aliquid contra fidem dicit, non eſt cenſendus ex infidelitates potius locutus, quàm ex obliuione, inconſideratione, & inaduertentia. Ex qua doctrina optimè colligit Aegidius. diſt. 21. c. nunc autem, & Iacobatius loco citato, Papam, quamuis in fide erret, ſi paratus eſt corrigi, & in ſuo errore nõ eſt pertinax, non eſſe hæreticum. Propterea Innocentius Tertius in c. excommunicamus de hæreticis, non vult incurrere pænas hæreticis conſtitutas niſi illos, qui de ſuo errore admoniti, pertinaces fuerint reperti.

Notandum tertio. Quod ſi Papa incideret in hæreſim iã damnatam, vel incideret in hæreſim, quæ nõdum eſt damnata. Quæſtio hæc non eſt de Papa, qui tenet errorem, qui adhuc nõ eſt damnatus, ſed de Papa qui defendit hæreſim iam damnatam, verbi gratia, Dubitauit aliquis an in Chriſto ſit vna natura. Poſtea in Calcedonen. Concilio definitũ fuit, duas in Chriſto eſſe naturas, & commotus auctoritate Eccleſiæ receſſit ab illa ſententia, ſi fuiſſet electus Papa, non potuiſſet accuſari de hæreſi, neque damnari: tum quia non fuit pertinax, tum quia non tenuit errorem ab Eccleſia iam damnatum.

Notandum quarto. Ex his poſſe colligi verum huius controuerſiæ ſenſum. Non enim quærimus, An Concilium ſit ſupra Papam errantem in fide, ſed qui corrigi paratus eſt, quia certum eſt in tali caſu Concilium non eſſe ſupra Papam: quia ſi Cõcilium eſt ſupra Papam ſolum in caſu hæreſis, ille qui paratus eſt corrigi, qui pertinax non eſt, non eſt hæreticus, ergo in hoc caſu Concilium non eſt ſupra Papam. Non quærimus an Concilium ſit ſupra Papam defendentem opinionem, quæ non eſt adhuc damnata ab Eccleſia, eadem de cauſa. Non quærimus An Concilium ſit ſupra Papam, qui falſis teſtibus accuſatur de hæreſi, ſed re vera ipſe hæreticus non eſt, quia conſtat Concilium non habere poteſtatem ſupra Papam, niſi ſit hæreticus, hic verè non eſt hæreticus; quare rectè Iacobatius loco citato docet, ſi Concilium in tali caſu ferat ſententiam in Pontificem, tãquam erroneam non tranſire in rem iudicatam. l. penultima. ff. de iuſt. & iure. l. ingenuum, ff. de ſtatu hom. l. res iudicata. ff. de regul. iur. Non quærimus, An quando Pontifex occultè eſt hæreticus, à Concilio iudicari, & damnari poſſit: quia conſtat Concilium non poſſe de occultis iudicare. Sed quærimus An Papa notoriè hæreticus ſit ſubditus Concilio, ita vt à Concilio deponi poſſit, & priuari.

Notan-

Digitized by Google

Notandũ quinto. Plures teſtes requiri aduerſus Summum Pontificem, quàm aduerſus alios. Nam ſi in c. Præſul, cauſa 2. quęſt. in cauſa Epiſcoporum 72. in cauſa Cardinalium Presbiterorum 44. in cauſa Cardinal. Diaconorum 27. in cauſa Subdiaconi, Acolyti, Exorciſtæ, Lectoris, Oſtiarij ſeptem vt minimum teſtes requiruntur, Iure Auguſtin. Triumphus lib. de poteſt. Eccleſiæ q. 5. ar. 5. Alphonſus à Caſtro lib. 2. de iuſta hæret. punitione c. 23. Aluarus Pelagius lib. 2. de planctu Eccleſiæ c. 10. alijque Canoniſtæ in c. Præſul. citato colligunt plures teſtes requiri in cauſa Pontificis, quam in alijs.

Notandũ Sexto. Supponendam eſſe Communem doctrinam, quam tradit Aluarus Pelagius lib. 1. de planctu Eccl. c. 4. Auguſt. Triumph. lib. de poteſt. Eccleſiæ q. 5. ar. 4. Turrecremata lib. 2. Sũmæ de Eccleſia c. 97 & ſequentibus. Paludanus de poteſt. Papæ, Caietan. de auctoritate Papæ, & Concilij c. 26. 27. Armilla tit. Papa, Nullum Summum Pontificem propter aliud crimen deponi poſſe, niſi propter hæreſim. id quod expreſſum habemus. c. ſi Papa. diſt. 40. Si Papa, inquit, ſuæ & fraternæ ſalutis negligens depræhenditur, inutilis, & remiſſus in operibus ſuis, & inſuper à bono taciturnus, quod magis officit ſibi, & omnibus, nihilominus innumerabiles populos cateruatim ſecum ducit primo principio gehennæ cum ipſo plagis multis in æternum vapulaturus, huius culpas ipſum redarguere præſumit mortalium nullus, quia cunctos ipſe iudicaturus, à nemine eſt iudicandus, niſi depræhendatur à fide deuius, pro cuius perpetuo ſtatu vniuerſitas fidelium tanto inſtantius orat, quanto ſuam ſalutem poſt Deum ex illius incolumitate animaduertit propenſius pendere. & c. Præſul cauſa 2. q. 5. Nec Præſul. Summus à quoquam iudicabitur, quoniam ſcriptum eſt, non eſt diſcipulus ſuper magriſtrum: neque id obeſt Eccleſiæ, vel populo, quia Pontifex doctrina, & præceptis maximè, & præcipuè regit Eccleſiam, & fideles tenentur ſequi doctrinam, & inſtructionem Paſtoris, non vitam, nec actiones, iuxta illud, quod Chriſtus monuit. Super Cathedram Moyſis ſederunt Scribæ, & Phariſei, quæcumque dixerint vobis, ſeruate, & facite, ſecundum vero opera eorum nolite facere. A Deo igitur iudicandus eſt Pontifex, & eo grauius, quò magis tanquam Lucerna ſuper Candelabrum poſita, toti Eccleſiæ tenebatur exhibere lucis exempla: Cæterum ſi ſuo muneri deſit, dummodo ſanam doctrinam teneat, ab homine iudicari non debet. Vnde Aluarus Pelagius lib. 1. de planctu Eccleſiæ c. 34. cum docuiſſet Papam à nullo in terris poſſe iudicari, Ne dicas, inquit, aliquando Papa grauabit

Digitized by Google

aliquem, nec iuſtitia inuenietur ſuper terram, & ſic iuſtitia peribit; quia fateor poſſe contingere vt Papa agat contra iuſtitiam, vel peccet, (diſt. 40. c. ſi Papa. & cauſa 12. q. 2. c. nō liceat. cauſa 2. q 7. c. nos. §. & ſi.) & iuſtitiam aliquando deficere, ſed id non eſt mirum, quia multa diuino reſeruantur examini, quæ in hoc ſæculo remanent impunita. cauſa 6. q. 1. c. ſi omnia. Propterea nos quærimus in hoc Capitulo An in caſu hæreſis Concilium ſit ſupra Papam, ſupponentes in alijs cauſis numquam Pontificem ſubijci Concilio, ſicut hactenus probatum fuit. Nam quod ait Huguſio. diſt. 40. c. Si Papa. Quoties Papa ſcandalizat Eccleſiam, & admonitus non vult corrigi, eſſe hæreticum. quia 1. Regum c. 15. & refertur diſt. 81. c. ſi quis. Peccatum ariolandi eſt non obedire, & ſcęlus idololatriæ non acquieſcere, nullius eſt momēti. Non enim omnis inobedientia eſt propriè idololatria, ſed eſt idololatria impropriè, & metaphoricè, hic agimus de infidelitate propria.

Notandum Septimo quoniam ſchiſma ferè ſemper annexum habet aliquem errorem circa fidem, vt docet S. Thomas 2. 2. q. 39. ar. 1. ad 3. S. Hieronymus ſuper illud Apoſtoli, hæreticū hominem deuita, exiſtimant multi, & graues ſanè Doctores Iacobatius lib. 9. de Concilio, ar. 1. §. item adde. Roſella, Gregorius de Valentia 22. diſput. 3. q. 15. puncto 3. Bagnes 2. 2. q. 49. art. 1. dub. 2. S. Tho. ibidem ar. 3. 4. ad 3. Silueſter verbo Schiſmatici nu. 30. Idem omnino iudicium eſſe de Papa ſchiſmatico, & hæretico. ita vt ſi Papa hæreticus ſubſit Concilio, idem dicendum ſit de ſchiſmatico. Pro qua re ſciendum eſt, hæreſim opponi fidei, ſchiſma vero charitati. Vnde S. Auguſt. lib. de fide, & Simbolo c. 10. inquit ſchimatici diſſenſionibus iniquis à fraterna charitate deſſiliunt, quamuis credant ea, quæ & nos credimus & lib. 2. de Baptiſmo contra Donatiſtas. Vos ergo, ait, quare ſeparatione ſacrilega pacis vinculum rumpitis? S. Chryſoſt. Homil. 11. in Epiſtola ad Epheſ. cum acriter contra ſchiſmaticos inuectus fuiſſet, concludit, dico, & obteſtor, Eccleſiam ſcindere non minus eſſe, quam in hæreſim incidere S. Hieron. in c. 3. Epiſt. ad Titum. Inter hæreſim ait, & ſchiſma hoc intereſſe arbitramur, quod hæreſis peruerſum dogma habet, ſchiſma propter Epiſcopalem diſſenſionem ab Eccleſia pariter ſeparat. & S. Thom. 2. 2. q. 49. ar. 1. ad 3. Hæreſis per ſe opponitur fidei, ſchiſma autē per ſe opponitur vnitati Eccleſiaſticæ charitatis; ſed quamuis initio ſchiſma poſſit eſſe ſine vllo errore in fide, in progreſſu tamen vt ſcribunt S. Thom. S. Hieron. locis citatis, nullum ſchiſma eſt, quod non ſibi aliquam hæreſim fingat, vt rectè ab Eccleſia receſſiſſe videatur. Quare omnis hæreticus ſimul eſt ſchiſma-

Digitized by Google

ſchiſmaticus, quia ſeparat ſe ab vnitate Eccleſiæ, ſed non omnis ſchiſmaticus eſt hæreticus: quia poteſt initio aliquod eſſe ſchiſma ſine vllo infidelitatis errore; Sed perfectum ſchiſma ſemper inuoluit aliquam hæreſim: propterea par eſt ratio de ſchiſmate ſtrictè ſumpto, & completo, & de hæreſi, ideſt, ſi Papa hæreticus ſubeſt Concilio, & ſchiſmaticus ſubeſt, quia ſchiſma ſtrictè acceptum includit etiam hæreſim, iuxta doctrinam S. Cypriani lib. 4. Epiſt. 2. vbi ait, etiã ſi Nouatianus fuiſſet verus, & legitimus Papa, tamen cecidiſſet è pontificatu, quia ſe ab vnitate Eccleſiæ ſeparauerat. An Papa poſſit eſſe ſchiſmaticus, legendus eſt Turrecremata lib. 4. Sum. de Eccleſia. c. 12. Caietanus 2. 2. q. 49. ar. 1. Bagnes 2. 2. q. 49. ar. 1. His explicatis.

Notandum octauo, Communem eſſe omnium Catholicorum doctrinam, Concilium neq; in cauſa hæreſis eſſe ſupra Papam, ſed Papam eo ipſo quod incidit in manifeſtam hæreſim, per ſe deſinere eſſe Papam, ſicut deſinit eſſe Catholicum, & membrum Eccleſiæ Catholicæ, & iure diuino priuari pontificatu, non à Concilio, non ab Eccleſia, vel ab vllo mortalium. Poſtquam autem è pontificatu cecidit, tunc ſubeſſe Cõcilio, & ab illo poſſe iudicari, & puniri. Quia, vt ait Glo. cauſa 12. q. 1. c. Scimus. Papa hoc ipſo quod hæreticus, eſt, minor eſt quolibet Catholico. Ideoq. Papam in nullo caſu poteſt ſubeſſe Cõcilio quandiu Papa eſt. Hæc eſt communis doctrina Iuriſconſultorum. Aegid. diſt. 79. c. electionem. vbi accuratè ſatis docet Papam hæreticum non damnari à Concilio, ſed eo ipſo quod labitur in hæreſim, diuinitus eſſe damnatũ, & præciſum ab Eccleſia per os Apoſtoli. Et ideo in nullo caſu imaginabili, & ex nulla cauſa poſſibili quantumcunque magna, Papam quandiu eſt verus Papa poſſe ab vllo mortalium deponi, aut iudicari. Idem docet diſt. 21. c. nunc autem. Idem docet Hugo. diſt. 19. c. Anaſtaſius. & diſt. 63. in Synodo. Bal. l. reſcripta. C. de precib. Imper. offer. dicit Papam à nemine cogi poſſe, etiam ſi dicatur hæreticus eſſe: & probat per c. qua traditione. diſt. 22. Albericus in Rubrica de hæreticis, in ea quæſtione, vtrũ hæreticus capi poſſit propria auctoritate. Alex. diſt. 21. c. Nunc autem. Archidiac. Ioan. Andreas, Felinus, & alij ad c. in fidei. de hæreticis. in 6. Rom. diſt. 21. c. Nunc autem. Abbas, Hoſtienſis, c. propoſuit. de cõceſſ. præbend. & c. cum veniſſem. de iudicijs. Rurſus eiuſdem Abbatis. c. graue. de præben. notab. vlt. Iacobatius lib. 9. de Concilio. ar. 1. Aluarus Pelagius de planctu Eccleſiæ lib. 1. c. 6. & 34. Petrus de Monte in ſua Monarchia in q. an Papa ſit maior Concilio. Theologorum item communis, Paludani tract. de poteſt. Papæ. Auguſt. Triumph. lib.

de

Digitized by Google

de poteſt. Eccleſiæ. q. 5. ar. 1. 3. 4. 6. 7. Turrecrem. lib. 2. Summæ de Eccleſia. c. 93. 97. 102. lib. 4. p. 2. c. 20. Alphonſi à Caſtro lib. 2. de iuſta hæretic. punitione. c. 23. Roſellus in quæſt. de hac re. Armilla in Summa verb. Papa. Dominici Soti in 4. diſt. 22. q. 2. ar. 2. Cani. lib. 4. de locis Theologicis c. 2. Gregor. de Valentia 2. 2. diſput. 15. q. 13. punc. 3. D. Tho. 2. 2. q. 49. ar. 3. Poteſtas, inquit, iuriſdictionis nõ immobiliter adhæret, vnde in ſchiſmaticis, & hæreticis non manet. Silueſtri, verbo Papa, num 4. verbo ſchiſmatici, num. 3. Vldrici in Summa Theologiæ lib. 6. tract. 4. c. 22. Valdenſis tomo 1. lib. 2. c. 9. & 11. Alberti Pighij lib. de Hierarchia Eccleſiaſtica, c. 8. Bellarm. lib. 1. de Romano Pont. c. 30. lib. 3. de Eccleſia c. 11. Ioãnis Driedonis lib. 4. de ſcripturis, & dogmatibus Eccleſiaſticis. c. 2. p. 2. ſent. 2. Vnus Caietanus in tract. de auctoritate Papæ, & Concilij, c. 20. 21. diſceſſit ab hac communi ſententia docens in cauſa hæreſis Papam deponi, & iudicari à Concilio. Caietanum ſecutus Domin. Bagnes.

Notandum octauo. Hanc doctrinam paulò aliter à quibuſdam explicari, qui aiunt Papam hæreticum non deponi à Concilio, ſed depoſitum iure diuino declarari, & ab alijs qui aiunt Concilium declarare Papam eſſe hæreticum, non eſſe depoſitum, quod iure diuino conſtat, nec admittunt l. de qua re. ff. de iudicijs, vel. c. cum Eccleſia. de cau. poſſ. & propr. in quibus dicitur, Iudex de qua re cognoſcit, de ea iudicare poteſt. In hoc caſu Pontif. Vnde Gloſſ. cauſ. 2. q. 7. c. ſicut laudabile. dicit, Cõcilium poſſe iudicare de Papa, ſed non damnare; & ab alijs, qui dicunt in Concilio debere Papam ſeipſum damnare, vt fecit Marcellinus ob ſcęlus idololatriæ, quod infelix commiſi, iudico me deponendum. Et pergens ad Diocletianum Imperatorem profeſſus eſt Chriſtianam Religionem, & martyrio coronatus. & negant in Papa habere locum l. 1. c. ne quis in ſua cauſa ſit iudex. & ab alijs qui dicunt Cõcilium non ferre ſententiam in Pontificem, ſed diuinam exequi ſententiam. Iacobatius lib. 9. de Concilio. ar. 1. §. nec obſtat. Sed omnes conueniunt Papam, quandiu Papa eſt, non poſſe à Concilio iudicari, damnari, nec deponi, ſed vbi per ſuſceptam hæreſim deſijt eſſe Papa. cauſ. 24. q. 1. c. Acutius. quia non eſt amplius Papa, ſed hæreticus, & quia hęreticus minor eſt quolibet Catholico, cauſ. 12. q. 1. c. Scimus. ſubeſſe Concilio, ab eoque iudicari poſſe, & puniri ſicut alij puniantur hæretici. His ita explicatis.

Dico, Primo ſi Papa poteſt eſſe hæreticus, eo ipſo quod ſit hæreticus, deſinere eſſe Papam, & illum cadere à pontificatu.

Primo, quia non poteſt eſſe Paſtor ille, quem oues fugere debẽt

neque

Digitized by Google

neque poteſt eſſe Prælatus iure diuino datus ille, quem fideles diuino iure iubãtur euictare, cui Aue prohibentur dicere. At catholici iubentur euitare hæreticos poſt vnam, & alteram admonitionem. Ad Titum c. 3. & S. Ioannes in ſua Epiſtola 2. dicit, ſi quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec Aue ei dixeritis.

Secundo, Chriſtus Filius Dei, quando conſtituit S. Petrum fundamentum Eccleſiaſtici ædificij, vt vidimus ſupra c. 4. illum conſtituit propter illuſtrem illam fidei confeſſionem, Tu es Chriſtus Filius Dei viui, & voluit auctoritatem Pontificum inniti fidei. S. Auguſt. lib de fide, & operibus c. 16. ſi Chtiſtus eſt fundamentum, proculdubio & fides Chriſti Papa propter hæreſim amiſit fidem, cui inſiſtit Papalis auctoritas, ergo eo ipſo deſinit eius pontificatus, & auctoritas Papalis.

Tertio, non poteſt eſſe caput Eccleſiæ, qui nõ eſt Eccleſia membrum, at hæreticus nõ eſt membrum Eccleſiæ. S. Aug. lib. de fide, & Simbolo c. 10. Hæreticus non pertinet ad Eccleſiam catholicam. Idem docet q. 11. in Math. lib. 2. de nuptijs, & concupiſcentijs, c. 31. non quia videntur Eccleſiæ Chriſti habere nomen, idcirco ad eius conſecrationem pertinent. libro 1. contra Epiſtolam Parm. c. 7. vocat Chriſtianos dealbatos. Idem docet Tertull. lib. de præſcriptionibus, Cyprianus lib. 1. epiſt. 6. S. Ambroſ. lib. 7. in Lucam c. 11. qua de cauſa S. Ioannes Apoſt. in Epiſt. 1. c. 2. Ex nobis inquit, exierunt quidam, qui non erant ex nobis. Implicat igitur contradictionem manifeſtam quod Papa ſit hæreticus, & caput Eccleſiæ Catholicæ.

Quarto, Sancti Patres docent hæreticos nihil habere poteſtatis, & iuris Eccleſiaſtici. S. Cyprianus lib. 2. Epiſt. 6. dicimus omnes omnino hæreticos, & ſchiſmaticos nihil habere poteſtatis, ac iuris. Idem ait lib. 2. Epiſt. 1. & refertur cauſa 6. q. 1. c. Nouatianus. Optatus lib. 1. contra Parm. negat hæreticos, & ſchiſmaticos habere claues regni Cœlorum. S. Ambroſ. libro de pęnitentia c. 2. & refertur diſt. 1. de pœnit. c. verbum Dei. Cum oſtendiſſet illum, qui non habet ius ſoluendi, neq; habere ligandi, concludit, Eccleſiæ, vtrumque licet, hæreſis neutrum habet. S. Auguſt. in Enchirid. c. 65. Hieronymus contra Luciferianos, Cæleſtinus Primus Papa Epiſtola ad Ioannem Antiochenum, quæ habetur in Concilio Epheſino tom. 1. c. 9. & in Epiſtola ad Clerum Conſtantin. dicit, Neſtorium, & eius Sectatores Epiſcopos, neminem potuiſſe excommunicare, vel iudicare eo tempore, quo cæperunt fidem Catholicam deſerere.

Quinto

Quinto, Auguſt. Sermone de Paſtoribus, explicãs illud Cantic. c. 1. paſce hædos tuos, ait, Manenti Petro dicitur Paſce oues meas, exeunti hæretico dicitur paſce hædos tuos. & in Epiſtola ad Vincent. Donatiſtam, inquit, explicans eadẽ verba paſce hædos tuos, Non ſicut Petrus, cui dicitur paſce oues meas in tabernaculis paſtorum, non in tabernaculis paſtoris, vbi vnus eſt grex, & vnus paſtor. Ita S. Auguſt. negat hæreticum eſſe poſſe paſtorem.

Sexto probatur ex ſimilitudinibus paſtoris, & hæretici. Pontifex enim vocatur Paſtor, hæreticus vero Lupus. Pontifex vocatur Pater familias, hæreticus autem fur, & latro. Impoſſibile eſt quod Lupus ſit Paſtor, fur ſit paterfamilias. Ergo & impoſſibile eſt vt hæreticus ſit Papa. Vltimo loco alia accedit ratio. Quæcumque peccata, quamuis grauia & enormia inficiunt Papam, & illum tamquam caput languidum reddunt, ſed non ſeparãt à ſuo corpore, at hæreſis publica ſeparat ab Eccleſia, ergo propter hæreſim Papa è pontificatu cadit. Nam prudentia rerum gerendarũ, ſcientia ſcripturarum, donum orationis, & id genus aliqua neceſſaria ſunt vt quis ſit bonus Papa, ſed fides neceſſaria eſt vt ſit Papa: qua de cauſa S. Auguſt. lib. 2. contra Epiſ. Petiliano c. 2. & 72. aduerſus Donatiſtas, qui Romani Pontif. mores carpebant, ſcribit, nihil cathedræ Sancti Petri obeſſe malos mores Pontificis, dummodo catholicam teneat fidem.

Dico, Secundo Papam qui occultè hæreticus eſt, nõ deſinere eſſe Papam, ſed è pontificatu cadere ſolũ vbi publicè hæreſim profitetur, vel perſequitur fidem catholicam. Ita Valdenſis tom. 1. lib. 2. c. 9. & 11. Driedo lib. de Eccleſiaſticis dogmatibus c. 2. p. 2. ſentent. 2. & 7. Canus lib. 4. de locis Theologicis c. 6. ad 12. Bellarminus lib. 3. de Eccleſia. c. 10. & 12. lib. 2. de Romano Pont. c. 30. Gregorius de Valentia 2. 2. q. 15. diſput. 3. punc. tertio.

Primo auctoritas Papalis data Sancto Petro non fundatur in ſola fide interna, ſed in profeſſione fidei maximè externa, vt notauit Gloſſ. in ea verba S. Matthæi, vbi S. Petrus Chriſto reſpondit, tu es Chriſtus Filius Dei viui, dictum illi fuit, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & Papa externa fidei profeſſione regit Eccleſiam, & paſcit oues Chriſti. Ergo quamdiu Papa externam retinet fidei profeſſionem, non deſinit eſſe Papa.

Secundo, Quamuis hæreticus occultus nõ retineat fidem internam, vnitur tamen cum veris fidelibus in vſu Sacramentorum, in vero Dei cultu, in externa fidei profeſſione, hoc eſt ſatis vt quis membrum Eccleſiæ cenſeatur, præter auctores citatos, docent Petrus à Soto in confeſſione catholica. c. de Eccleſia. c. de Conciliis.

& in

Digitized by Google

& in Apologia p.1.c.11. Hoſius Card.lib.3.contra Prologomena Brentij.Bellarminus lib.3.de Eccleſia.c.10.qui omnium acuratiſſimè id probat auctoritate Sanctorum Auguſt.Ambroſij,Gregorij, Hieronymi,Cypriani,Origenis, Chryſoſtomi. Sed vnica ratio id conuincit ſufficienter.Eccleſia eſt viſibilis,vt contra hæreticos noſtri temporis demonſtrarunt omnes Catholici.Si ad Eccleſiam ſoli pertinerent qui habent fidem internam,nō eſſet Eccleſia viſibilis, quia forma .i. fides,qua vniuntur in vnam Eccleſiam,non eſt ſenſibilis,ergo ad Eccleſiam pertinere debent omnes, qui fidem catholicam profitentur.Pontifex igitur,quandiu profitetur catholicam fidem,non deſinit eſſe membrum Eccleſiæ,neque caput.

Tertio omnes ſancti Patres,quos paulò ante citauimus & aſſerunt hæreticos non pertinere ad Eccleſiam,loquuntur de hæreticis manifeſtis, Pontifex ergo antequam ſit manifeſtus hæreticus, non deſinit eſſe Papa.

Quarto Epiſcopus propter hæreſim occultam, non deſinit ipſo facto eſſe Epiſcopus.Papa non eſt peioris conditionis quocunque Epiſcopo, ergo nec Papa propter occultā hæreſim non deſinit eſſe Papa.Cōſtat ex eo,quod ſi Epiſcopus occultè hæreticus non eſt verus Epiſcopus,nutaret auctoritas omnium Conciliorum. Cum enim in Concilio definiantur res fidei per plura ſuffragia, ſi vno, aut altero ſuffragio pars vna præualeat, cum poſſibile ſit vt vnus, aut alter Epiſco pus nō recte ſentiat de fide, nulla ſine dubio Cōcilij definitio eſſet. Si Epiſcopus,qui occulte eſt hæreticus,non eſt verè Epiſcopus,nec in Concilio ius habet ſuffragij.

Quinto, Chriſtus Dominus inſtituere debuit Eccleſiam maximè accommodatam captui hominum; multa autem incommoda ſequerentur, ſi hæreticus occultus ipſo facto deſineret eſſe Papa,cum nemo ſcire poſſit an Pontifex ex animo credat. Si hæreticus occultus non eſſet amplius Papa, vocarentur in dubium omnes eius leges, definitiones,ordinationes Epiſcoporum, & omnes actiones Papales.

Dico tertio, Concilium in cauſa hæreſis non eſſe ſupra Papam. Concluſio hæc euidenter deducitur ex iam dictis. Primo, Papa quandiu non eſt publicè hæreticus, non ſubeſt Concilio, vbi in manifeſtam hæreſim incidit, ipſo facto deſinit eſſe Papa, & ſubijcitur Concilio ſicut & cæteri, nunquam igitur Papa vt Papa ſubeſt Concilio.Secundo hæc eſt cōmunis doctrina Catholicorum, vt hactenus demonſtrauimus: Nam & ij, qui negant Papam eſſe poſſe hæreticum, & ij, qui dicunt poſſe hæreticum, ſed Concilium in eo caſu declarare illum amplius non eſſe Papam, & ij, qui aiunt

Concilium declarare Papam eſſe manifeſtè hęreticum, contendunt Papam, quandiu Papa eſt, non ſubijci Concilio. quin etiam Caietanus ipſe, qui ait Papam à Concilio poſſe deponi, negat adhuc Concilium eſſe ſupra Papam. Sicut enim ex eo, quod Cardinales eligunt Papam, non ideo ſequitur Collegium Cardinalium eſſe ſupra Papam: ita ex eo quod Concilium deponere poteſt Papam, negat Concilium ſupra Papam eſſe. Cardinales enim qui eligunt Pontificem, coniungunt Pontificatum cum tali perſona, non habent ius ſupra Pontificem. Ita Caietanus ait, Concilium ſeparare pontificatum à tali perſona, non habere poteſtatem ſupra Papam. Quare Caietanus etiam defendit aſſertionem noſtram, quamuis in re morali more ſuo metaphyſicas argutias venditare voluerit.

Dico quarto Papam, quandiu Papa eſt, non incurrere pœnas ab Eccleſia contra hæreticos conſtitutas: Nam leges omnes Eccleſiaſticæ aut latę ſunt à Concilio, aut à Papa, aut ab alijs Epiſcopis. Papa non ſubijcitur Concilio, non alijs Pontificibus, quia par in parem non habet poteſtatem, multo minus alijs Epiſcopis. Ergo nullis ligatur legibus Eccleſiaſticis. Diuino iure propter hæreſim pontificatu priuatur Papa, nō iure Eccleſiaſtico. Vbi vero deſijt eſſe Papa, & in ordinem redactus eſt, ſubijcitur legibus Eccleſiaſticis, ſicut cæteri, incurritque cenſuras & pœnas aduerſus hæreticos conſtitutas.

Dico quinto, vbi Papa iure diuino propter hæreſim ſemel pontificatu priuatus fuit, etiam ſi illum ſui erroris pœniteat, non recuperare ſuam dignitatem. ita Aegid. diſt. 21. c. Nunc autem. Iacobatius lib. 19. de Concilio. a. 1. & alij omnes: quia per pęnitentiam poteſt quidem redire ad fidem, & remiſſionem cōſequi peccatorum, ſed ad pontificatum, quem iam amiſit redire non poteſt, niſi per legitimam electionem. Sed quemadmodum nemo poteſt ſeipſum eligere in Papā, ita nullus Papatu priuatus, poteſt ſeipſum Papatui reſtituere, ſed rurſus ab ijs eligi debet, quorum ſuffragijs peragitur legitima Pontificum electio, vt ad Pontificiam reuertatur dignitatem. Dices, Marcellinus, qui thus idolis obtulit, retinuit ſuum Pontificatum, ergo Papa infidelis non amittit Pontificatum. Reſpondeo, Marcellinum ſacrificaſſe idolis metu mortis, ſed non amiſiſſe fidem, ideoque nec cecidiſſe è Pontificatu. Dices ſecundo, Liberius cum propter hæreſim Arianam è pontificatu cecidiſſet, atque eius loco Felix Secundus ſuffectus fuiſſet, mortuo Felice, ad ſuam redijt ſedem. Pontifex igitur per pœnitentiam, & abiurationem erroris, recuperat ſtatum ſuum. Reſpondeo, De

pon-

Digitized by Google

pontificatu Liberij, & Felicis magnam eſſe controuerſiam. Alij aiunt Liberium à Conſtant. relegatum, ceſſiſſe pontificatum Felici, quibus fauet Pontificale Romanum, quo Felix dicitur ordinatus petente Liberio. Alij negant Felicem ordinatum Papam, & contendunt fuiſſe ſolum Chorepiſcopum, & quaſi Vicarium Liberij. Alij exiſtimant Liberium diuturni exilij tędio victum, in Arianam hæreſim lapſum, & ex eo tempore Felicem fuiſſe verum Papam: deinde mortuo Felice, Liberium à ſuo errore reſipuiſſe, & à Clero Romano ſuæ ſedi reſtitutum. Alij denique dicunt Liberium Sirmij in Conciliabulo Arianorũ ſubſcripſiſſe ſententiam cõtra S. Athanaſium latam, & in communionem Epiſcopos Arianos recepiſſe, propterea per Orientales, & Occidentales Eccleſias peruulgatum fuit Liberium Arianæ hæreſi conſenſiſſe, & ideo à Sancto Hieronymo, Damaſo, Athanaſio, & alijs grauiſſimis viris habitum fuiſſe Arianum, ſed reuera illum nunquam præbuiſſe aſſenſum Arianorum errori. Eius ſanè ſinceram fidem laudat Damaſus in Epiſtola ad Epiſcopos Illyrij. S. Athanaſ. in vtraque Apologia, Ruffinus lib. 10. Hiſt. c. 22. Sulpitius lib. 2. Hiſt. Eccleſiaſt. c. 29. Sozomenus lib. 4. c. 10. Theodoret. lib. 2. c. 16. 17. Nicephorus lib. 9. c. 35. 36. 37. S. Ambroſ. lib. 3. de Virginibus ad Marcellinam ſororem. Sed quamcumque ex ijs ſententijs ſequamur, nunquam Liberius per pęnitentiam recuperauit pontificatum, ſed aut nunquam amiſit, vt ego credo, neque à fide defecit, aut noua Cleri Romani acclamatione Liberius redditus fuit ſuo pontificatui.

CAPVT XIIII.

Quo ſoluuntur alia quædam argumenta quibus aſtruitur auctoritas Concilij ſupra Papam.

ALIVD pręterea argumentum vrgere ſolent, qui volunt Concilium eſſe ſupra Papam, ex hiſtorijs petitum. Nam ſi Pontifex, aiunt, ſupremam haberet poteſtatem in Eccleſia, grauiter peccarent quicumque eius pręceptis, & diffinitionibus pertinaciter obſiſterent, Si enim Concilium eſt ſupra Papam, vere poſſet quis reſiſtere Pontifici, & Concilij iudicium expectare, eiuſque implorare auctoritatem: At ſi Papa eſt ſupra Concilium, nemo ſine graui errore poſſet ei pertinaciter reſiſtere, in re præſertim graui, & ad eius forum pertinẽ-

Digitized by Google

te. Sed Stephano Pontifici præcipienti hæreticos non eſſe rebaptizandos, & dicenti excommunicandos eſſe eos, qui rebaptizabāt, pertinaciter reſtitit S. Cyprianus, vt patet ex Epiſtola eiuſdem Sācti Cypriani ad Pompeium, & ex Concilio Aphricano 80. Epiſcoporum, quod ſuper hanc controuerſiam S. Cyprianus celebrauit, nec propterea peccauit, quia cum hac pertinacia mortuus eſt, & tamen Eccleſia illum inter ſanctos colit. Ergo Pontifex non habet ſupremam poteſtatem, cui non liceat reſiſtere. Accedit auctoritas S. Auguſti. lib. 1. de baptiſ. c. 18. dicentis Eccleſiam nutaſſe de illa quæſtione, & potuiſſe S. Cyprianum, & alios diſſentire inter ſe, ſalua charitate donec generalis Concilij definitio accederet. Putauit igitur S. Auguſtinus Concilium eſſe ſupra Papam. Reſpōdeo huic argumento ex Vincentio Lirinenſi lib. de profanis vocum nouitatibus. ex S. Auguſt. lib. de vnico baptiſmo c. 14. ex Euſebio lib. 7. hiſt. c. 4. Ex Epiſtolis ipſius S. Cypriani, conſtare S. Ciprianum fuiſſe ſemper coniunctiſſimū cum S. Stephano Papa, & reliquis Romanis Pontificibus, nec vnquam inter eos fuiſſe graue diſſidium. Noluit quidem Stephanus rebaptizari hæreticos, & enituit tollere conſuetudinem, quæ per ea tempora in Aphrica vigebat. Sed nunquam abſolute, & ex auctoritate Pontificis prohibuit hæreticos rebaptizari. S. Cyprianus reſtitit conatibus illius, imo & volūtati, ſed nō præceptis, & voluntati abſolutæ, ac determinatæ. Agitabatur eo tempore hæc controuerſia, Stephanus in ea erat ſententia vt nō licere exiſtimaret, S. Cyprianus putabat licere, diſquirebatur veritas coegit S. Cyprianus Concilium nationale 80. Epiſcoporum, ſenſerunt cum S. Cypriano, Pont. noluit ſupremā ſuam admiſcere auctoritatem. Potuit igitur S. Cyprianus ſine errore quandiu vixit ſuam ſequi ſententiam ſine præiudicio Romanæ ſedis. Sic Proreges, & Magiſtratus ſæpe ſuis Principibus reſiſtunt, non quia aut nolint obedire, aut nō agnoſcāt eorum poteſtatem, aut quia contemnant, ſed vt illos melius de re commonefaciant, illiſque totum negotium explicatius exponant, quod ſemper licuit in qualibet Republica; & hoc docuit S. Auguſ. quando dixit, ſalua charitate potuiſſe S. Cyprianum hac de re à Sede Romana diſſentire: quia Stephanus non præcipiebat abſolutè, & auctoritatiuè, ſed patiebatur adhuc illos, qui rebaptizabant. Sed duo his videntur aduerſari. Primo quod in Epiſtola ad Pompeium, S. Cyprianus vocat Stephanum ſuperbum, imperitum, ac prauæ mentis, cogit Concilium contra voluntatem Romani Pontificis. interceſſit ergo inter eos graue diſſidium. Secundo Stephanus Pontifex iuſſit eos excommunicari, qui hæreticos rebaptizabant pœna excom-

muni-

municationis annectitur ſemper præceptis. Ergo S. Cyprianus reſtitit præcepto Põtificis, & cum hac mortuus eſt obſtinata voluntate, & nihilominus colitur inter ſanctos, ergo peccatum non eſt reſiſtere præceptis Pontificis. Reſpondeo, propter primum S. Auguſt. Epiſtola 49. ad Vincentium ait, vel illam Epiſtolam non eſſe S. Cypriani, vel illum penituiſſe erroris ſui, licet non extet memoria eius pœnitẽtiæ. Mihi vero non videntur illa verba malo animo eſſe prolata, ſed ſatis modeſte, & vt Pontificem moneret muneris ſui, ne in re graui præceps eſſet aliquid definiendo.

Ad ſecundum reſpondeo, Pontificem non præcipere vt excõmunicentur hi, qui hæreticos rebaptizabant, ſed hortari, monere, ſignificare animum, & deſiderium ſuum. Quare illos, qui noluerunt excommunicare non vrſit amplius, neque vlla grauiori pœna affecit, quod ſine dubio feciſſet, ſi illam voluiſſet eſſe legẽ Eccleſiaſticam, cui omnes obedire tenerentur.

Vti etiam ſolent Aduerſarij argumento quodam ſimile illi, quo c. 8. nos oſtendimus Papam eſſe ſupra Conciliũ. Pontifex inquiunt errare poteſt etiam tanquam Pontifex definiendo res fidei, & præcipiendo populo Chriſtiano quæ ſunt contra ſalutem animarum. Non habet ergo ſupremã poteſtatem, & infallibilem, cui omnes teneantur obedire. Probant antecedens multis exemplis. Primo Cæleſtinus III. definiuit diſſolui Matrimonium, quando alter coniugum labitur in hæreſim. At contrarium definiuit Innocentius Tertius in c. quanto. de diuortijs. licet inquit, aliquis Prædeceſſor noſter aliter ſentire videatur. Itẽ Alexander III. c. licet. de ſponſa duorum, definit Matrimonium per verba de præſenti contractum non irritari per ſecundum matrimonium conſumatum. Et ſi mulierem, quæ poſt contractum matrimonium per verba de præſenti, alteri nupſerit, etiam ſi carnalis copula ſit ſecuta, cogẽdam eſſe ad primũ redire matrimoniũ. Quamuis, inquit, aliter à quibuſdã prædeceſſoribus noſtris ſit iudicatum. Prætèrea idem Alexander III. c. cũ eſſet. de teſtam. ait, Sanctorum Patrum inſtitutis, & conſuetudine Eccleſiæ generali & à lege diuina alienum eſſe, vt in teſtamentis plures quàm duo, vel tres teſtes requirantur, hoc eſt apertè falſum; & alia huiuſmodi exempla afferre ſolent, vt oſtendant Pontificem, etiam tanquam Pontificẽ errare poſſe, quæ omnia nullius planè momenti ſunt, & quiſquis mediocriter in iure Canonico verſatus, tanquam folia diſſlare poteſt. Primo quidem falſum eſt Cæleſtinum III. diffiniuiſſe diſſolui matrimonium, quoties alter coniugum labitur in hæreſim: nuſquam in toto canone legitur talis definitio. In c. Laudabilem. de conuerſione infideliũ,

quæ-

quęrenti an Saraceni,qui occiderunt maritos Chriſtianarũ mulierum,ſi ab illis conuertantur ad fidem,poſſint eorum mulieres ducere in vxores,quarum maritos occiderunt antequam eſſent fideles,Reſpondet,Si vxores malitioſè in morte viuorum ſuorum fuerunt machinatæ,non poſſe: ſi vero mulieres non conſenſerunt in mortem maritorum ſuorum occiſorum,poſſe Saracenos ducere in vxores mulieres, quorum maritos occiderunt in bello. Nihil igitur Cęleſtinus de diſſolutione matrimonij,quãdo alter coniugum labitur in hæreſim,Innocentius habet quidem ea verba quamuis aliquis prædeceſſor noſter aliter ſentire videatur, id eſt quamuis aliquis prædeceſſor noſter aliter quibuſdam ſentire immerito, & ſine fundamento videatur, ſed hoc nihil ad rem.In eodem ſenſu Alexãder.c.licet citato,ait,quamuis aliter à quibuiſdam prędeceſſoribus noſtris ſit aliquando iudicatum,ideſt,quamuis per impoſſibile aliter fuiſſet ab aliquo prędeceſſorum noſtrorum iudicatũ. Sic Apoſtolus ad Galatas ait,licet Angelus euãgelizet vobis aliter quàm Euangelizauimus vobis, anathema ſit.vel quamuis videatur aliquibus aliter fuiſſe iudicatum. Deniq; Alexander in c.cum eſſes.de teſtam.dicens teſtamẽtum corã proprio Parocho,& duobus,aut tribus teſtibus validum eſſe,loquitur,vt Gloſſ.notauit, de relictis Eccleſiæ,& ad pias cauſas,non de teſtamentis alijs, & improbat conſuetudinem,qua introductum fuit,vt nemo pro anima ſua aliquid teſtari poſſet, vel legare, niſi ſub atteſtatione ſeptem, aut quinque teſtium.Quibus omnibus reſpondere adhuc poſſumus,cũ teſtamenta,& contractus matrimoniales ſint iuris poſitiui, & dependeant à Conſtitutione Principum, poſſe mutari pro loco,& tempore,neque propterea Pontifices in his conſtituendis, vel reuocandis errare. Multa alia obijci ſolent ab ijs, qui multitudine argumentorum euidentiſſimam volunt obruere veritatem, ſed nobis præcipua delibaſſe ſatis fuerit, vt intelligere quis poſſit, quam leuia ſint,& ludicra alia, ſi hæc ſeria ſunt,& grauiora.

CAPVT XV.

HAEC cum nulla tergiuerſatione negari, nullis præſtigijs obſcurari poſſint, mirum eſt reperiri vllum, in perniciem animæ ſuæ ita peruerſè ingenioſum, vt ſummi Pontificis poteſtatem ex Chriſto Dei Filio Principi Apoſtolorum conſignatam, ab Apoſtolis per manus ad nos tranſmiſſam, tot Conciliorum auctoritate receptam, omnium Sanctorum Patrum teſtimonijs confirmatam, Summorum

rum

rum Pontificum Decretis cōſtabilitam, ab vniuerſa Eccleſia ſemper comprobatam, audeat in dubiam, incertamque opinionem reuocare. Et Lactantius quidem Firmianus lib. de vera Sapientia, ſcripſit apud bonos Iudices ſatis habere firmitatis vel teſtimonia ſine argumentis, vel argumenta ſine teſtimonijs. Nos tamen non fuimus alterutro cōtenti, ſed vtrunque adhibuimus, & ratio multiplex, multiplex etiam fuit auctoritas, diuina, humana, Conciliorum, Pontificum, amicorum, hoſtium, Latinorum, Græcorum, hæreticorum, Catholicorum, veterum, & recentiorum. Nam quemadmodum in humano corpore quicquid pręcipuum eſt, cor, cerebrum, oculos, multis inuolucris, integumentisque quaſi aggeribus natura vallauit, ita Deus Optimus Maximus ſupremam Eccleſię poteſtatem, à qua totius corporis ſanitas, & integritas dependet, & diuinarum Scripturarum oraculis, & Apoſtolica traditione, & Sacrorum Conciliorum Decretis, & antiqua Eccleſiæ conſuetudine, & omnium ſæculorum, omniumq. gentium conſenſu, & innumeris Sanctorum Patrum teſtimonijs munire voluit.

Verum quia reperiuntur aliqui, qui tanquam efferati apri, prorumpunt quicquid retium eſt, niſi ferreum ſit, & quidem ter, quaterque aut etiam ſepties complicatum, neceſſe habuimus ſingulorum Conciliorum auctoritatem fulcire priſcas Eccleſiæ conſuetudines grauiſſimis, multiſque teſtimonijs confirmare, quæ munimenta apud prudentes viros ſuperuacanea eſſe, ſed proteruis, qui inſanire malunt, quàm cedere, neceſſaria exiſtimauimus. Deus Optimus Maximus, cui omnis noſtra deſudat induſtria, longius errantes ab Eccleſia oues ad Paſtorem, & Epiſcopum animarum ſuarum reuocare dignetur, vt fiat, quod filius eius promiſit vnum Ouile, & vnus Paſtor.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Pag.	*Lin.*	*Errata*	*Corrigenda.*
In Proœm.	12 *ante*	de Rom. Pont. *adde*	ex ijs quæ
1	22	Decimo ſecundo	Duodecimo
idem	30	Baſileam	Baſileæ
2 *à tergo.*	21	ſingulorum	ſingularum
3 *à tergo.*	20	ſiue	Cui
5 *à tergo.*	19	Cap.	Caput
7 *à tergo.*	6	viuentiſsime	viuentis
idem	25	fuerit	fieret
9	27	Romanus Pontifex	Romanum Pontificem
idem	32	conſtaret	conſtare
idem *à tergo.*	11	in ea	in eo
10	2	Cuſtigationes	Conſtitutiones
11 *à tergo.*	18	quem	quam
idem	25	generare	generari
13 *à tergo.*	12	Concilio	Conſilio
idem	35	ſinodoria	ſynodica
15	13	diuerſam	diuerſum
idem	26	dubio	dubiæ
16 *à tergo.*	33	Calcedonenſi	Calcedonenſe
idem	34	nolunt	noluit
18	13	Eginarchus	Eginardus
20 *à tergo.*	20	Iginius	Iginus
24 *à tergo.*	32	Chriſoſtomum	Chriſoſtomus
27 *à tergo.*	8	Bolter	Belarm.
28 *à tergo.*	vlt.	Synochi	Synodi
31	22	Secundus	Secundo
idem	28	Tertius	Tertio
idem *à tergo.*	10	Quartus	Quarto
idem	29	Sextus	Sexto
32	1	Septimus	Septimo
idem	4	Probandum	Probando
32 *à tergo.*	22	Nonus	Nono
idem		Orationem	Oratione
idem	28	Decimus	Decimo
33	23	Vndecimus	Vndecimo
idem *à tergo.*	21	Decimus ſecundus	Duodecimo
idem	26	Decimus tertius	Decimo tertio
34	16	Decimus quartus	Decimo quarto
idem	22	Decimus quintus	Decimo quinto

idem

Digitized by Google

idem	34	Decimus ſextus	Decimo ſexto
idem	39	Decimus ſeptimus	Decimo ſeptimo
idem *à tergo.*	4	Decimus octauus	Decimo octauo
idem	9	Decimus Nonus	Decimo Nono
idem	17	Vigeſimus	Vigeſimo
36	30	ſibi	tibi
idem	31	Monoſelita	Monotelita
39 *à tergo.*	22	conantur	coguntur
41	6	Decimum ſecundum	Duodecimum
43 *à tergo.*	12	Iacobutius	Iacobatius
46 *à tergo.*	17	Octauo	Nono
47	2	iubantur euictare	iubentur euitare

Reliqua leuiora prudentiæ, & ſapientiæ Lectoris Committimus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google